

Sistem de partide - XI -

15 nov.- 15 dec. 1936

Vezi fișierul următor ...

Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a IV-a ordinară , 15 nov.'36 - apr.'37

1.) **CZCodreanu** , *Declarațiile* , 5 nov. 1936 și 29 nov. 1937

(Cf. **Horia Sima** , *Un manifest legionar prevestitor* , 1 sept. 1940)

(Rev. " Parlamentul Românesc " , an XI, nr. 343- 344 , p. 6)

[LD : cu rezervele de rigoare , având în vedere apariția postumă.

Vezi documentul în întregime la **Garda de Fier VII -scrieri**]

La 15 nov. 1936 și la 29 nov. 1937, **Căpitanul Legionarilor** ,

Corneliu Zelea Codreanu a declarat următoarele :

< **Cerem ca Majestatea Voastră să pretindă tuturor celor ce conduc sau manifestă păreri cu privire la politica externă a României ,**

să declare că răspund cu capul pentru directivele pe care și le însușesc. >

< **Așteptăm , de asemenea , același gest de mare curaj și cavalerism din partea Majestății Voastre, în ceea ce privește linia regală de politică externă a României . >**

< **Nu există : Mica Înțelegere, nici Înțelegerea Balcanică , nici Liga Națiunilor .**

Cine crede în acestea , dovedește că nu a înțeles nimic. >

< **Față-n față stau numai două lumi. Sub presiunea lor , în clipa războiului , toate combinațiunile diplomatice se vor năruia ca niște castele de carton.**

< **Țara întreașă trebuie să se cutremure , să se înalțe și să înfrunte pe cei cari îi pregătesc moartea. Toți cei ce se găsesc astăzi pe linia destinului și a istoriei naționale ,**

au datoria să ceară și să impună scoaterea politicii românești , interne și externe, de sub comanda masoneriei , comunismului și iudaismului. >

< **Este singura măsură salvatoare pentru viitorul neamului românesc. >**

CZCodreanu / 5 nov.'36 ?

2.) **Grigore Filipescu** (**P.Conservator**) , discurs la Mesaj, Senat , 23 nov.'36

(DAD, MO 4, șed de luni, 23 nov.'36 , p. 20-25)

[LD : Foarte interesante opiniile lui **Grigore Filipescu** .

Ce a mai rămas din gloria și puterea Partidului Conservator de altă dată , nu mai este apanajul acestui partid cu titulatură explicit conservatoare , ci se găsea, mai curând , în doctrina altor partide .

I se potriveau mai bine "**Liga Vlad Țepeș**" , având în vedere **suportul moral doctrinar**.

Dincolo de asta , însă , este o discrepanță între luciditatea analizei și fascinția "pacifismului "

Cele mai interesante , însă , mi se par avertismentele] Doc. integral la **fișier P.Conservator II**

/ Dinastia - Carol II : simboluri ; ordine în Stat /

/ Armata : scutul apărării / necesitatea pregătirii /

/ Guvernul : redresarea financiară / reabilitarea creditului țării /

/ Politica externă :

- Formula lui Gh.Brătianu : Liga neutrilor răsăriteni / Avertisment /
 - Statutul de neutralitate / punctele mobile / Avertisment /
 - Politica externă a României = politica lui Titulescu /
 - Remanierea guvernului : fără Titulescu ! /
 - Demiterea lui Titulescu : motivații, zvonuri , învinuiri :
 - Partidele politice și politica externă / Avertismente /
 - Partidul Conservator : rol educativ / Avertismente /
- Gr.Filipescu / 23 nov.'36

▣ Dinastia, Carol II

" Deschizând seria cuvântărilor la Adresă , am convingerea că sunt în asentimentul întregii Adunări, împărțind cuvintele Raportului de **sincer devotament către Tron** .
Aceste cuvinte cântăresc, parcă , mai greu astăzi ,decât cele de obicei , rostite în Parlament de reprezentanții tuturor partidelor , cu ocazia discuției Răspunsului la Mesaj .
În clioa de față , **zbuciumul prin care rece continentul nostru , le dă un înțeles deosebit** .
" **Coroana este un punct de sprijin pentru toți . Ea înseamnă ordine în Stat** .
Evenimentele sângeroase ce se desfășoară la celălalt capăt al Europei , sunt un impresionant tablou al **nenorocirilor ce pot lovi o țară , când într-un Stat nu mai există autoritate** . [**aluzie la Spania**]
" De aceea, d-lor, **oricare ar fi deosebirile** noastre de vederi, **oricum am privi** problemele la ordinea zilei , **oricum am judeca** oamenii , **devotamentul nostru pentru Tron rămâne același ."**

[-----]

Gr.Filipescu / 23 nov.'36

▣ Blocul marilor puteri

▣ Societatea Națiunilor.

[-----]
" Eh, d-lor, **dați-mi voie să prefer acestui ideal , formula atât de batjocorită astăzi a Ligii Națiunilor , în care se vor ciocni desigur ca în aeropagul restrâns al d-lui Mussolini , interesele celor satisfăcuți și revendicările celor nemiulțumiți , dar unde cei mici , reprezentând o forță , se pot apăra ."**

[-----]

Gr.Filipescu / 23 nov.'36

▣ Regimul intern

▣ Politica externă

Al doilea paradox în care trăim este că anumite similitudini de doctrină stau la baza colaborării de mâine pe câmpul de luptă.
Politica externă a statelor este influențată în mică măsură de regimul lor intern. Cruciadele pentru impunerea unei credințe aparțin domeniului istoric .
Se tot vorbește de aversiunea unor țări împotriva regimului comunist .
De sigur, d-lor, că nici Germania hitleristă , nici Italia mussoliniană , **nu doresc înflorirea bolșevismului pe teritoriul lor** .
De îndată ce se descoperă un cuib comunist în Germania sau Italia , **el este stârpit , și cu drept cuvânt**. Este interesant, totuși, să ceretăm legăturile statelor care duc lupta împotriva comunismului cu Rusia Sovietică.

[-----]

Gr.Filipescu / 23 nov.'36

▫ Alianțele nu țin seama de doctrine .

▫ Avertismente .

[LD : după argumentarea solidă a **relațiilor internaționale privind URSS**, Filipescu trece la **combaterea acelor voci " pro-Hitler " sau " pro-Mussolini "** (izvornd din **anticomunismul lor declarat propagandistic) din România.**]

" Eh, d-lor, în asemenea condiții , **să nu ni se vorbească de o barieră morală între Soviete și acele State care le sprijină sau le atacă , după cum le dictează înțelegerea totdeauna realistă a intereselor lor economice sau politice .**

În caz de război , statele se grupează după nevoile lor organice , iar nu după doctrina regimului care le stăpânește . (aplauze , aprobări)

A enunța drept axiomă , imposibilitatea pentru Germania de a se înțelege cu Rusia , este un ridicol paradox . [-----]

Păcăliți vor fi acei ce uită aceste cuvinte și se iau după aparențele înșelătoare a propagandei duse de așa - zișii discipoli ai lui Hitler , în afară de Reich

De 13 ani , d-I Mussolini repetă că **vrea să mute granițele noastre .**

Totuși, adepții lui de la noi , în ciuda clarității cuvintelor rostite de dânsul , vor să ne dovedească că Ducele a înțeles absolut contrariul de ceea ce a priceput toată lumea.

Și Germania și Italia și Polonia , pot fi alături de Ruși , ca și împotriva lor.

A baza întreaga noastră politică externă de o imposibilitate morală de conlucrare a unora sau altora , ar fi să mergem în fața celor mai deceptii .

[-----]

Gr.Filipescu / 23 nov.'36

▫ Poziția de neutralitate

▫ Avertisment

Al treilea paradox , care tinde din ce în ce mai mult să pătrundă în sufletul oamenilor este că o țară poate să fie garantată fără să garanteze , sau, pentru a fi mai clar, să beneficieze de avantajele unei polițe de asigurare , fără să plătească prima , ca să mă folosesc de fericita formulă a d-lui Paul Reynaud . [-----]

Serviciul adus de neutralitatea terților se uită foarte ușor după victorie.

Dar , anumite neutralități accidentale mai comportă un pericol : **acel de a servi de compensație beligeranților.**

D-I Gheorghe Brătianu propune următoarea formulă pentru asigurarea teritoriului nostru :

o liqă a neutrilor răsăriteni , în care ar intra Antanta Balcanică , Mica înțelegere , Polonia și Statele Baltice. DI Brătianu face următorul raționament :

Nu revendicăm nimic, deci nu amenințăm pe nimeni.

Dacă vreun beligerant trece însă peste neutralitatea unuia dintre noi , el ne va găsi pe toți la olaltă , alături de vrăjmașii săi.

M-am gândit și eu la o asemenea soluție, poate , totuși, pe scară mai redusă.

Am ajuns la concluzia că **dacă raționamentul în teorie este impecabil,**

în practică el lasă mult de dorit . [-----]

Gr.Filipescu / 23 nov.'36

▫ Partidele politice și politica externă

▫ Avertisment

M-am străduit să fac abstracție de orice tendință de partid.

Conservator doctrinar, urând însă sectarismul, adversar neîmpăcat al idellor comuniste .

socot că **acei ce lucrează cu mai multă râvnă pentru înscăunarea acestui regim în lume, sunt tocmai acei ce cred că-l combat cu mai multă înverșunare.**

" Popoarele nu rezistă mult timp lozincii : < *Mai bine tunuri , decât untură !* >

iar un nou război deslănțuit în lume,

nu poate însemna decât bolșevizarea generală a Europei.

Nici Anglia , nici Franța nu pot fi acuzate că doresc acest măcel .

Am căutat să vorbesc fără ură , pentru că ura este distrugătoare .

Tragicul sfârșit al ministrului de Interne francez , trebuie să fie o lecție

pentru semănătorii de violențe. [LD : **dar asasinarea lui Duca ?!**]

Nu e nevoie să trecem granița , pentru ca să vedem efectele violenței .

Într-o țară ca a noastră , unde nu există pedeapsa cu moartea,

există totuși pentru unii dreptul de a ucide .

Gr.Filipescu / 23 nov.'36

▣ Partidului Conservator

" **Rolul Partidului Conservator la noi este mai presus de toate de a contribui la educarea maselor.**

Ori cât de puțini am fi , **vom spune țării ceea ce credem că este adevărul ,**

fără a ne preocupa de modul în care cuvintele noastre

vor fi exploatate de făuritorii de legende .

Datoria noastră este de a arăta curaj.

Nici o amenințare , nici o calomnie - aflu că sunt franc -mason ! -

nici o condamnare la moarte , [aluzie la amenințările Gărzii de Fier]

nu mă va împiedica să spun țării sincera mea părere.

Demagogia de dreapta este, poate, și mai periculoasă ca cea de stânga,

pentru că oferă aparența sincerității .

Nealergând după putere , rămânem cu satisfacția

de a nu fi făcut nici o concesie de ordin moral " (apaluze prelungite în tot Senatul)

Grigore Filipescu / 23 nov.'36

3.) Em.Slătineanu (PNL) , discurs la Mesaj, Senat, 24 nov.'36

Grig.Gafencu - intervenție polemică .

(D.S ., MO 4, șed. din 23 nov.'36 , p. 25- 27)

Slătineanu / 23 nov.'36

▣ Guvernarea liberală.

▣ Premierul Tătăărăscu

D-le președinte, d-lor senatori, **optimismul robust și dinamic al d-lui prim-ministru ,**

cântat de acum câțeva vreme, că guvernarea noastră va ține până la sfârșit ,

a devenit realitate fericită pentru noi și crudă pentru adversarii noștri.

-**Gr.Gafencu : Și pentru țară !**

-**Slătineanu** : " Vă reamintiți **auspiciile triste sub care am început guvernarea**

[**asasinarea lui Duca**] Pentru unii **ar fi fost chiar demoralizantă**

și ar fi tăiat poate orice avânt cu tendința spre guvernare ;

pentru noi și pentru guvern , care este emanațiunea partidului nostru ,

n-a fost decât o oțelire a unei acțiuni care era menită să ducă la bun sfârșit

o guvernare începută în împrejurări destul de triste.

" **Partidul Liberal poate să fie mândru de această guvernare ,** care ,

oricâte critici pasionate , oricâte critici nedrepte i s-a făcut ,

a știut să triumfe și să lăsăm puterea după patru ani de guvernare ,

în condițiuni , care pot să ne facă mândri de opera noastră legislativă . "

[-----]

▣ Succesiunea guvernării

▣ Oferta PNȚ

" Vorbind de viitoarea succesiune a partidului care este astăzi la putere, văd că unele partide , cu năzuința de a ne governa mâine, se prezintă , în ceea ce privește ideologia , cu tendințe cu totul disparate .

" Văd într-un partid numeros [PNȚ] , cu rădăcini adânci în masele electorale, că există atâta disparitate între păreri unora și altora ,

încât merge - nu zic de la extrema dreapta , fiindcă ar fi exagerat -

de la centru până la extrema stânga , atingând poate formula

- de care se ferea dl Filipescu și mă feresc și eu - formula comunismului ,

care a devenit astăzi o sperietoare pentru toată lumea.

Sunt elemente în PNȚ , aprobate sau dezavuate de conducerea partidului,

care merg până la convingerea că starea de lucruri de astăzi și forma societății în care trăim , va împrumuta anumite aspecte , socotite de dânsii ca conținând binefacerile umanității .

-Gr.Gafencu : Mă iertați , nu voiam să întrerup , dar sunteți așa de direct ,

încât trebuie să dau numaidecât un răspuns .

Ați spus că sunt în PNȚ elemente aprobate sau dezaprobat de conducerea partidului ,

care au un ideal care se apropie de idealul comunist .

Aici nu poate exista nici un fel de îndoială și nici o șovăială ,

dacă sunt sau nu aprobate de președinția partidului. Partidul are un program.

Acest program , în mod precis , se opune ideii , tendințelor și metodelor comuniste .

Oricine iese din acest program , pentru a se apropia de comunism

are dezaprobarea formală și a conducerii partidului

și a însăși politici pe care o urmează acest partid."

-Slătineanu : Vă mulțumesc d-le Gafencu pentru întreruperea făcută.

Rezultă pentru noi , din declarația dvs , că partidul dvs nu se solidarizează

cu aceste elemente distrugătoare , nimicitoare , ale organizației noastre de stat de astăzi.

Dar să-mi dați voie să cred că nu a fost totdeauna așa , și că ecourile din presă

nu au făcut decât să transpună ceea ce se petrece în forurile dvs interne,

în ceea ce privește politica de stat .

-Gr.Gfencu : "Nu pot decât să tăgăduesc în mod formal această credință a dvs ,

care caută să facă propagandă împotriva noastră.

Nu atitudinile politice ne opun comunismului , ci însăși programul partidului nostru.

Un partid legat de proprietatea rurală , legat de țară ,

nu poate decât să fie opus din doctrină , din necesitatea de a fi ,

unui partid care neagă proprietatea , adică legătura cu pământul.

"Noi , pe legătura cu pământul , am ridicat întregul nostru program și toate năzuințele noastre

de mai bine din această țară. Deci organic , suntem opuși ideii comuniste

și cred că nu poate fi partid în țara noastră , care , organic ,

să fie mai opus programului partidului comunist , decât noi " (întreruperi , sgomot]

-Luliu Mumuianu (P.Național -Creștin) : Atunci de ce v-ați ales pe aceleași liste

cu comuniștii ? Răspundeți la aceasta .

-Gafencu : Răspund foarte simplu. Dl Slătineanu a pus chestiunea de idee.

D-sa a spus că în PNȚ sunt partizani care se apropie de convingerea și de concepția

comunistă. Am răspuns clar și precis : nu există în PNȚ un partizan

care să se poată apropia de concepția comunistă

Dacă se apropie , nu are ce căuta în PNT !

-Slătineanu : Cu toate acestea , sunt oameni care au evoluat la dvs spre extrema stânga

trebuie să recunoaștem - și care nu s-au dat înapoi să facă declarațiuni formale ,

că între regimul ... social și politic al pretinselor state fasciste -

între care ne numărăm și noi după presa alarmistă -

ei înclină mai mult spre comunism . Nu contestați că în presă au apărut asemenea aserțiuni !

Aceste sciziuni există în partidul dvs, ca tendință manifestă, patentă ,
spre un extremism de stânga.
EM.Slătineanu -Grig.Gafencu / 23 nov.'36

4.) **Ing. N.Miclescu (P:Conserv.) , discurs la mesaj, 24 nov.'36**

C.Argetoianu (P.Agrar) , declarație la mesaj, 24 nov.'36

Iul.Mumuianu (PNC) , intervenție

(D.S., MO 4, șed. din 24nov.'36)

[LD : declarații scurte , senatoriale , a unor **partide mici** , privind **presiunile de răsturnare a guvernului** , prin **manifestații la București** , pentru **a impresiona pe Carol !**

De recapitulat : metoda , inaugurată de PNȚ în 1928 , perpetuată an de an ...

folosită și de PNL în nov.1933 ... Încercată , de data asta , pe parcursul a 4 ani de către PNȚ , și , din 1935 , de PNC ...Și de pe margini , cu intervenții de culise , **Conu" Argetoianu ...]**

În vreme ce , **pentru Miclescu** , faptul că se intra într-a patra sesiune a acelei legislaturi , era **simptomul unui progres real în viața politică de după război** ,

pentru Argetoianu , dimpotrivă , trebuia ca **guvernul să demisioneze imediat** ,

și de aceea nici **nu dorea să participe la dezbaterile Mesajului ...** ;

În vreme ce , **Miclescu dezavua opoziția** pentru **tentativele de răsturnare a guvernului** , **Iuliu Mumuianu** (gogo-cuzist) se mândrea că PNC a adus în Capitală 150.000 de oameni , iar **Argetoianu** își oferea serviciile Coroanei , pentru formarea unui **guvern de "uniune națională "** , cu **" oameni noi "**

-Miclescu : **Și ce bine ar fi** , d-lor senatori , dacă prin **introducerea unei mai mari stabilități în guvernare** ,

ar rezulta pentru oamenii noștri politici **convingerea inutilității** , și prin urmare

dispariția din moravurile noastre politice , a unor manifestații de speță inferioară

care nu pot decât **să scadă nivelul luptelor noastre politice** ,

să micșoreze simțul demnității de cetățean al celor care participă la aceste manifestații

și să tulbure în liniștea lor pe ceilalți cetățeni ai Capitalei .

Ce bine ar fi dacă nu am mai asista la **spectacole de bălci** , pe care , indiferent de **orice credință și de orice curente , de orice convingere** ,

le poate organiza orice om politic , orice partid politic ,

cu singura condiție de a dispune de mijloacele bănești necesare !

-Iuliu Mumuianu : Cam grea . Încercați și dvs asemenea manifestații .

Încercați și dvs să aduceți în Capitală 150.000 de oameni !

-Miclescu : **Noi nu facem asemenea manifestații .** Chiar de am putea nu le-am face .

Și ce bine ar fi , d-le Mumuianu , dacă nu am mai asista pe străzile Bucureștiului

la parodii , la defilări de infanterie , de cavalerie , purtători de placarde ,

cu strigăte și urlete ... [-----]

-C.Argetoianu : **Gata să răspundă oricând la apelul Coroanei** , pentru **unirea tuturor** , convins că numai **o asemenea unire ar mai putea îndrepta situația** disperată a economiei noastre naționale și anarhia morală în care ne zbatem ,

Partidul Agrar nu poate concepe , însă , **o asemenea unire în jurul unui regim silnic**

și falimentar , care desbină în loc să unească . **Cu oameni noi** , și **cu un program sănătos**

și prealabil precizat , **Partidul Agrar etea gata** (**exclamări , ilaritate**)

să aducă contribuția sa neprecupețită , la opera de refacere ...

Miclescu , Mumuianu , Argetoianu / 23 nov.'36

5.) **dr.Mircea Isăcescu (Frontul Românesc -Vaida) , discurs la mesaj, 24 nov.'36**

(DAD , MO 4 , șed. din 24 nov.'36 , p. 32- 37)

[LD : deputat de Constanța ; **ex- țărănist , ex lupist , ex-țărănist fără Lupu** ,

proaspăt convertit la **Frontul Românesc** . Ca parlamentar al Frontului ... încearcă și el

să prezinte doctrina noii formațiuni . Trei componente sunt precizate : **pro-carlism** ,

" numerus valahicus " și ... **antipartidism** .

În rest ... un amestec de țărănism radical , altoit cu naționalism]
Doc.integral , fișier Frontul Românesc I
/ **Gvernul PNL : guvernare cu decrete -legi ; nesocotirea Parlamentului /**
/ **Elogiu Monarhiei, Dinastiei, lui Carol al II-lea /**
/ **Deviza Fontului Românesc : numerus valahicus /numerus proportionalis /**
/ **Fr.Rom : protejarea elementului românesc - străinii, minoritarii /**
/ **Fr.Rom:Revizuirea cetățeniei / Eliminarea străinilor cu pașaport /**
/ **Fr. Rom. = nu este partid / deasupra partidelor / contra partidelor /**
/ **Fr.Rom.: românizarea orașelor /**
/ **Fr.Rom.: românizarea administrației /**
/ **Oferta Frontului Românesc : la dispoziția Regelui /**

[-----]

Mircea Isăcescu / 24 nov.'36

▣ Monarhia, Dinastia, Carol II

[LD : este primul politician la care am găsit **anvizajarea unui termen , a unei durate ,**
- el vorbește de **încă câteva decenii !** - pentru ca **unitatea de stat a României**
- economică , socială , culturală etc - **să se producă și să se consolideze.**
Chestiunea are o importanță deosebită, pentru ca **să se poată evalua obiectiv**
stadiul la care România a întrerupt acest proces. Pe de o parte.

Pe de altă parte, ar putea explica **opțiunea, tendința, tentația lui Vaida ,**
pentru **mărirea atribuțiilor regale .**

Sau , pur și simplu , ar lămuri esența despărțirii lui Vaida de Maniu]

" **Frontul Românesc** , înțelege ca **instituția noastră fundamentală ,**
monarhia constituțională , să fie una din **instituțiile de bază ,**
nu numai din punct de vedere doctrinar, ci și pentru că noi considerăm **această instituție**
ca absolut necesară țării noastre și poporului nostru românesc,

în împrejurările de azi, când , **înăuntru,** mai avem nevoie de multe decenii pentru
consolidarea noastră sufletească , economică și culturală ,
iar **în afară,** opera de **cristalizare a noilor așezăminte ale neamurilor**
nu este deplin consolidată. [-----]

" Ca urmaș al lor, **actualul Rege , născut și crescut aici în religia noastră creștină ortodoxă,**
întruchipează pentru " **Frontul Românesc**" **chintezenta tuturor aspirațiilor ,**
nu numai **ale Țării ,** dar **ale întregului neam , ale întregului popor românesc.**

" De aceea, **ne unim cu dvs**

atunci când **proclamați devotament nețărmurit față de Coroană,**

și **suntem hotărât în contra tuturor aceloră ,** oricare ar fi ei, și de ori unde ar veni,

care caută să vatăme în principiul Monarhic -Constituțional ,

care caută să submineze prestigiul Coroanei ,

prin atacuri piezișe sau insinuări meschine-criminale " [-----]

[După ce expune programul **Frontului Românesc**, în finalul discursului , Isăcescu conchide]

La chemarea MSRegelui care spune < **În atmosfera [----] sunt dator să fac un apel la**

simțământul de răspundere al tuturor Românilor [----] peste frământările de o clipă [----]

forțele neamului nostru nu trebuie irosite în lupte și sfâșieri lăuntrice [----] glasul său să

fie auzit și ascultat ...>La această chemare , **Frontul Românesc ,**

închegat de **marele român și patriot dl dr.Al Vaida _Voevod, pe deasupra partidelor**
politice , pentru **unirea sufletească a tuturor Românilor și repunerea lor în drepturile ce li se**
cuvin, răspunde : prezent , fiind convins că este astăzi **singurul organism politic care**
poate să aducă la îndeplinire voința MSRegelui și a neamului Românesc. "

(**aplauze pe băncile Fr.Rom**) [-----]

Mircea Isăcescu / 24 nov.'36

▣ Deviza Frontul Românesc

▣ *Numerus Valahicus ; numerus proportionalis*

" Ocazia care ni se prezintă tuturor la desbaterile unei Adrese de Răspuns la Mesaj, ne dă prilejul fiecărei grupări să arătăm punctul nostru de vedere , așa cum credem că trebuie să se conducă o țară ca să se administreze mai bine , iar poporul să fie mai mulțumit .

" De aceea, în numele *Frontului Românesc* , declar că în ordinea internă noi înțelegem ca țara să se guverneze ,

fără nici o deosebire de provincialism, fără nici o deosebire de clasă, fără nici o deosebire de rasă, și fără nici o deosebire de confesiune .

" *Frontul Românesc* înțelege să se mențină pe principiul pe care l-a enunțat conducătorul nostru , dl dr. Al.Vaida Voevod ,

principiul lui *numerus valahicus* și *numerus proportionalis* .

S-ar părea că expunând cele patru puncte cardinale ale concepției noastre , noi am fi de acord și cu alte grupări politice.

Ne deosebim însă fundamental când înțelegem să filtrăm aceste idei prin prisma principiului *numerus valahicus* sau *numerus proportionalis* , singurul care poate să dea satisfacțiune deplină poporului românesc și să-l pună în drepturile care i se cuvin, ca stăpâni ai acestei țări, pe care el a apărat-o în decurs de două milenii , în contra oricui și a tuturor.

[-----]

Mircea Isăcescu / 24 nov.'36

▣ Revizuirea cetățeniei

▣ Eliminarea străinilor cu pașaport

[LD : nu știu cum a trecut aceas punct al revizuirii cetățeniei . cred că de la ACCuza - la Goga - acum la Vaida . Cert este că semnale s-au dat destule , încât , în 1937, când Goga va trece la revizuire... să nu se fi făcut atâta scandal că nu au știut !]

" În rezumat , *Frontul Românesc*, la momentul său, va face o revizuire a tuturor încetățenirilor de la război încoace - mai ales când se dovedește zilnic cum s-au făcut unele încetățeniri - și că va elimina din țară pe toți acei care s-au făcut cetățeni români prin fraudă - și se pare că numărul lor trece de 500.000 -iar față de străinii cu pașaport înțelegem să-i îndepărtăm din toate ramurile de activitate :

comerț, meserii, industriei, etc. și să-i înlocuim prin români " [-----]

Isăcescu / 24 nov.'36

▣ Frontul Românesc = deasupra , contra partidelor !

-Isăcescu : Eu nu învinuiesc guvernul actual, ci clasa dirigentă , în special de la război încoace pentru că această clasă conducătoare în dorința de a cultiva numai numărul de voturi , a omis să se intereseze și de cele mai esențiale probleme , printre care se numără, de sigur, și aceea a sănătății publice.

-Justin Stănescu : Demagogie!

-dr. Isăcescu : Tocmai pentru că aud cuvântul " demagogie" , țin să arăt că *Frontul Românesc* este născut ...

-Justin Stănescu : Din demagogie ?

-Isăcescu : ... pentru a vindeca țara de acest flagel al demagogiei , *Frontul Românesc* este născut pe deasupra partidelor politice și , vă rog să nu vă supărați, împotriva partidelor politice

-dr.N.Hasnaș : Dar este un partid politic !

-Isăcescu : Nu este un partid politic , este o reunire a tuturor românilor ce vor binele țării și al neamului românesc. " [-----]

[dr.Isăcescu nu mai continuă precizările doctrinareapoi ...]

Frontul Românesc a fost acuzat că face o politică fascistă , că face o politică hitleristă , și mai știu eu ce politică. Nimic mai fals. Frontul Românesc nu face nici politică fascistă,

nici hitleristă, **ci face politică românească , pentru integrarea poporului român în toate drepturile sale care i se cuvin.**

-N.C.Popoescu : **Aceasta este politica tuturor** [-----]

Mircea Isăcescu / 24 nov.'36

▫ Româнизarea oraşelor

Un alt aspect al problemei care se pune în discuție de către **Frontul Românesc** este **aspectul oraşelor din ținuturile alipite** , și chiar al celor din **Moldova**.

Orașele noastre sunt încăpute , într-o proporție nu numai îngrijorătoare , dar dezastruos de îngrijorătoare pentru neamul românesc - **pe mâinile elementelor străine sau minoritare .**

[-----]

" De aceea, una dintre grijile guvernanților trebuie să fie româнизarea oraşelor ."

[-----]

Mircea Isăcescu / 24 nov.'36

▫ Româнизarea administrației

" Eu nu văd posibilă o româнизare cu **actuala lege administrativă .**

Legea administrativă , cu alegeri de **consilii comunale** în orașe cu **populație minoritară** , va da **un consiliu minoritar** , va da **un primar minoritar** .

Ce este mai **logic** și mai **firesc** decât ca **ei să încurajeze elementele lor** , pentru că ei sunt în majoritate și prin urmare **vor lua totdeauna măsuri administrative în contra timidelor elemente românești** , care vor încerca să pătrundă în **aceste cetăți** din mijlocul **Țării Românești** , însă **încăpute pe mâna minorităților** , grație împrejurărilor.

" Prin urmare, **noi înțelegem ca să transformăm** - și din alte motive , printre care **despoliticianizarea satelor** - pe primar, care este **capul unei clici politice** și **care nu face deloc acolo administrație** ,

ci **numai favoruri pentru partizanii** care l-au sprijinit să ajungă primar ;

să transformăm primarul într-un magistrat administrativ , care **să nu execute decât comandamentele superioare ale neamului nostru românesc** .

În cadrul legilor , el să discute deciziunile consiliului ales, cu privire la buget, primarul rămânând un funcționar de carieră , un magistrat administrativ.

Numai în felul acesta credem că vom despoliticianiza , de o parte, **satele**, iar pe de altă parte, **vom ajunge să româнизăm** , treptat , treptat ,

aceste citadele ale oraşelor minoritare , înfipte în trupul poporului românesc. "

[-----]

Mircea Isăcescu / 24 nov.'36

▫ Oferta Fr.Rom.

[După ce expune programul **Frontului Românesc**, în finalul discursului , Isăcescu conchide]

La chemarea MSRegelui care spune < **În atmosfera** [----] **sunt dator să fac un apel la simțământul de răspundere al tuturor Românilor** [-----] **peste frământările de o clipă** [-----] **forțele neamului nostru nu trebuie irosite în lupte și sfâșieri lăuntrice** [----] **glasul său să fie auzit și ascultat ...>**La această chemare , **Frontul Românesc** ,

încheagat de marele român și patriot dl dr.Al Vaida Voevod, **pe deasupra partidelor politice** , pentru **unirea sufletească a tuturor Românilor și repunerea lor în drepturile ce li se cuvin** ,

răspunde : prezent , fiind convins că este astăzi **singurul organism politic care poate să aducă la îndeplinire voința MSRegelui și a neamului Românesc. "**

(**apluze pe băncile Fr.Rom**)Mircea Isăcescu / 24 nov.'36

6.) Iosif Willer (P.Maghiar) , discurs la Mesaj, Cameră , 25 nov.'36

(DAD, MO 4, șed. de miercuri, 25 nov.'36 , p. 46 - 51)

[LD : Ședința este condusă de vicepreșed. Emil Labonțiu ; Willer este un parlamentar

" diplomat" , prudent chiar, cu experiență, bun cunoscător al limbii și mentalităților românești.

Știe să ceară, să ocolească întrebările, să fie ironic sau agresiv, după împrejurări și interlocutor. Nu ridică **nici o chestiune de interes general**, economic, social, cultural, diplomatic, privind societatea și statul în care trăesc maghiarii.

Nici despre ungurii, pe care îi reprezintă, nu se pot afla multe lucruri.

Doleanțe și cereri. Atât. De data asta, parcă mai puține.

Problema **revizionismului extern**, la ordinea zilei, pentru el **nu există.**]

Doc.integral - **fișier Unguri II**

/ **Problema minoritară / cadrul general /**

/ **Declarații și avertismente insinuate /**

/ **Doleanțe minoritare : dreptul la viață, la existență :**

- **Eliminarea funcționarilor minoritari (examenul de I.română)**

- **Învățătorii confesionali și preoții - neplățiți de Stat**

Willer versus I.Pop, Șt.Pop, Ghiță Pop (polemică)

Școli de Stat - școli confesionale

/P.Maghiar - partidele românești /

Willer versus Ghiță Pop, G.Bota, Aurelian Bentoiu (polemic)

Maghiarii și Șvabii : maghiarizarea șvabilor

/Cetățenia / Naturalizarea /

/ **Presă și problemele minoritarilor / Cenzura / Campaniile de presă /**

/ **Autoritățile și minoritarii : jandarmii / prefectii / ministerul de Interne /**

[-----]

losif Willer / 25 nov.'36

▣ **Problema minoritară**

" Am mai accentuat în repetate rânduri că una dintre cele mai importante **condițiuni ale consolidării țării este : rezolvarea definitivă a problemei minoritare**, spre mulțumirea tuturor . **Avem ferma convingere** că această părere **o împărtășesc chiar și conducătorii vieții noastre politice** ,

cel puțin **cei care înțeleg să se debaraseze de niște idei preconcepute** , preferând **interesele superioare ale națiunii** ,

față de **succese personale trecătoare** , ori de **popularitate momentană** a partidului lor.

" **Astăzi, când lumea civilizată merge spre o îngrozitoare prăpastie**,

și cum **popoarele nu le putem salva de catastrofă decât cu forțe unite și un adânc simț de răspundere** , trebuie **să stăruim cu lealitate și bună credință reciprocă**,

că **tratamentul problemei minoritare** , care este atât de importantă chiar și pentru viitorul Statului, **să fie îndrumat spre o direcție sănătoasă și mulțumitoare** pentru toată lumea.

" Vă declar că **dorim să ținem cont de realitate** .

Nu vrem să uităm , dar să nu uitați nici dvs , că **suntem și noi, minoritarii**,

cetățeni cinstiți ai României , trăim în regiuni unde **majoritari și minoritari**,

români , maghiari și germani , **locuiesc împreună și în mai multe părți amestecat**.

" **Suntem aici ca să asigurăm** - în bună înțelegere cu dvs și cu respectarea intereselor Statului

- **posibilitatea conviețuirii pașnice ale acestor popoare**

și ca să vă arătăm **piedicile care opresc propășirea propriului nostru neam** ,

cerând înlăturarea acestor greutăți.

" Așa dar , **activitatea noastră își are importanța** , chiar și **din p.d.v. al consolidării țării** .

Președintele nostru* v-a oferit anul trecut **sincera noastră colaborare și**

cu toate că cuvintele lui au căpătat un răspuns uimitor și nemeritat ,

în interesul cauzei , **vă reînvoim declarația de anul trecut** ,

subliniind și de data aceasta **deplina noastră bunăvoință** . "

[-----]

losif Willer / 25 nov.'36

▣ **Declarație de stil**

▫ Avertismente

[LD : probă de umilitate arogantă ; probă de politețe glacială și diplomatică ;
aceleași doleanțe și presiuni , într-un alt limbaj]

" **DI Dinu Brătianu** , președ. PNL, a simțit actualitatea chestiunii minoritare ;
aceasta reese și din **declarațiunea d-sale** , rostită la **Congresul de la Oradea** ,
spunând că **minoritățile din România sunt mulțumite cu situația lor** .

Este firesc ca **DI Dinu Brătianu** , ca **bun patriot** , își pune fiecare cuvânt
în concordanță cu interesele națiunii sale .

" **Dacă , însă** , aici , între noi , dorim să **vorbit cu franchise** și urmărim rezultate reale ,
găsim că **ar fi bine să întrebăm și să ascultăm însăși minoritățile** ,
căci ele sunt cele mai chemate să răspundă .

" Suntem de părere , d-lor , că **ar fi greșit să așteptați de la noi** repetarea veșnică
a **declarațiunilor de lealitate** și , de asemenea , **ar fi o greșeală fundamentală** ,
dacă ați refuza să ascultați dorințele și plângerile noastre .

Căci **faptul în sine** , că **venim aici la tribuna țării** cu diferite cerințe și observațiuni ,
vorbește despre **loialitatea noastră** și vă rog să mă credeți că vom fi cei mai fericiți ,
văzând că **doleanțele noastre vor fi examinate și soluționate** .

" Vă rog , deci , d-lor deputați , **să binevoiți să mă ascultați prietenește** .

Luați în considerație că **îmi fac pur și simplu datoria față de poporul și partidul maghiar** ,
în numele căruia am onoarea a vă vorbi , și **stau departe de intenția de a fi provocator** ,
știind foarte bine că , **printr-o atitudine inadmisibilă** ,
mi-aș agrava propriul meu rol , precum și situația consăngenilor mei .

[-----]

Iosif Willer - Ghiță Pop / 25 nov.'36

▫ Relațiile PMagiar - PNL

[LD : se putea , oare , ca **național -țărăniștii să piardă vreun prilej de a atacă PNL** și pe
oricine i-ar fi sprijinit ?! Mie mi se păruse , la un moment dat , că ei vorbeau ca ardeleni !
Ei bine , nu !

-Ghiță Pop : **Dați-mi voie , nu am intențiunea să vă tulbur , țin însă să subliniez un lucru** ,
Dvs totdeauna , și la Mesaj și în alte ocaziuni , înșirați un număr mare de plângeri împotriva
guvernului României .

Eu vă recunosc , cu toată lealitatea , că **unele dintre ele sunt întemeiate** ,
însă vă întreb dacă dvs și Partidul Maghiar aveți autoritatea morală
de a le aduce aici , când ați votat întotdeauna și sunteți în perfectă înțelegere
cu guvernul liberal . Cum se face că , în afară **dați ordin alegătorilor să voteze cu**
guvernul , de care vă plângeți că vă persecută ,

și aici , în Parlament , ridicați plângeri , pe care să le citească toată Europa
-Nichifor Robu : Este o duplicitate ; **faceți pact cu țărăniștii , și votați cu liberalii** .
(**ilaritate**)

-Ghiță Pop : **Noi nu am făcut nici o dată pact cu d-lor ! D-I Goga , însă a făcut** .
Aceasta însemnează că aruncați praf în ochii mulțimii ,
înselând-o prin combaterea guvernului , cu care , dedesubt , sunteți înțeleși .

-Willer : Sunt anumite **lieduri de Schuman și Schubert** ,
de care sunt încântat să le aud sau să le cânt de sute de ori ;
dar lied-ul d-tale , pe care l-am auzit aici cel puțin de zece ori , este plictisitor .

[-----]

I.Willer / 25 nov.'36

7.) dr.M.Macavescu (PNL) , **discurs la Mesaj , Cameră , 25 nov.'36**

(DAD, MO 4 și 5 , 25 - 26 nov.'36 , p. 51-52)

[LD : **ședințele sunt conduse de vice-președ. Emil Labonțiu și Partenie Dan** .
Macavescu , liberal nu de " prima linie" , dar cu **lealitate față de PNL** , de tradițiile ,

înfăptuirile și răspunderile sale istorice. Vreau să simt **pulsul conștientizării** contemporanilor privind **prezentul** în care trăiau, și, mai ales, **să pot detecta**, din exprimarea îngrijorărilor, măsura în care se simte **viitorului**.] Doc.integral - **fișier PNL XI**

/ Momentul istoric / Guvernarea PNL /

/ PNL : ideologie, doctrină , realizări : independența, regatul,. Instituțiile , unitatea națională

/ Marile reforme : exproprierea -împroprietărirea ; votul universal /

/ Guvernarea Tătărescu : conversiunea ; cooperativele și băncile populare ;

salariizarea c.didactic și cler /

/ Sănătatea publică /

/ Școala /

dr.M.Macavescu / 25 nov.'36

▣ Momentul istoric

▣ Guvernarea PNL

" În începerea acestei **a patra sesiuni** a legislaturii guvernării actuale, se pun **probleme** care , au mers într-o oarecare măsură de **creștere a acuității** și **presupun și de agravare a împrejurărilor** care ar putea să dea naștere la **fapte și evenimente hotărâtoare** pentru **viitoarea dezvoltare a omenirii**.

" De aceea, socotesc că , **în aceste împrejurări** , și **copleșiți de rapiditatea desfășurării** lor, se cere ca, în discuția pe care o facem la această tribună ,

să păstrăm tot calmul și toată stăpânirea , în ce privește problemele pe care le discutăm , cât, mai cu seamă , în **criticile pe care le facem** în ceea ce privește **opera de guvernare**.

" D-lor deputați, cât de **grele sunt împrejurările** , și cât de **mari pot să fie surprizele** , o spune Mesajul Regal. Înainte de a trece la examinarea acestei părți,

a datoriei ceasului de față, îmi voi permite să mă **asociez cu Raportul** la cele cuprinse în **Adresa de Răspuns la Mesaj** .

" Devotamentul nostru este necondiționat și fără margini față de Coroană ,

și toată **puterea noastră de muncă** trebuie pusă în **serviciul țării** .

" În dezvoltarea acestei guvernări, mă voi ocupa de **ultimii ani de guvernare** ,

în mod sintetic, de **realizările acestei guvernări și, privind prin prisma doctrinei și ideologiei Partidului Național-Liberal împrejurările de astăzi,**

voi examina și **situațiunile adoptate** pentru rezolvarea problemelor la ordinea zilei.

" După aceea, îmi voi permite să fac **un sumar examen** al situațiunii țării noastre în ce privește **relațiile sale externe**, și , cu acest prilej, **cu îngăduința d-lui Willer** ,

[**LD : vorbise înaintea sa**] voi căuta **să pun la punct câteva chestiuni** privitoare la **doleanțele** pe care , în repetate rânduri, **partidul d-sale [P.Maghiar]**

le-a prezentat de la tribuna acestei Camere .

" **Mesajul și Adresa de Răspuns** la Mesajul Tronului , constituie **o confirmare**

a necesității de Stat în ce privește **stabilitatea și continuitatea în guvernare**.

Privitor la **stabilitate**, aceasta **nu depinde întotdeauna numai de oameni**

sau **de factorii politici determinați** ; de multe ori, **împrejurările determină stabilitatea** ,

iar în ce privește **soluțiunile, tendințele de guvernare**,

continuitatea este întotdeauna **un imperativ al situațiunilor politice în dezvoltare** . "

dr.M.Macavescu / 25 nov.'36

▣ Partidul Național -Liberal

" D-lor deputați, în **viața politică a Țării Românești, Partidul Liberal a avut totdeauna un rol de creație și o capacitate politică de guvernare** , cum rar s-a văzut

în **viața vreunui partid politic**, chiar în țările înaintate și cu mari tradiții politice.

" **Născut o dată cu Statul român modern** , dezvoltat în mod paralel

și în strânsă legătură cu dezvoltarea vieții de Stat românesc,

totdeauna în împrejurările cele mai grele, **a putut , ca element de guvernare ,**

să domine situația și să treacă peste toate dificultățile ,

ducând mai departe **organizarea și dezvoltarea Statului**.

S-au adus critici spunându-se că **marile opere** la a căror realizare a prezidat partidul nostru, au fost **nu atât rezultatul capacității sale de guvernare , cât mai ales rezultatul împrejurărilor**.

Eu trebuie să mărturisesc - și aceasta nu din egoism de partid sau din sectarism ! - că nu împărtășesc deloc această părere și îmi este ușor să o dovedesc.

" D-lor deputați, **independența, regatul, organizarea vieții de Stat în toate domeniile, a fost opera Partidului Liberal, nu a împrejurărilor.**

De asemenea , **pregătirea și ducerea marelui război al unității naționale s-a datorat nu împrejurărilor**, fiindcă împrejurările ne-au putut forța să luăm de multe ori atitudini și să facem acte care ar fi putut să ne ducă la rezultate dezastruoase.

Guvernul liberal a știut însă, a știut că , **ocolind toate dificultățile și învingând toate piedicile** , să ducă **o astfel de politică externă** . încât, **în minimum de împrejurări favorabile**

să scoatem maximum de folos politic pentru țară.

" În al doilea rând, este vorba de **improprietărire și votul universal ."**
dr.M.Macavescu / 25 nov.'36

▣ **Comparație istorică : marile reforme**

▣ **Anglia, Germania, Ungaria versus România**

De atâtea ori s-a spus - și cu regret am constatat că se repetă **ca un lait-motiv împotriva Partidului Liberal - că au fost opera revoluției rusești și nu a Partidului Liberal.**

" Pentru a lămurii această chestiune **să ne uităm puțin în lături și să examinăm împrejurările sociale din Anglia** , care este o țară destul de înaintată , cu o veche democrație, să examinăm **împrejurările sociale din Germania** , care a trecut printr-o revoluție destul de mare și cu repercusiuni destul de adânci , și să examinăm **împrejurările din Ungaria** , care ar fi putut fi și mai favorabile unei reforme înaintate.

" Într-adevăr , **în Anglia , Partidul Laburist** , în guvernarea sa de doi ani și jumătate , **n-a reușit să aducă exproprierea unui singur hectar de pământ** , astfel că , **în democratica Anglie sunt și astăzi latifundiile de zeci de mii de hectare** . Și li se poate oare tăgădui **socialiștilor englezi ideile înaintate în domeniul social și economic ?**

" **Dar în Germania**, care a fost guvernată mulți ani de **Partidul Socialist** , **s-a făcut vreo expropriere a latifundiilor ?**

" De asemenea, **Ungaria** , care a trecut prin focul **revoluției comuniste și guvernarea lui Bela Kun ?**

Rezultatul este că astăzi : **dincolo de Episcopia Bihorului, trăesc latifundiile grofilor , iar țărani maghiari sunt în stare de iobăgie.**

" Prin urmare , **noi care , n-am suferit o revoluție, care n-am avut o guvernare nu comunistă , nici măcar socialistă, dar am avut o guvernare liberală , am făcut exproprierea moșiilor** - votată de însași marii proprietari - **improprietărind pe țărani** și **am dat votul universal** ,

fără să fi fost amenințați de pericolul unei guvernări extremiste .

" Prin urmare, **în dezvoltarea istorică a popoarelor, capacitatea guvernelor sau posibilitatea partidelor politice de a înțelege împrejurările și de a anticipa desvoltările istorice , dau totdeauna rezultate favorabile** și , **fără zdruncinări sociale** , mai mari sau mai mici, și **fără sacrificii prea mari , știu să adapteze evoluției economice și sociale , stările cele mai dificile . "**

M.Macovescu / 24, 25 nov.'36

8.) Virgil Madgearu (PNT) Comunicare : Cenzura; Regimul presei , 26 nov.'36

(DAD, MO 5, joi, 26 nov.'36, p. 55 - 58) **Doc. integral : PNT,XIII**

[LD : Este **prima oară** , după 3 ani , **când PNT** , **parcă consolată** , nu mai cere ultimativ **guvernarea**. Se poate spune că , prin această discurs , **PNT începe campania electorală pentru răsturnarea PNL , dar la alegerile firești, din nov.1937** .

Formula va fi , pe diverse variante : PNL = partid de dictatură falsă;

PNT = partid democratic, monarhic-constituțional

Este adevărat că , în cei 3 ani , precum **PNT nu a vrut să renunțe nici o clipă la răsturnarea guvernului** ,tot așa și **guvernul Tătărescu a făcut uz și abuz de diverse forme de manipulare** , pentru **a zădărnici acțiunea PNT**.

Inclusiv folosindu-se de propaganda și acțiunile organizațiilor extremiste.

Dincolo de chestiunea de fond, sunt (pentru a nu știu a câta oară !) prost impresionată de **lipsa de talent a lui Virgil Madgearu în prezentarea cauzei PNT, chiar și atunci când are dreptate** : plicticos, plângăcios, pisălog, pieziș, repetitiv, fără strălucire argumentativă.

Dar și mai grav , mi se pare sectarismul cu care continuă a vedea în PNL

principalul inamic al democrației, sectarism care va împinge PNT

la acte politice din ce în ce mai discutabile.] **Doc. integral - fișier PNT XIII**

/ Cenzura opiniilor PNT - permanentă a guvernării PNL /

/ Cenzurarea PNT : politica externă; demiterea lui Titulescu /

/ Cenzurarea apărării PNT : calomnierea și amenințările extremiste /

/ Cenzurarea organizării rezistenței PNT : gărzile de autoapărare /

/ Cenzurarea opiniilor de specialitate ale PNT : economice, financiare /

/ Înăsprirea cenzurii / abuzurile guvernului /

/ Delimitări doctrinar -politice :

- PNL : pseudo democrație ; regim de dictatură lașă ;

- PNT : regim democratic, monarhic-constituțional , parlamentar.

Virgil Madgearu / 26 nov.'36

▣ Cenzurarea opiniilor

" **Parlamentul s-a închis** și , îndată după aceea, **cenzura a început să se exercite cu sălbătăcie și mai mare decât până atunci.**

Nu am să relev aici cenzurarea opiniilor ce s-au exprimat în **diferite ziare și publicațiuni** ; sunt convins că **ne-ar trebui ședințe întregi** și ar trebui să avem la Cameră **toptane întregi de ziare** , ca să arătăm **extensiunea pe care a luat-o treptat -traptat** , în cursul vacanței parlamentare , **cenzura**.

Dar am socotit cu toții că putem să considerăm de bună credință **declarațiile** ce s-au făcut de pe banca ministerială în repetate rânduri , de către **ministrul de Interne**, ca cel puțin **declarațiile** făcute în numele **partidelor politice nu vor fi supuse cenzurii.**

E natural că **un regim de cenzură urmărește** ca prim scop ,

acela **de a contribui la menținerea ordinii publice ;**

acela **de a opri să se dezvolte spiritul anarhic,**

și acela de a împiedica să apară în străinătate

anumite **manifestații care să dăuneze interesului public.**

Dar cenzurarea să se facă în așa fel încât **punctele de vedere ale diferitelor partide politice să apară la lumina zilei** , **nu așa cum s-a întâmplat** deseori ca , după ce s-a cenzurat p.d.v. al unui partid, să se lase ca **el să fie acuzat în presă că nu a avut nici un punct de vedere , că a avut o atitudine lașă !** [-----]

Virgil Madgearu / 26 nov.'36

▣ Calomnierea și amenințările

▣ Cenzurarea apărării PNT

[LD : **Madgearu nu spune lucrurilor pe nume ! Nu numește Garda !**

Fără îndoială, au fost "jocuri" periculoase , unele complicități , echivocuri , pe care **Incuț sau alții din guvernul PNL le-au practicat ,** pentru a contracara **presiunile PNȚ de răsturnare a guvernului.**

Dar **stilul aluziv, evaziv** , în care sunt prezentate , **sporește " misterele" și confuziile.**

De aceea , este foarte greu de descălcit **itele .**]

" D-lor deputați, acțiunea aceasta a mers mai departe .

Manifest legiionar ?

PNȚ, imediat ce s-a închis Parlamentul, a fost pus într-o situație delicată.

Unii dintre fruntașii partidului au fost condamnați la moarte la un congres , zis studentesc ; [Congresul de la Tg.Mureș] și s-a răspândit apoi, sub cenzura d-lui Incuț, în toate colțurile țării , un Manifest cuprinzând falsuri în ce privește atitudinea PNȚ față de problemele capitale ale țării (aplauze pe băncile PNȚ)

și **provocând confuzii morale , pe care PNȚ nu poate să le suporte.**

" Și atunci , d-lor deputați, **PNȚ a încercat să respingă această pozițiune ,**

în care-l aruncase , **cu concursul cenzurii d-lui Incuț, această grupare [!?]**

dovedită apoi - dacă este vorba să ne întemeiem pe însăși declarațiunile d-lui președinte de Consiliu de Miniștri - ca o formațiune " factice" , sprijinită în toată dezvoltarea ei de către forța de guvern .

" **PNȚ n-a reușit să pună la punct aceste chestiuni .Toate încercările sale ,**

în oficiul partidului , în repetate rânduri, sunt zădărnicate de cenzură.

Cum d-lor deputați ? **Lași să se livreze asasinatului moral și poate și asasinatului fizic**

fruntașii unui partid politic , care nu au absolut nimic ce să-și reproșeze

din punct de vedere național, și nu îngădui ca ei să ia poziție ,

când se dovedește că **d-ta, guvern, nu ești capabil ca să oprești prin cenzură**

aparitia unor asemenea manifeste , care apar pe zidurile orașului , care se răspândesc în școlile superioare și chiar în licee, cu o profuziune uimitoare ,

pe care **nici un partid politic nu ar putea să o facă,**

întâi, pentru că o asemenea **acțiune de publicitate este extrem de costisitoare ,**

și , în al doilea rând, pentru că **presupune un zel al agenților cu totul neobișnuit ,**

mai ales atunci **când agenții politici ai celorlalte partide , care răspândesc manifeste ,**

în care erau cuprinse numai idei de ordine ,

adeseori erau zădărniciți de către administrație și poliție ?! (aplauze pe băncile PNȚ)

Asasinarea lui Stelescu

D-lor deputați, se întâmplă **un alt fapt grav : se asasinează pe patul de suferință un tânăr,**

fost parlamentar, în condițiuni uimitoare, asupra cărora nu este locul să mai insist aici.

D-lor , am aici o colecție întreagă din "**Dreptatea** " , **oficiul partidului nostru,**

în care se vestejea faptul. (aplauze pe băncile PNȚ)

Nu se poate ca să se întâmple un atentat politic de o asemenea gravitate ,

și să nu se îngăduie să se ia poziție pentru **a creia în opinia publică un curent sănătos ,**

care să împiedice repetarea unor asemenea fapte. (aplauze pe băncile PNȚ)

Ei bine, d-lor, cenzura a împiedicat tipărirea tuturor acestor articole !

În schimb, tot **cenzura lasă să apară în ziarul " Epoca" , al cărui director este**

d-l **Grigore Filipescu , un atac îndreptat împotriva PNȚ , acuzându-l de lașitate ,**

că nu a luat nici o atitudine în legătură cu acest atentat .

Credeți dvs , domnilor, că această procedură este normală ?

Este admisibil ca un partid politic să fie supus oprobriului opiniei publice

pentru **un act presupus că nu l-a săvârșit** și pe care **acel partid politic ,**

din primul moment, cu tot curajul, l-a săvârșit ?

Virgil Madgearu / 26 nov.'36

▣ **Gărzile de autoapărare**

▣ **Cenzurarea PNȚ**

" Mai departe . **Față de atmosfera de crimă** care se dezvoltă din ce în ce mai mult,

față de informațiile tot mai numeroase cu privire la înarmarea unor anumite gărzi, la țelurile lor de asasinat,

era normal ca PNT să se gândească la o autoapărare , atunci când constase că fusese lipsit nu numai de apărare în ce privește viața frunțașilor săi, dar fusese lipsit și de dreptul de a interveni el însuși în opinia publică , pentru ca prin răspunsurile lui clare și precise, să creeze o atmosferă sănătoasă care să împiedice ca asemenea manifestațiuni să se producă.

" Atunci , partidul nostru lansează un apel - nu-l voi citi - un apel în care arată care este situațiunea și prin care face un apel public la fonduri.

Fiecare partid politic are dreptul să facă apel public la fonduri, în anumite împrejurări din viața sa. Toate partidele au făcut , rând pe rând, asemenea apeluri la fonduri.

Cenzura taie complet apelul partidului nostru !

Asemenea atitudini condamnă definitiv un regim , (aplauze prelungite la PNT) pentru că este admisibilă o cenzură provizorie , pentru a face față unei anumite situațiuni, chiar și într-un regim democratic .

dar cenzura nu poate să se definitiveze , mai ales atunci când pretextele de agitare a spiritului public nu se datoresc unor curente adânci ale maselor,

ci se datoresc unor manifestații politice declarate chiar de președintele Consiliului , având un caracter factice. (aplauze prelungite la PNT)

[-----]

Virgil Madgearu / 26 nov.'36

▣ Înăsprirea cenzurii

▣ Abuzurile guvernamentale

Foarfecele cenzurii a fost necruțător.

Cui să ne adresăm pentru ca protestul nostru să fie auzit ?

Am avut angajamente solemne , care nu s-au ținut . An de an, cenzura s-a agravat .

" In schimb, dacă cenzura nu se aplică pentru a opri manifestațiunile bolnăvicioase ale corpului nostru social , ea se exercită cu toată puterea împotriva încercărilor de a se crea un curent de rezistență în opinia publică

împotriva acestor manifestațiuni bolnăvicioase. (aplauze prelungite la PNT)

" D-lor deputați, evident că ar fi o iluzie ca să protestăm.

M-am ridicat la această tribună pentru ca să arăt Parlamentului ,

care nu este răspunzător direct de situația dată,

modul cum guvernul își exercită atribuțiile sale,

care nici nu poate a avea veleitatea de a fi răspunzător,

adevărata realitate și pentru a încerca să creez în opinia Parlamentului și în opinia publică a țării un început de clarificare ; să știm precis pe ce lume ne aflăm.

Virgil Madgearu / 26 nov.'36

▣ Regim democratic , monarhic constituțional ?

▣ Dictatură lașă !

" Am auzit de atâtea ori , din partea reprezentanților oficiali ai PNL , în frunte cu șeful guvernului , declarația formală a unui atașament față de regimul monarhic constituțional.

" Aș vrea să mi se răspundă dacă există vreo țară care trăeste sub un asemenea regim politic și în care, întâiu, cenzura să devină un instrument permanent de guvernare ,

și în al doilea rând, cenzura să se exercite într-un asemenea mod neloial și incorect. (aplauze la PNT)

M-am ridicat la această tribună pentru a produce această clarificare .

Un filozof a descoperit o lege , și anume legea subtilizării noțiunilor :

cu cât o noțiune se generalizează în accepțiunea ei, cu atât ea este golită de conținut .

" Am impresia că în această adeziune așa de entuziastă față de regimul monarhic constituțional și de practicile democratice , am ajuns și noi , prin această generalitate de

simțământ și de consimțământ, la o golire din ce în ce mai completă
a noțiunii fundamentale de regim constituțional și parlamentar.

De aceea, este necesar să ne clarificăm în această privință , pentru că este mai util
să ne deosebim pe liniile de principii și să ne despărțim câmpurile politice.

" D-lor, nu puteți să mai declarați astăzi , în mod sincer,
că aparțineți regimului constituțional și parlamentar. (aplauze la PNT)

Dvs aparțineți unui hibrid politic ; dvs exercitați , fără să știți sau cu bună știință și
conștiință, metodele dictaturii lașe. (aplauze la PNT)

Ei bine, noi preferăm dictatura fătășă , pentru că aceasta duce răspunderea până la dictator.
Acum nu mai există răspundere în această țară !

(aplauze prelungite la PNT ; strigăte de bravo)

Acum există o nenorocită tendință de a duce răspunderile acolo unde n-au ce căuta .
(aplauze prelungite la PNT ; strigăte de bravo)

Împotriva acestei situațiuni nu protestăm , repet, dar ne vom face întotdeauna datoria
ca să clarificăm în Parlamentul și opinia publică , sperând cel puțin zile mai bune,
dacă vom reuși ca , prin această clarificare , să provocăm acele curente de opinie
de care țara are nevoie pentru salvarea ei. "

(aplauze prelungite la PNT ; strigăte de bravo)

Virgil Madgearu / 26 nov.'36

9.) Aurelian Bentoiu (**subsecretar de Stat, Interne**) , răspuns lui Madgearu, 26
nov.'36

(DAD, MO 5 , șed.de joi, 26 nov.'36, p. 58-62)

Cenzura .

[LD : ședința este condusă de vicepreșed. **Radu Roșculeț**]

[LD : de data aceasta , **Aurelian Bentoiu** este pus într-o situație delicată.

În fond, apără **o instituție și o practică care încalcă, îngreșește,**
libertatea cuvântului scris, libertatea de opinie a partidelor, libertatea presei.

Că existau anume rațiuni de Stat , pentru aceste măsuri.... este adevărat !

Dar când înșiră el **normele stabilite** de guvern pentru **instituția cenzurii** ,
pentru șeful ei , **lct.col Hotineanu** ... am fost șocată.

De altfel, în răspunsul său, el nici nu va răspunde principalei acuzații aduse de Madgearu,
, pe care le va ocoli, și se va referi la cazuri particulare, susceptibile de a fi cenzurate .]

Doc.integral la fișier PNL XI

/ **Cenzura parlamentară** / Răspunderea guvernului / Răspunderea cenzurii /

Bentoiu - Armd.Călinescu :

/ Starea de asediu și cenzura în gov.PNT și PNL /

/ Normele cenzurii (interdicții de lezare) :

I. Coroana II. Armata III. Structura de Stat , regimul politic

IV.Politica externă V. Limbajul licențios VI. Moneta națională

/ Aplicarea cenzurii / Aparatul funcționăresc al cenzurii (lct.col.Hotineanu)

/ Răspuns punctual lui Madgearu : articolul financiar /

- Competența cenzurii

- Răspunderea guvernului

/ Concluzie : lovitură politică deviată ! /

[-----]

A.Bentoiu / 26 nov.'36

▣ **Instituția cenzurii**

▣ **Cenzura parlamentară**

▣ **Răspunderea guvernului**

" D-le președinte, dlor deputați, **intervenția d-lui Madgearu la tribuna Parlamentului , o așteptam** .Nu știam ca ordine, dacă va fi cea dintâi, dacă va fi cea de-a doua, sau , dacă în serie, va veni la urmă, pentrucă mă așteptam să se producă mai multe.

" Toți știți că **instituția cenzurii nu se bucură de simpatie** din partea tuturor .

Trebuie să fixăm , însă, **ce putem discuta aici și de ce poate fi făcut răspunzător guvernul**, atât în ceea ce privește **justificarea principială a acestei instituțiuni** , cât și în ceea ce privește **funcționarea ei în fapt**. [-----]

A.Bentoiu / 26 nov.'36

▣ **Guvernul PNȚ - guvernul PNL**

▣ **Starea de asediu și cenzura**

" În ce privește justificarea principială a instituțiunii, **am avut surprinderea** să ascult **din gura d-lui Madgearu , precizarea că noi, instituind cenzura , am falsificat sistemul democratic, exercitând o dictatură lașă,**

neizbutind să-i facem plăcerea d-sale care are o preferință pentru dictatura fătășă .

"**De la ori și cine m-aș fi așteptat , numai de la dl Madgearu , fiindcă, recunoscându-i toate meritele pe care i le cunoaștem, d-sa nu a putut urca la tribună decât ca exponent al partidului care, precedându-ne, a instituit starea de asediu și cenzura , iar noi nu am avut , decât , constatând necesitatea , să o lungim . (aplauze la PNL)**

"**Principial, prin urmare, nu se va spune că a uza sub regimul Constituției noastre , de cenzură, înseamnă a mistifica regimul , fiindcă ar fi o contradicție a însăși literei Constituției. Atunci când se abuzează de libertatea scrisului, însăși Constituția noastră democratică prevede posibilitatea principială a instituirii stării de asediu și cenzurii. Ați făcut-o înaintea noastră, o facem noi azi ...**

-Armand Călinescu : Faceți o eroare .Sub guvernul național-țărănesc, nu a existat cenzura , nici în fapt, nici în drept .Vă înșelați !

Ar fi de dorit , cel puțin când un om cu pretenția și talentul dvs ocupă o situație de răspundere, să fie mai bine informat .

Noi am introdus starea de asediu, dar legea care a introdus acest regim , a exceptat cenzura presei.

-C.Tătăranu : Dar s-a înlocuit cu confiscarea (aplauze la PNL)

-Bentoiu : Dar confiscări de ziare , care sunt tot cenzură, s-au făcut , d-le Călinescu, sub regimul dvs ?

-Madgearu : S-au făcut confiscări de ziare atunci când reprezentanții PNL atacau pe prințul Carol ! (aplauze la PNȚ)

-Călinescu : Când sunteți nou, este bine să fiți mai prudent , dle Bentoiu .

-Bentoiu : Pentru a pune lucrurile la punct : cenzura a fost instituită pe baza unei legi de egală natură cu cea votată Parlamentul PNȚ , independent de ce interpretare ați dat acestei legi.

-Călinescu : Legea care autoriza starea de asediu sub regimul nostru, expirase ca valabilitate cu 3 luni înainte de a ne retrage.

-Bentoiu : Roagă să nu mai fie întrerupt ...

-Călinescu : Va să zică și în Parlament cenzură !

-Bentoiu : Dau satisfacție d-lui Armand Călinescu , făgăduindu-i clarificarea complectă a acestei chestiuni într-o ședință viitoare (exclamații la PNȚ)

[urmează replici, exemple , cu articole cenzurate, vulgarități, expresii licențioase... numai că Madgearu nu la acest gen de materiale cenzurate se referise !]

Sunt **abjecțiuni multe** de acest fel [----] Am o serie de publicațiuni pe care , dacă vi le-aș citi , și dvs ați fi de acord că dacă n-ar fi fost cenzura , ar trebui să se înființeze astăzi ca **o necesitate de salubritate a scrisului în Țara Românească. Nu pentru apărarea guvernului, ci pentru apărarea unui minim de decență , pentru a preveni dezagregarea socială și prăbușirea Statului , este justificat să se interzică a se scrie anumite lucruri și într-un anumit chip.**

A.Bentoiu / 26 nov.'36

▫ Normele cenzurii

[LD : enumerarea îmi aparține]

S-a interzis atacarea instituțiilor fundamentale ale Statului.

Cred că suntem cu toții de acord , toți acei din această incintă,

la o asemenea normă imperioasă. (aplauze la PNL)

lată un punct asupra căruia nu sunteți de acord, pentru că nu aplaudați !

I) Coroana

-Virgil Madgearu : **Coroana nu are nevoie de apărare . Iar în măsura în care un ziar își permite o necuviință , cu privire la Coroană , guvernul , făcând act de autoritate , suprimă ziarul ; pentru aceasta nu are nevoie de cenzură .**

-Bentoiu : Este bine ca , în interesul superior al țării , să ne temperăm și să punem o frână pornirilor pătimase , în lupta de la partid la partid , iar pe anumite zone să fim un suflet toți .

Nu înțeleg de ce faceți controversă pe această chestiune (exclamări la PNL)

și vă ridicați împotriva unui lucru asupra căruia nu putem să nu fim de acord .

Pentru că aceasta este o chestiune delicată și nu pot repeta metoda aplicată cu privire la

dvs sau dr.Lupu , citindu-vă cele ce privesc acest capitol de activitate al cenzurii ,

vă invit d-le Madgearu la cenzură să vă arăt ce a fost cenzurat în această privință

.Cred că cu sufletul dvs de bun român , veți spune : *bine ați făcut !*

- Madgearu : **Nu protestez împotriva exercițiului cenzurii ,**

ori de câte ori asemenea interes este în joc .

Eu vă rog să răspundeți asupra atitudinii cenzurei în ceea ce privește

liberul drept al fiecărui partid politic de a-și exprima punctele sale de vedere ,

cu privire la diferitele probleme ale țării

II) Armata

-Bentoiu : Dle Madgearu , eu sunt preocupat de a avea o ordine logică în expunerea mea .

Am oprit atacuri împotriva armatei , a armatei ca instituție ,

a armatei pe care nu o confund cu cutare sau cutare persoană din cadrele ei .

Voți să vă citesc ce anume s-a scris în presă în această privință ?

Mă dispensați.Suntem și aici de acord . lată că **am câștigat un al doilea capitol ,**

un al doilea sector.Suntem de perfect acord că **cenzura se justifică principial și ca aplicare**

în fapt , în ce privește activitatea delincventă a presei

cu privire la această instituție esențială a Statului nostru .

III.) Actuala structură de Stat

-Bentoiu : O altă normă generală dată de Ministerul de Interne , cenzurii :

oprirea oricărei activități de presă care ar tinde la subminarea Statului nostru ,

a actualei structuri de Stat , prin teorii subversive , fie de dreapta . fie de stânga

Cred că suntem de acord în această privință ...

Și aici tăcere pe băncile dvs !

Dacă v-aș cita , d-lor , ceea ce s-a scris în diferite gazete , atâtea ațâțări oribile ,

fie cu colorit de extrema stânga , fie cu colorit de extrema dreapta ,

v-aș forța logic , v-aș constrânge să consimțiți că și aici este necesar

să-și exercite activitatea ei , cenzura .

IV.) Politica externă

Același lucru se întâmplă și cu problemele de politică externă .

Ei da , știu , ați îmbrăcat haina reputațiunii d-lui Titulescu , pe care toți îl stimăm .

pentru a putea , sub această stimă , să loviți în guvern .

În ce privește politica externă , spicuirile din presă sunt foarte interesante .

În fiecare cafea se instituie un Minister de Externe , și la fiecare răscruce de drum ,

trei inși adunați își găsesc calificarea să dea soluțiuni problemelor de politică externă

Unii le colorează în roșu , alții le orientează către extrema dreapta .

Dvs nu vă convine- cred - nici una nici alta , și sunteți logic constrânși să consimțiți că , și în această privință , existența cenzurii este justificată.
Nu putem apoi lăsa libere atacurile la adresa șefilor de Stat , șefilor guvernelor străine și a miniștrilor de externe străini.

V.) Stilul murdar și violent

Am permis ca, **independent de conținutul substanțial al unui articol, dacă el îmbracă aspectul unui conținut de vas murdar , cu violență de stil, să nu fie tolerat** , de nu ar fi decât pentru **păstrarea simțului estetic și al simțului de cuviință a acestui popor.**

Am aici **câteva asemenea articole** , vă rog să mă dispensați să vi le citesc , **vi le încredințez dvs, citiți-le** și , dacă vă face plăcere , iau act , și va rămâne să vedem dacă nu cumva unor asemenea articole , pe viitor , să le dăm drumul , pentru respectul libertății presei.

Mie îmi e rușine să le reproduc. [**le transmite în sală, spre deputați**] [-----]

Vă văd d-le Călinescu că **vă crispați cu scârbă** când citiți ceea ce este scris acolo .

Dacă nu ar exista cenzura, după asemenea articole ar trebui să se instituie

- **Armand Călinescu** : Dle Bentoiu, dvs sunteți avocat , vă rog să-mi spuneți : **nu există în legislația noastră , nici un mijloc de represiune a unor asemenea orori ?**

Vă rog să-mi spuneți : **Parchetul , în ce cazuri a sesizat justiția pentru a aplica sancțiuni ?**
(**aplauze la PNT**)

- **Bentoiu** : Dle Călinescu, **dacă în materie de presă aștepți represiunea ulterioară a scrisului delincvent , după ce aceste orori s-au difuzat la cititori...**

VI.) Moneta națională

În sfârșit , o atenție deosebită a dat d-l Madgearu , faptului că s-a suprimat un articol al d-sale. Acel articol se referea la **moneta țării. Or, stabilitatea monetară, trebuie să fie apărată** și să nu fie lăsată la discreția comentariilor celor din urmă nepregătiți. [-----]

Norma sună astfel : < în ce privește stabilitatea monetară, veți împiedica să se publice tot ce poate dăuna stabilității leului >

Deci, limitarea libertății scrisului asupra problemei monetare , este principal justificată.

- **Virgil Solomon** : D-l Madgearu este un nepregătit ! (**ilaritate la opoziție**)

- **Gr.Iunian** : Faceți o aluzie la dl ministru de Finanțe ? (**ilaritate la opoziție**)

- **Bentoiu** : Problemele monetare intră , de sigur , în sectorul de competență a d-lui Madgearu . Dar trebuie făcută o distincție între normă și aplicare ... [-----]

- **Armand Călinescu** : **Acum spuneți-ne și ce e voie de scris !**

- **Bentoiu** : **Tot ce este împăcat cu interesele țării, cu interesele omeniei și ale cuviinței .**

[-----]

A.Bentoiu / 26 nov.'36

▣ Concluzie : lovitură politică deviată

"Așa încât, conchizând, **orice atac împotriva instituției cenzurii , este nejustificat , pe aplicare în fapt, iar chestia unor ipotetice greșeli , nu privește guvernul .**

Arătați-mi greșelile precise ale serviciului respectiv,

și nu ne puteți cere altceva, decât aplicarea de sancțiuni în contra funcționarilor culpabili.

" Din punct de vedere politic , însă, lovitură dvs a fost deviată "(**aplauze la PNL**)

-**N.Georgescu -Tulcea** : Constat că după discursul de astăzi,

d-l Titeanu a fost complet răzbunat .

[**LD : până la remaniere., Titeanu fusese subsecretar la interne**]

A.Bentoiu / 26 nov.'36

10.) Virgil Madgearu ,replică la răspunsul lui **Aur.Bentoiu** , 26 nov.'36

(DAD, MO%, 26 nov.'36 , pag.65 ? 66?)

[LD : fără să-și fi clintit prin nimic **pornirea de opozant** - prin explicațiile date de Benteiu - **Madgearu anunță , în fond , hotărârea PNȚ de lansare a campaniei electorale .**
În ce privește **diagnosticul** dat viitoarelor evoluții, **se înșela.**

Dar asta este **o chestiune de viitor apropiat .**

Și această " neunire" a PNȚ cu PNL - din vina ambelor partide - va costa democrația românească .]

A avut totală dreptate să spună că **nu urmărește să ridice un protest .**

Benteiu a încercat să **degajeze guvernul de orice răspundere politică , aruncând vina pe serviciul cenzurii ; timp de 3 ani această instituție nu a putut fi pusă la punct ;**

Luca a avut prudența să părăsească incinta , deoarece **Madgearu fusese personal la el ,** când Comunicatul PNȚ (cu politica externă) a fost cenzurat (27 sept.'36) , și i-a transmis că **s-a consultat cu premierul Tătărescu .**

" Aflați , din partea noastră, că noi contestăm utilitatea cenzurii " (aplauze la PNȚ)

Ea nu a reușit să împiedice publicarea manifestelor clandestine cu caracter ațâțător, să țină sub control tipografiile, încât nici Coroana nu este asigurată de acest serviciu.

De aceea a spus el că preferă confiscarea, nu cenzura.

" Chestiunea principială este de ordin politic .

Este chestiunea dacă mai poate exista un regim politic normal ,

prin suprimarea dreptului politic partidelor politice de a-și expune părerile ,

d-le subsecretar de Stat " (**aplauze la PNȚ**) **Aceasta este problema în dezbatere .**

" Va să zică , **sunt anumite chestiuni în care dvs decretați**

că opoziția nu are dreptul să-și spună cuvântul ,

în care **decretați în opinia publică părerile dvs și soluțiunile guvernului dvs, ca sacrosante.**

Atunci faceți un pas mai departe și desființați Parlamentul ,

și treceți la dictatură, dar nu la această parodie! "

Crede - mă d-le subsecretar de Stat ! **Sunt de 20 de ani în politica țării ,**

nici o dată nu am activat cu mai multă silă decât astăzi.

Silă , fiindcă constat că eforturile cinstite se sparg ;

silă, pentru că constat lipsa completă a celei mai elementare sincerități

în raporturile dintre forțele politice ;

silă , pentru că constat că ipocrizia a luat locul tuturor celorlalte manifestări ,

iar **lașitatea este transformată în principiu de guvernare ."**

(**aplauze prelungite, strigăte de bravo, la PNȚ**)

" D-lor deputați, închei . Ceea ce am presupus s-a realizat : s-a demonstrat încă o dată

inutilitatea eforturilor noastre de a se așeza acțiunea publică

pe linia responsabilității politice.

Dar un rezultat voi fi obținut : sunt convins că în mințile unora

- poate și a multor colegi din majoritate - **s-a deschis o fereastră nouă ;**

Și sunt și mai convins că am izbutit și că **vom reuși complet ,** prin eforturile noastre repetate ,

din ce în ce mai mult, **să deschidem o fereastră mare ,** pentru ca țara să poată

să privească trista realitate politică, creată în urma guvernării dvs "

(**aplauze prelungite, strigăte de bravo, la PNȚ**)

Virgil Madgearu / 26 nov.'36

11.) N.Iorga (**PND**) , **discurs la Mesaj, Senat , 27 nov.'36**

(D.S. , MO 6, șed. de vineri, 27 nov.'36, p. 77- 86)

[LD : 8 iul 2003 : Nu am nici o dovadă , dar am **impresia, aproape certitudinea,**

că discursul lui Iorga a fost un aranjament între cel puțin trei personaje :

Carol - Tătărescu -Iorga .]

[Pe tot parcursul discursului, nimeni nu-l întrerupe, nimeni nu polemizează.

Deși spune că nu are talent de actor ... **Iorga joacă teatru !**

Va spune " niște puncte de vedere" , dar ... tot discursul a fost construit pentru **concluzia finală :**

așteaptă de la Regele Carol să facă un guvern de " concentrare a valorilor" ,

după ce însă, **își vor arde programele și steagurile de partid** .

O spune clar, fără echivoc, **îndemnându-l pe Rege să facă acel pas** ,
pe care **Carol II îl va și face peste un an și trei luni** . Nu bătuse ceasul !

Iorga este **un personaj patetic** al istoriei noastre .Și-a făcut datoria în cele mai tragice
împrejurări și dacă, în evaluările sale , nu a fost un vizionar , nu el a fost de vină ,
ci veacul nebun în care i-a fost dat să trăiască .

Iorga face **paranteze în paranteze** , și este foarte greu de sistematizat problematic_

Aici înregistrez discursul integral, dar la fișiere le voi muta problematic...]

Discursul lui Iorga ar trebui descifrat , dar dispăre frumusețea șaradelor .

Eu îl înțeleg, abia acum, aproape perfect Parantezele, semnele , colorarea îmi aparțin .]

Doc. integral - **fișier PND -III**

/ **Democrația : Partidele- Partizanii - alegătorii** /

/ **Îngrijorări , atmosferă politică** /

/ **Sucesiunea la guvernare / Actorii politici :**

Regele- Guvernul - opinia publică - miniștrii - Parlamentul - Presa

/ **Parlamentul corporativ ? - Există Senatul !** /

- **Vechiul Parlament - retro'**

- **Necesitatea Parlamentului**

- **Alegerile - Aleșii**

/ **Iorga - apărătorul "amenințărilor" : Guvern, Minoritar, Prelat** /

/ **Revizuirea Constituției ? Nu ! Nu vă atingeți de Constituție !** /

/ **Guvernarea Tătărescu**

- **Mesajul Regal - Răspunsul la Mesaj** /

- **Guvern, Tătărescu versus PNL, Dinu Brătianu**

- **Guvern de partid ? Nu !**

/ **Liniștea și ordinea publică**

. **cumințirea lui CZCodreanu ș.a.** /

- **Psihoza belicoasă / Moda manifestațiilor** /

/ **Guvernarea Tătărescu**

- **" Depline puteri " ? - da !**

- **" Răspundere ministerială " ? - nu!**

/ **Partide politice - Programe - Partizani - Electorat** /

- **Inutilitatea partidelor politice , a programelor , a stindardelor** /

- **Îndemn către MSRegele : guvern de "valori" naționale !**

[-----]

N.Iorga / 27 nov.'36

▣ **"Democrația"**

▣ **" Partizanii "**

▣ **"Electoratul "**

[**LD :Această introducere trebuie legată de concluzia finală** .

Vorbește în șarade,dar se înțelege bine :

că se simte **un neânțeles**, pentru că gândește de la mare înălțime ;

că este **însingurat**, ca **un înțelept** , dar nu din cel senin, ci **unul acrit de politică**;

că a avut parte de **ingratură**, că **discipoliii I-au părăsit** , datorită scăderilor lor ;

că **nu are multe "căciuli"** - adică voturi - dar nici nu-l interesează aceste căciuli .

că **nu are multe " capete "** - adică partizani - dar e mai bine, că se bat între ele;

că **"opinia publică"** - atâta câtă există- este manipulată de o presă zăpăcitoare ;]

" Prin urmare , cu metodă - așa zice chiar profesorală - **să-mi dați voie să arăt**

aceste puncte de vedere , care sunt **niște considerații personale** ,

căci eu nu am pretenția de a reprezenta - cum se zice acum -

un important număr de căciuli. [**votanți**]

În ce privește **capetele** [**partizanii**] , ele sunt **asa de nestatornice** .

încât nu am ambițiunea de a aduna prea multe , ca să nu se bată unul cu altul .
Iar în ce privește căciulile , ele sunt bune iarna , și pot fi bune la multe lucruri ,
dar nu pot determina o situație politică .

" Cred chiar , în materie de numărătoare a căciuilor [**voțul universal**]

- ceea ce înseamnă cea din urmă cucerire a democrației -

că ar fi foarte bine să nu mai ostenim oamenii , căci e păcat să fie luați de la locul lor ,
și ajunge o căciulă și bățul care o susține , ca să se facă o anume statistică ,
de care are voie să țină cine vrea , dar e bine să nu țină nimeni . [-----]

N.lorga / 27 nov.'36

▣ **Guvern - Partid.**

▣ **Tătăărăscu -Brătianu**

" Dar dvs nu știți să vă lăudați și eu ghicesc de ce .

Fiindcă nu se laudă un guvern și n-are curajul de a-l lauda o majoritate ,
decât atunci când opera aceasta este făcută de guvern în întregime ,

de un guvern care oglindește o singură voință și

când este făcută în numele unui partid ,

care știe el că aceasta este opera plecată de la dânsul .

" Veți vedea că binele care s-a făcut , s-a făcut în alte împrejurări .

Și acum am vă arăt și linia pe care mi se pare că s-a făcut acest bine ,

și linia rămasă liberă , pe care se putea face atâta bine , și , din nenorocire , nu s-a făcut .

" Dvs ați venit la guvern cu un program .

Eu consider , astăzi , programul , oriunde , o greșeală .

Așa sunt timpurile , așa se schimbă lucrurile , dintr-un moment într-altul ,

încât poate fi numai o indicațiune de caracter general , o coloratură ,

dar nu poate fi o serie întregă la putere .

" De pildă , în ordinea internațională , câte volume s-ar putea scrie

despre toate pactele încheiate între State , despre hotărârile luate de către State ,

despre gesturile schițate , care n-au dus la nici un rezultat !]

" Eu îi urez președintelui Consiliului de Miniștri , care este încă un om tânăr

- în Franța , omul se socotește tânăr " *un homme jeune* " până la 60de ani ,

de la 60 de ani în sus , nu ,și , din nenorocire , eu nu mai sunt un om tânăr...

eu îi doresc președintelui Consiliului să capete asupra celor tineri din partid ,

destulă autoritate pentru ca , nici să meargă cineva să-l întrebe ce vrea ,

ci să știe dinainte ce vrea să nu facă , prin urmare , **decât** ce vrea acel care conduce .

" Îi urez să apuce acea vreme , să trăiască foarte mult . Și doresc ca toată lumea

să trăiască foarte mult , începând cu mine , și sfârșind cu dușmanul meu

cel mai rău , dar aceasta la urmă !

" Dar să se potrivească lucrurile așa ca , dacă este vorba de oricare partid ,

partidul acesta să aibă un șef care să poată fi primit în fruntea guvernului .

de oricine , în orice împrejurare , și , **dacă** este cineva șef al guvernului ,

partidul să aibă curajul de a face din șeful unui guvern ,

șeful de reponsabilitate și șef al partidului .

" Nu vă supărați ; sunt unele sentimente delicate , de care țin seama și eu ,

și am pentru generația aceasta mijlocie a Brătienilor , o foarte mare admirație ,

din punctul de vedere al caracterului lor ,

și cunosc nobila tradiție a operei lor spornice pentru țară .

Dar această dualitate nu este bună , dualitate de șef de partid și șef de guvern ,

și nu e bună nici o altă dualitate cum ziceam o dată , cu doi șefi ,

unul pe scaun și altul sub scaun . (*ilaritate*)

E jenant pentru șeful de pe scaun , și umilitor pentru șeful de sub scaun ,

mai ales când vede că scaunul nu se mai răstoarnă . (*ilaritate*)

" Prin urmare , eu îmi explic de ce n-a fost acest curaj nici la guvern , nici la majoritate .

Nu avem de a face cu opera guvernului întreg , comandată de un singur om, și care să se răsfrângă asupra întregului partid.

" Partidul acesta , la venirea la cârmă , a prezentat un program , un program **schitat repede** .

[LD : Iorga nu are deloc dreptate. Este de rea credință, și de rea intenție.

PNL avea un program elaborat , dezbătut și adoptat în ample dezbateri .

Mai mult, din 1928, în cei 5 ani de opuziție, **PNL și-a reactualizat , succesiv , programul, încât se poate vorbi de o pregătire de 5 ani .**

Că acest program nu era pe placul adversarilor, asta este altceva .

Cât primevește comparația dintre programul lui și al PNL...este penibilă

Poate are dreptate doar în ce privește "telefonul" lui.... spre Carol , dar informația este de domeniul anecdotei]

" Pe vremurile lui Dimitrie Sturdza era altceva : se făcea un program

care abia încăpea într-o broșură.

Dvs nu aveți nici o broșură, cum și eu am venit la guvern fără nici o broșură,

[**Guv.Iorga**] singura broșură care s-a arătat pe vremea guvernării mele ,

la Cameră, a fost **Statutul francmasonilor** , și aceasta nu mă privea pe mine !

(**aplauze, ilaritate**)

Nu ați venit cu un program, făgăduind mai multe măsuri , iar **programul era improvizat** .

Dvs nu erăți cu totul siguri că veniți la guvern în momentul acela.

Chestiunea aceasta eu nu știu unde ați tratat-o . Eu am tratat-o la telefon.

Și se pare că telefonul meu are anumite virtuți **Eu nu vă cer să-mi fiți recunoscători mie ,**

dar telefonului meu desigur că-i datorăți o frumoasă recunoștință ,

într-un moment când lucrurile erau foarte nesigure . "

N.Iorga / 27 nov.'36 , retro nov.'33

▣ **Guvernarea Tătărescu = guvernare de partid ?**

" Prin urmare, venind așa "**a l'improvisate** " , nu ați avut un program fixat în amănunte.

Și spun că este bine așa. **Dar ați făgăduit anumite lucruri .**

În fruntea lor, stătea restabilirea liniștei.

"Și parcă văd pe **omul cu care am avut multe legături**, rareori întrerupte de pasiuni,

parcă văd pe **omul a cărui lipsă în partid o regretați și o regret și eu ,**

care a venit după numire la mine - vă asigur că mi-a mulțumit -

și m-a întrebat ce cred eu .

"Am spus că , înainte de toate, **trebuie să fie liniște în România ,**

liniște imediată , prin orice măsuri.

Mi-a răspuns : **o voi face .**

Trecând câteva săptămâni, am aflat moartea lui silnică.

Va să zică liniște nu era. Da, ați venit cu un program :**Ați promis anumite lucruri ,**

pe care nu le-ați făcut și ați făcut o mulțime de lucruri , pe care nu le-ați făgăduit.

Făgăduelile au rămas în vânt, însă lucrurile săvârșite , rămân în realitate și în istoria țării ,

și ele formează **onoarea foarte multora dintre dvs. "** (**aplauze**)

[**LD : atenție ce spune Iorga ! Pentru asta puteau fi lăudați !**]

" Pe de altă parte, **dvs ați anunțat o mare guvernare de partid,**

și **n-ați făcut ca guvernare de partid, nimic. Nici pentru partid .**

Nici un partid n-a plasat mai prost pe aderenții săi , afară de banca ministerială

" Eu , care nu venisem să plasez pe nimeni -

în foarte multe cazuri **nu aveam pe cine plasa (ilaritate)** și am plasat pe ai altora ,

dar aceasta nu mi-a făcut o deosebită plăcere -

eu am făcut mai multă operă de partid , deși abia aveam unul ,

am făcut din punctul de vedere al grupării mele , **mai mult decât ați făcut dvs.**

" Dar fără partid, și de multe ori contra partidului, contra intereselor partidului

și contra trecutului partidului , ați făcut o mulțime de lucruri .

Și este o **concluzie pe care o voi trage la sfârșit**, care este foarte interesantă.

Aceia dintre dvs care sunt obișnuiți cu lucrurile publice, **o găciți de pe acum,**

găciți către ce merge această expunere , cu mai puține critici, cu multe laude ,

și mai ales **cu îndrumări către viitor.**"

[-----]

" Dar în vremurile acestea , **sunt foarte mulți oameni care își închipuie că, în afară de viața obișnuită, în afară de normalitate - normalitatea disciplinată - în afară de supunerea omului fără experiență, către omul cu experiență , de supunerea tânărului față de bătrânul care a trecut prin ceea ce încă nu cunoaște tânărul, în afară de respectul legilor , în afară de respectarea tradiției , în afară de tot ce este mai solid, mai nobil, în trecutul nostru , se poate , printr-o învățare revoluționară , să se schimbe toate lucrurile.**

" Iată, de exemplu, **pe cineva , care este un om fără nici o valoare , și pe care îl îmbraci într-un anumit fel, îi pui curele, îi strecuri în buzunare arme defensive sau ofensive - te întrebi , împotriva cui ? - îl înveți să defileze în fiecare duminică , îi cumperi mai multe steaguri , și iată armata care va crea o Românie nouă !**

" Vă aduceți aminte că am discutat cu multe guverne această chestiune și am spus că nu este bine , și am adăos că **oamenii care se îmbracă așa cum nu trebuie , se cuvine a fi dezbrăcați , chiar cu riscul de a-i lăsa în pielea goală , fiindcă în România există numai un steag și numai o armată , și în România nu poate să defileze decât această armată "** (**aplauze prelungite și îndelung repetate , în Senat)**

[-----]

N.Iorga / 27 nov.'36

▣ Psihoză belicoasă

▣ Moda manifestațiilor

" Evident, în primul rând - putea face socoteala pe trei ani, fiindcă ne apropiem de scadență - în primul rând **era acea restabilire a ordinii în țară.**

Duca, Dumnezeu să-l ierte, mi-a făgăduit aceasta .

Nu a trăit destul ca s-o facă, și nici nu știi dacă o putea face.

Ați venit apoi dvs [Tătărescu] , d-le președinte al Consiliului , și ați încercat să o faceți

de atâtea ori - chiar în urmă cu câteva săptămâni a apărut un nou decret - dar cu ce rezultate ? Sunteți siliți să așezați o defilare în cutare duminică, și altă defilare în duminica următoare ,

pentru ca Bucureștii să nu fie teatrul unui adevărat război,

unul să svârle cu căciula în fața celuilalt ,

și celălalt să ia căciula și să o svârle ,ca răzbunare , în capul primului

- căciula cu tot ce cuprinde , în afară de capul pe care îl acoperă .[-----]

Și aceasta urmează **din săptămână în săptămână, din lună în lună .**

Noi nu am avut vacanță .Noi nu am putut să avem liniște .

Câte două-trei întruniri în fiecare sâmbătă ! Toate națiunile participă !

[-----]

N.Iorga / 27 nov.'36

▣ Partidul - Programul - Partizanii

▣ Inutilitatea partidelor politice

▣ Guvern de concentrare

[LD : **inutilitatea partidelor politice .** Nu era ceva nou la Iorga .Cu același gând acceptase guvernarea în 1931. Și de data asta , a pornit cu acest gând expunerea sa .]

" Și acum după ce am isprăvit aceste considerațiuni , pe care bunăvoința dvs le-a făcut mai lungi decât doream, **vin la concluzia pe care v-am făgăduit-o de la început ,**

zicând că **poate o întrevedeți**. Din ceea ce am spus se vede că **programul**, cu toată bunăvoința, **rămâne fără urmări**.
că **făgădueli** nu este bine să se facă **fiindcă așa este vremea**, de **se pot evapora pe drum** ;
că **partidul** nu mai este **ce a fost odinioară** ;
că **orice se începe în numele partidului**, trezește în societatea însăși **foarte puțină dispoziție în a te urma**, iar **cu cât se vede mai puțin partidul**, **cu atât milioanele de oameni se grupează în jurul d-tale**.
" **Vechea concepție** de la 1870, 1880, 1890, concepția aceasta **că este bine să înscrii câți mai mulți oameni în partidul d-tale**, **nu a fost nici o dată întemeiată**, **iar astăzi este și ridicolă și rău făcătoare** .

[**Amintiri...**

" Îmi aduc aminte de **o conversație cu Ion Brătianu**, pentru care multă vreme am avut **cele mai bune sentimente**, și au fost și timpuri **când am mers pe aceeași linie** ; **ținteam cu el și cu Vintilă Brătianu** - pe actualul șef al partidului dvs l-am cunoscut mai puțin - **ținteam către aceeași creare a României Noi**.

" **Am avut foarte adeseori pe tinerii liberali colaboratori la foile mele**, iar pe **Vintilă Brătianu** l-am avut și **martor într-un duel** și mă văd și acum străbătând **Bucureștiul cu el în coada saniei**, fiindcă așa îi plăcea lui să stea în coada saniei, și am coborât și eu la **Independența**, foaia scrisă în franceză a partidului dvs.

" Dar ziceam, îmi aduc aminte de **o conversație cu Ion Brătianu**, **care apoi a ajuns pe o altă linie pe care nu-l puteam urma**, conversație în care îi spuneam : **< ce greșeală faci urmărind o politică electorală, căutând să introduci cât mai mulți oameni în partidul d-tale . >**

" **Partizanii sunt în cea mai mare parte un bucluc. Nu te lasă în pace.**

Când ești în opoziție, fac sau nu fac ceva, dar când ești la guvern, **fiecare pretinde partea sa și nu mai poți numi pe nimeni altul**, **fiindcă fiecare aduce în cumpănă ceea ce pretinde că a făcut pentru partid.**

Când am fost la guvern, au venit la mine oameni care își aduseseră aminte că acum 30 de ani îmi făcuseră nu știu ce îndatorire, într-un domeniu fără nici un fel de însemnătate, și aceasta însemna că **trebuie să-l numesc.**

" **Este apoi masa cea mare a alegătorilor**, care votează pentru un partid, **după cum țara cere guvernarea unui partid sau altul.**

" În Anglia, se vota pentru **Whigs** și pentru **Tories**, după cum Anglia avea nevoie de un guvern al liberalilor sau avea nevoie de un guvern al conservatorilor

" **La Fontenay - aux- Roses**, unde este școala pe care o conduc eu, în unele timpuri au fost **comuniști care au votat pentru dreapta** .

Credeți dvs că voturile pentru dreapta de acum sunt numai ale oamenilor de dreapta ?

Dar sunt o mulțime de oameni de stânga, care își mușcă mâinile fiindcă **au votat cu stânga**, care este așa cum o vedem în momentul de față.

" Prin urmare, i-am spus lui **Ion Brătianu** : dacă ar avea vreo importanță înscrierile la club, **dacă toată lumea trebuie să se înscrie într-un club sau altul, atunci nu mai este nevoie de alegeri** ; vine toată lumea cu lista membrilor, **se compară listele la oaltă**, se vede **care are mai mulți**, iar acela **se poartă la guvern.**

" **Dar s-a învederat în guvernarea dvs inutilitatea partidului**, **când este vorba de a face bine.**

Partidul poate să fie uneori un sprijin ; foarte deseori este o povară.

Sunt cazuri când **partidul te poate compromite**, când **îți poate impune lucruri pe care nu le vrei**, și **lucrurile acelea trebuie să le îngădui.**

Eu cunosc un martir al unui ministru, care suferă mai mult decât ceilalți

de **cerințele cluburilor din provincie**, care, peste conștiința lui,

îl silesc să facă anumite lucruri. Nu mă uit la nimeni ca să nu descoperiți din privirea mea care este omul la care mă gândesc.

Și să nu vă sperie nici așa- zisele partide din stradă.

Partidele acelea din stradă înseamnă,

d-lor, căciula pe față pentru unul, și căciula pe dos pentru altul,

cojocul cu blana pe înlăuntru pentru partidul din stânga
și cojocul cu blana în afară , pentru partidul din dreapta .

Nu ! Binele astăzi , în orișice lume, în orișice societate ,
se face prin oameni prin oameni muncitori și prin oameni de treabă
și , **dacă** este vorba să sprijini o societate de oameni de muncă și oameni de treabă,
atunci nu mai trecem prin tot felul de comoții la schimbarea guvernului,
nu mai este schimbarea , o revoluție, ci este o nouă grupare a forțelor ,
care pot lucra și mai departe pentru binele țării.

**" Eu aștept de la înțelepciunea lui Carol al II-lea această hotărâre :
strângerea împreună, pe baza nu a unui program ,
ci a unui număr de puncte de înfăptuit imediat ,
a tuturor oamenilor care reprezintă o valoare în această țară.**

**" Dar , înainte de aceasta , să se ducă să-și ardă programele și steagurile ! "
(aplauze prelungite) [LD : ce zici de aplauzele astea într-un parlament al partidelor ,
când li se anunță condamnarea la arderea pe rug ?!]**

N.Iorga / 27 nov.'36

12.) M.Manoilescu (**Liga Național-Corporatistă**) , discurs la Mesaj, Senat, 27
nov.'36

(DAD, MO 6, șed. de vineri, 27 nov.'36, pag. 87- 94)

[LD : Ședința este condusă de vicepreșed. C.Alimănișteanu .

În stenograme, la senatori se trece totdeauna și titlul academic sau didactic.

Manoilescu vorbește la ora 6 seara, în fața unui Senat obosit , după cuvântarea lui Iorga

Întregul discurs este construit ca o **pledoarie- avertisment** pentru **Senat**

- dar mai ales **Carol al II-lea** - ca să se țină seama de **generația tânără, de "elită" ,**

"neliniștită" , "naționalistă" privind opțiunile, dezideratele, forța și dreptul

de a decide soarta României prezente și viitoare.

Deși conducător al unei formațiuni insignifiante , Manoilescu vorbește cu orgoliul de a fi fost

ministru în 3 guverne (Averescu , PNȚ, Iorga) , iar în ultimii ani, autorul a câtorva

cărți de doctrină economică și politică , cum puțini politicieni mai aveau.

Discursul este important din mai multe p.d.v. : cuprinde mărturisiri inedite privind **acțiunile**

diplomatice în care el a fost implicat ; **personalități** pe care el le-a frecventat - **Hitler,**

Mussolini, Ciano, Rosenberg, Litvinov , ș.a. ; dar , mai ales (deși nu o spune) -

asumarea rolului de "coagulator" , de " mentor" , de " eminentă cenușie"

pentru **curentul naționalist de dreapta** . O compoziție în care analiza , deseori strălucită ,

se îmbină cu o demagogie naționalistă , când romantic-parabolică , când agresivă ,

dar consecvent vindicativă.] Doc.integral - **fișier Corporatism II**

A.Politica internă a României

/ **Generațiile** : g. "**facerii**" - a războiului, a unificării, a elevilor lui Iorga ;

g. "**prefacerii**" - neliniștită , de elită,

/ Gândul regal : **unirea sufletească a generațiilor** /

/ **Prăpastia dintre generații** / Răspunderea clasei conducătoare / Dreptul tineretului /

/ " Statul" versus poporul român / Tradiție și prezent /

/ Guvernul Tătărească / Ministrul Inculț : **relaxarea represiunii tineretului** /

/ Regimul vechi : **rotativa guvernamentală ; PNȚ / PNL ?!**

Nu ! Dezideratele mișcării naționaliste tinere :

/ **Dreapta naționalistă = comoara de idealism a 3 generații** /

Mișcarea naționalistă = mișcare a spiritului tânăr. /

/ **Figuri emblematice** ale naționalismului românesc :

AlVaida -Voevod - ACCuza - O.Goga - CZCodreanu

/ Concluzie : lumea "**veche**" versus **generațiile naționaliste/**

B. Politică externă a României : erori, miopii, greșeli, consecințe , soluții

/ **Dezideratele și drepturile generației tinere** privind **politica externă** /
/ **Presa "aservită"** : cultul lui Titulescu /
Instinctul popular : divorțul de Titulescu /
/ **Pericolul bolșevic** : comunistul- "comunistoidul" /
Iredentismul comunist : propaganda radiofonică - Tiraspol /
/ **Senatul României** = "Statul" : biserică, armată, intelectualitatea , experiența /
Continuitate- prestigiu - pondere / **Avertisment** : atenție la tineret ! /
prof.M. Manoilescu - prof.N.Iorga / 27 nov.'36

▫ **Generația " facerii "** = elevii lui Iorga

▫ **Generația "prefacerii"** = generație de elită

[LD : Nu pot să-mi reprim o senzație de ireal ,de frumusețe de gând sau de zădărnicie, când citesc (ascult) aceste pagini, gândindu-mă la destinul acestor generații , dintr-o epocă pe care ei o deplângeau - într-un fel sau altul - iar generația noastră , după cel de-al doilea război mondial, a considerat-o " de aur" !

Ce este de învățat de la ei ?! Ce filozofii de viață ?! Ce doctrine ?! Ce programe ?!]

" D-le președinte, d-lor senatori, jocul întâmplării m-a pus din nou la **o grea încercare**

Sunt obligat să vorbesc la ora 6 și jumătate, în fața unui Senat obosit și - culmea nenorocului ! - **să vorbesc după d- l profesor Iorga.**

Generația "războiului " ...

" Acest sacrificiu vrea parcă să **simbolizeze sacrificiul** la care a fost condamnată de multă vreme **generația întreagă** a acelor care **suntem sau ne putem considera drept elevi, din preajma războiului, ai d-lui profesor Iorga.**

"Fiecare generație își are drepturile ei.

Numai generația noastră nu și le-a avut pe ale sale.

Ea a fost strivită de marea personalitate a d-lui profesor Iorga .

Ea nu a reușit să se afirme nici printr-o mare individualitate și nici printr-o credință , care să o deosebească hotărît de înaintașii săi.

" În chip paradoxal, s-ar putea spune că **generația noastră nu a existat nici o dată.**

Fiindcă o generație există numai în măsura în care reușește să se diferentieze de predecesori.

Lorzi englezi și țărani români nu cunosc generații .

fiindcă **succesiunea din tată în fiu nu schimbă nici o dată nimic din natura și din concepția de viață a acestor pături sociale.**

" Noi, elevii de re vremuri ai d-lui prof.Iorga, ne putem numi generația facerii ,

Inspirându-ne în acest nume din titlul frumos pe care regeretatul Eugen Goga l-a dat unui roman al său " **Cartea Facerii** "

Generația neliniștită .

"Dar după noi ? După noi vine **o altă generație , aceea a elevilor noștri , d-le profesor Iorga. Ea vrea să fie generația prefacerii .**

Ea vrea să scrie o nouă carte , aceea a prefacerii .

Ori, **această generație se deosebește și de noi și - vai ! - și de dvs , dle prof.Iorga .**

Ea se înstrăinează și se depărtează de înaintași și își afirmă drepturile sale .

Tinerii de astăzi au **visurile lor , au idealurile lor , au concepțiile lor despre viață, au nebuniile lor, și-și reclamă chiar și dreptul la inconsecvențele lor.**

-D-I prof. Nicolae Iorga : " Atunci este generația desfacerii "

-D-I.prof.Manoilescu : _Eu nu cred acest lucru, dle profesor , și de aceea îmi îngădui să mă opresc puțin asupra acestui punct , care are foarte mare legătură cu Mesajul Deosebirea cea mare între generația noastră , a celor care am făcut războiul, și această generație tânără, este întâiu, în atitudinea față de soartă.

" Noi, pe care anii 1914-1916 ne-au găsit adolescenți sau oameni întregi, am fost puși de soartă în fața unei probleme , am căutat să răspundem misiunii pe care ne-o dădea epoca noastră , dar n-am făcut decât să urmăm o inițiativă care aparținea destinului însăși .

pe când **generația de astăzi**, într-o țară întregită, liniștită, și sub anumite aparențe strict juridice normală, e altfel. Ea se zbușcă, ea își pune probleme, ea apucă cu mâinile porțile cerului și le zguduie. Ea este frământată de o nobilă nemulțumire și ia singură inițiativa de a schimba destinele acestei țări.

Oricât am vrea să fim de neîngăduitori, trebuie să recunoaștem frumusețea etică a unei asemenea atitudini, trebuie să recunoaștem că această nobilă neliniște caracterizează o generație de elită."

[-----]

M. Manoilescu / 27 nov.'36

▣ Gândul regal : unirea sufletească

[LD : s-a spart vraja ? Ce ascundeau cuvintele regale ?

Ce ascundeau cuvintele lui Manoilescu ?

Din partea Regelui, să fi fost ambiția de putere directă, care îl va duce la dictatură?

Din partea lui Manoilescu, să fi fost răspunsul oportunistului care migrase de la un partid la altul, își dăduse concursul la prima încercare a "guvernului de tehnicieni", iar acum nu ar mai fi avut altă șansă decât să intre în grațiile regale ?!

Din fiecare câte ceva, și un gând nespus: parcă dorința de a fi un "Hitler" sau "Mussolini" în politica românească. Va trebui să dau un răspuns la aceste ipoteze.

Deocamdată, însă, suntem în nov.'36, și Manoilescu vorbește când ca un "senator responsabil", când ca un "bunic sfătos", când ca un "înțelept vizionar", când ca un "agitator revoluționar"]

" De ce, d-lor senatori, vorbesc de la început de tineret ?

Fiindcă un pasaj din cuvintele regale - și zic din "cuvintele regale", iar nu cea parte a Mesajului despre care și d-l Iorga spunea că este de competența exclusivă a guvernului - spune : < Chemarea Mea se ridică peste frământările de o clipă, pentru a cere, în fața dificultăților și a amenințărilor, unirea și solidarizarea tuturor sufletelor > Iar după aceea :

<Toate forțele neamului nostru sunt chemate la această unire. >

" În gândul acesta regal, bine interpretat, nu este vorba de unirea superficială și restrânsă a forțelor politice, nu este vorba de un mic aranjament în familie, asemănător cu acele combinațiuni parlamentare care, în liberalismul clasic, au reușit să dea majorități și să îngăduie guverne sprijinite pe ele.

Este vorba de ceva mai larg, și de ceva mai adânc, este vorba de a chema la o mare împăcare toate sufletele și, mai ales, sufletele tinere.

" Nu este vorba, dacă îmi îngăduiți această expresiune pur tehnică, de o integrare orizontală în sânul generației care stăpânește astăzi țara,

ci o integrare verticală, care să cuprindă toate generațiile cu răspundere de viitorul acestei țări. Așa înțeleg unii dintre noi apelul regal. "

M. Manoilescu / 27 nov.'36

▣ Prăpastia dintre generații

▣ Rolul clasei conducătoare

[LD : Manoilescu foarte preocupat de tânără generație ! Oare această tânără generație era omogenă ? Oare la care fragment al ei se referea ?

Impresia mea este că el se referea la tineretul " neliniștit ", și cum nu cred că se gândea la cel de "stânga", nici la cel ce evolua în simpatiile partidelor democratice, aceasta mă face să cred că se gândea la tineretul extremist de dreapta .]

" Căci problema cea mare a României de astăzi,

este de a înlătura cu orice preț o prăpastie care tinde să se sape între generația conducătoare și între generația în ascensiune.

" Dacă pe tinerii de astăzi nu-i înțelegem, dacă ei nu ne înțeleg pe noi, atunci sfâșiem și distrugem România.

" Aceste cuvinte este bine să se spună mai ales aici în Senat, fiindcă Senatul reprezintă

prin vârsta și experiența membrilor săi, **îngăduința, comprehensiunea sufletească, bunătatea**. **Când părinții se ceartă cu copiii**, nimeni nu este mai potrivit **să-i împace decât bunicii**, oricât ar fi de puțin plăcut, pentru mulți dintre **d-nii senatori**, să-și aducă aminte că sunt bunici!

Desigur că acest **rol plin de omenesc și de poezie**, nu poate fi refuzat de inima domniilor lor.

"D-lor senatori, nu există **decât o singură mare problemă și o singură mare primejdie** în această țară, anume ca, **prin politica sa înăuntru [?!?], sau prin politica sa în afară [?!?], Statul să producă o ruptură între el însuși și generațiile noi.**

Vă vorbește în acest fel un om care ca **gânditor economist**, ar fi indicat să se ocupe de alți **factori mai palpabili, mai materiali** și **să vadă primejdia** în diferite **deficiențe economice sau financiare**.

Dar istoria ne învață că **un popor nu moare niciodată** după urma unor **astfel de deficiență!**

"Unitatea sufletească a neamului este **singura sursă de putere** [-----]

Un popor moare numai dintr-o prăpastie deschisă între stat și tineret

Așa a murit țarismul, printr-un prelungit divorț sufletească între stat și generațiile noi."

M. Manoilescu / 27 nov.'36

▫ **Rotativa guvernamentală : PNL/ PNȚ ?**

▫ **Dezideratele mișcărilor "naționaliste"**

[LD : la Manoilescu toate considerațiile sunt trecute prin **prisma dezideratelor " generației tinere"**, pe care o numește când "**neliniștită**", când "**naționalistă**", dar care are ca principal țel, **demolarea vechiului sistem**]

"D-lor senatori, **concluzia politică** pe care ar trebui s-o scoatem din partea aceasta bună a guvernării liberale, este că **cei mai mari profitori ai actualului guvern**, ar putea, în mod logic, **să fie național-țărăniștii.**

"**Național-țărăniștii** sunt legați în mod indisolubil **de sistemul clasic al celor două partide.** Orice poate face să subziste mai departe acest sistem, este direct favorabil național-țărăniștilor.

De aceea, este de multe ori **surprinzător** că **dânșii arată atâta ingraturitate față de Partidul Liberal**, a cărui guvernare, în unele părți bună, **nu face decât să le deschidă o posibilitate teoretică, virtuală, de a menține mai departe sistemul rotativei!**

"Dar d-lor senatori, cu toate aceste rezultate, **un lucru rămâne adevărat**, un lucru pe care d-l profesor Iorga l-a exprimat în cuvinte foarte delicate :

Țara nu este animată, țara nu se găsește în avânt,

în ce privește desfășurarea forțelor sale de realizare ;

țara nu se găsește nici în starea aceea, pe care un dictator al lumii a denumit-o așa de frumos, **de tensiune ideală, într-o stare de încordare a puterilor sale sufletești**

și de încredere în forțele proprii. Țara trăește în mediocritate

Și de aceasta suferă, în primul rând, generația tânără .

Tineretul vrea mai mult pentru țara lui ;

și acei dintre noi care cunosc mai de aproape tineretul , știu că

el poate găsi mai mult , decât să se încadreze în ritmul actual al dezvoltării României ."

M. Manoilescu / 27 nov.'36

▫ **"Dreapta naționalistă " = comoara de idealism a 3 generații**

▫ **Mișcările naționaliste = mișcări de tineret**

[LD : o mai directă și o mai clară opțiune la "dreapta naționalistă" nu a mai exprimat nimeni. Este noul crez îmbrățișat de Manoilescu. Și așa cum o face în cazul lui **Vaida, Cuza, Goga, Codreanu**, același merit de "**tinerete spirituală**" și-o adjucecă, implicit .]

"Căci, d-lor senatori, **ce sunt mișcările noastre naționaliste**, toate ?

Sunt mișcări de tineret .

Nu importă că la conducerea unora dintre ele sunt oameni așa de venerabili

ca d-nii **Cuza** sau **Vaida**. Acestea ar putea fi o dovadă mai mult că ele sunt mișcări ale tineretului Fiindcă, vedeți dvs - și această teorie ar trebui să fie agreabilă într-un Senat - **tineretea nu este o fază oarecare din dezvoltarea biologică a individualității omenești :**

tineretea este o atitudine sufletească .

Există oameni al căror **suflet** plin de generozitate și de avânt , **rămâne totdeauna tânăr.**

Generozitatea și avântul sunt tineresti , după cum egoismul și prudența sunt bătrânești .

Și atunci, ceea ce se numește astăzi cu un cuvânt foarte impropriu "dreapta naționalistă" , această dreaptă cuprinde comoara de idealism a trei generații .

De aceea crede tineretul întrânsa "

M. Manoilescu / 27 nov.'36

▣ **Al.Vaida -Voevod**

" **Formulele d-lui Vaida pot fi discutate** sub raportul **politic**, sub raportul **juridic**,

dar ceea ce **nu poate fi discutat**, ceea ce **nu poate fi contestat**,

este valoarea morală a atitudinii sale sufletești . (aplauze pe băncile Fr.Rom.)

Un om care a fost **de atâtea ori prim-ministru** în această țară, care **putea foarte comod să aștepte în Patidul Național-Țărănesc**, să mai vină încă o dată și încă o dată prim - ministru,

își dă osteneala imensă de a lua toiagul, de a merge de la un capăt la altul al țării ,

și de a predica o credință nouă, cu toate **riscurile**, cu toate **indiferențele**

și cu toate insultele de care nici vârsta și nici trecutul său nu-l apără "

(aplauze prelungite și repetate pe băncile Fr.Rom.)

"Iată un lucru care impune tineretului , și care stabilește, peste puntea anilor,

o legătură sufletească directă ; ea prețuește mai mult

decât toate colecțiunile de voturi, luate în zăpăceala zilelor de alegeri. "

(aplauze prelungite și repetate pe băncile Fr.Rom.)

M. Manoilescu / 27 nov.'36

▣ **A.C.Cuza**

" Cât privește pe **profesorul Cuza** - și-mi pare rău că nu este acum, aici , între noi -

profesorul Cuza a văzut sub ochii săi, rând pe rând, pe toți foștii săi elevi evoluând :

evoluând de la idealism , spre situații . Numai el a rămas neschimbat .

S-au născut și au murit partide , s-au dărâmat imperii, s-a prefăcut și s-a sporit țara ;

profesorul Cuza a rămas marea constantă a politicii românești ,

marea constantă a vieții naționale românești "

M. Manoilescu / 27 nov.'36

▣ **Octavian Goga**

" Cât despre **Octavian Goga**, despre care nu voi vorbi decât sub **aspectul lui de om de stat**,

cel dintâi merit neprețuit al său este de a fi pregătit Unirea României ;

cel de-al doilea , de a fi activat aici [Vechiul Regat] ,

când alții , tot din Ardeal, aveau o politică contrară ,

și în sfârșit, după înfăptuirea României , un merit și mai mare ,

acela de a fi rezistat demagogiei voturilor [aluzie la PP-Averescu , din care și MManoilescu

a făcut , cândva , parte] , de a nu fi plecat urechea tendințelor de regionalism

din Ardeal, [aluzie , mai ales, la Maniu] care i-ar fi dat oricând o situație electorală strălucită ,

și de a fi rezistat pe poziția aceasta : Ardelenii trebuie să se topească sufletește,

până la unul, în marea masă a Românilor .

În sfârșit, actul din urmă , îmbrățișarea aceasta a noii misiuni , o misiune pe care o

visează toată țara cea nouă : românizarea României. "

Cine se mai poate mira de mobilizarea tineretului în jurul său ?

M. Manoilescu / 27 nov.'36

▣ **Corneliu Codreanu**

" Și ca să fiu complet , voi vorbi cu **franchețea mea de totdeauna** și despre un altul.

Este omul despre care nu se vorbește , omul despre care nu se poate vorbi, **comandantul Legionarilor, Corneliu Codreanu.**

" Eu sunt un om și un profesor, care îmi plec de multe ori urechea asupra pieptului celor tineri și ascult cum le zvâcnește inima.

" Nu vă puteți închipui dvs, d-lor senatori, **ce rezonanță adâncă și durabilă reprezintă pentru inima tineretului românesc de astăzi , omul pe care l-am numit .**

" Nu voim să aprobăm și nu voim să dezaprobăm , cel puțin aici și cel puțin în această clipă , dar nu putem să nesocotim , **în configurația politică și sufletească a României , ceea ce el reprezintă.**

" D-lor senatori, nu vă mirați că vorbesc cu atâta siguranță și din cel din urmă punct .

Nu este pentru prima dată când mă găsesc într-o mare incomprehensiune

față de Partidul Liberal. Vedeți, **vorbesc cu oarecare îndrăzneală :**

de o parte, **un mare partid**, de altă parte , ceea ce francezii numesc : **" un călăreț singur" .**

" Ei bine, totuși, în trecut, **s-au mai întâmplat întâlniri** între marele partid

și **acest călăreț singur.** Și în aceste întâlniri , s-a văzut ,

de nimeni nu îi era mai frică Partidului Liberal , decât de acest călăreț zvăpăiat,

care alerga spre căile ce duc spre orizont,

căutând să descifreze înțelesul vremurilor ce vor să vină."

M. Manoilescu / 27 nov.'36

▣ Concluzie

▣ Partidele " vechi" versus tineretul naționalist

" Sunt lucruri de care , de sigur, **astăzi nu vă face plăcere să vă amintiți.**

Dar dacă le-am amintit o clipă, este numai pentru **a scoate o concluzie :**

nu m-ați crezut atunci, credeți-mă măcar astăzi !

" **Va veni o vreme , foarte curând, când vă veți aduce aminte de aceste vorbe .**

Tineretul învățat și viteaz al țării acesteia, tineretul cel mai bun al țării,

este definitiv pierdut pentru vechile partide politice ale țării ;

el nu merge astăzi către ele , și ceea ce este nou,

nu va mai merge nici mâine , când va ajunge la maturitate .

În zădar îi veți aștepta pe acești tineri cu masa întinsă ;

ei vor refuza fotoliile ministeriale și vor prefera băncile de piatră ale închisorilor .

Partidele cele vechi vor ajunge să sece , ca acele bălți spre care de multă vreme

nu se mai îndreaptă apa vie a izvoarelor ; și cu cât va trece vremea, cu atât **apa bălții**

se va face mai înăcrită , mai amară și mai otrăvicioasă.

" Ați lucrat prea mult cu **suflete de ceară ,**

ca să mai puteți crede că **există și suflete de fier."**

[-----]

* Notă

În contextul (despre Rosenberg) **acesta anunță el că are în pregătire o carte, la Paris,**

care definește partidul unic, această instituție sui generis a regimurilor noi ,

foarte răspândită în Europa, începând cu Rusia , trecând prin Turcia , Portugalia, Italia

și sfârșind cu Germania. -----

M. Manoilescu / 27 nov.'36

13.) **N.Penescu(Camera de Comerț și Industrie , Sfatul Negustoresc) ,**

discurs la Mesaj , 27 nov.'36

(DS , MO 6 , șed. din 27 nov.'36 , p. 94 - 97)

[LD : ne urmărind , cu precădere , lucrările din Senat ,

îmi lipsește din documentare contribuția reprezentanților Camerelor profesionale.

Camerele de Comerț și Industrie , era reprezentată de 8 senatori .

Ei aveau menirea de a apăra clasa lor și de a coordona interesele supreme ale Statului, cu acelea ale economiei private . Penescu reprezintă **Sfatul Negustorilor** .
Dau discursul lui Penescu , pentru informațiile cuprinse și ca un exemplu .]
Doc. integral - **fișier Corporatism II**

[-----]

N.Penescu / 27 nov.'36

▣ Activitatea senatorială

" **Cei 8 aleși ai Camerelor de Comerț și Industrie** din țară - spre regretul nostru, numărul este foarte mic , față de importanța categoriilor pe care le reprezentăm - au dat dovada , în cele trei legislaturi trecute [LD :sesiunile ordinare] că stau deasupra oricărei subiectivități, urmărind un singur scop : apărarea clasei lor și coordonarea intereselor supreme ale Statului, cu acelea ale economiei private . " [-----]

N.Penescu / 27 nov.'36

▣ Însemnătatea problemelor economice

" **Reprezentanților conștienți ai organizațiilor profesionale** le revine rolul ca , pe lângă **criticile obiective** , în ceea ce privește realizările din trecut, să concretizeze revendicările clasei , să preconizeze reformele și să indice măsurile menite să amelioreze soarta claselor producătoare . [-----]

" **Deși** distinsul nostru coleg , d-l senator **Mihail Manoilescu** așază deficiențele economice pe planul al doilea, **totuși** îmi permit să afirm că redresarea economică este un mijloc eficace pentru păstrarea patrimoniului nostru național .

Întărirea claselor producătoare, înseamnă fortificarea granițelor noastre .
Valorificarea rațională a muncii interne , echivalează cu atenuarea pericolului extern .

Ascensiunea economică este cea pază de care depinde însăși viitorul și existența acestui neam . [-----]

N.Penescu / 27 nov.'36

▣ Lichidarea arieratelor

▣ Lezarea creditorilor

[LD : mărturisesc că nu prea înțeleg eu chestiunile economice.
Dar vreau să pricep în ce măsură **interesele economice dictează interesele politice** .]

" În ce privește chestiunile economice, **Mesajul se referă mai mult la trecut , decât la prezent și viitor** . Este aceasta , oare justificată printr-un sfârșit de regim , sau printr-o inadvertență pe care noi , parlamentarii , prin însăși misiunea noastră, trebuie s-o descoperim și s-o completăm ?! ... [-----]

Dacă dispozițiunile privitoare la lichidarea debitelor restante a adus o simțitoare ușurare contribuabililor, legea respectivă a prejudiciat interesele acelor furnizori care, din cauza golurilor bugetare , ale anilor precedenți, au rămas neachitați.

Lichidarea rieratelor publice prin titluri a căror valoare reală este inferioară celei nominale, constituie un precedent periculos, zdruncinând încrederea creditorilor interni ai Statului . [-----]

N.Penescu / 27 nov.'36

▣ Încurajarea cooperăției =

▣ Lezarea negustorilor

[LD : iată un p.d.v. foarte interesant , care prezintă cooperăția ca fiind în conflict de interese cu comerțul privat ; așa s-ar putea explica insistența cu care național-țărăniștii militau pentru cooperăție ? Dar e prea simplist ce arăt eu.]

Mesajul anunță reorganizarea cooperăției ca un succes realizat în sesiunea trecută.

Tot respectul nostru intențiilor sincere ale guvernului pentru acțiunea sa de a iefteni viața, dar cred că **încurajarea cooperăției nu trebuie confundată sau identificată cu o încătușare a comerțului legal și cinstit.**

Încurajarea cooperăției, așa cum este concepută la noi, dar, mai ales, cum este practică în realitate, **lovește în interesele legitime ale comerțului românesc.**

"Comerciantul îndeplinește o funcție foarte importantă în structura economică a Statului capitalist.

Atmosfera creată împotriva negustorilor, care au fost înfățișați ca speculanții și paraziții economiei naționale, este o profundă greșeală de concepție.

"Cooperăția poate fi justificată în unele ramuri ale producției; ea poate fi limitată la unele operațiuni economice,

dar nu se va izbuti nici o dată să fie generalizată, deoarece îi lipsește elementul principal - inițiativa individuală - acel motor care este baza civilizației și culturii noastre.

"Eftinirea vieții nu se poate obține prin înlăturarea intermediarului.

[-----]

N.Penescu / 27 nov.'36

▣ Stimularea unilaterală a industriei =

▣ Detrimentul altor ramuri

[LD : oricum, despre industrie, în Mesaj și în dezbateri, nu se vorbește deloc !
Eu m-am gândit chiar că în mod deliberat liberalii nu vorbesc despre acest lucru....
Dar nu mă pot pronunța...]

"Stimularea unilaterală a industriei indigene, în detrimentul celorlalte categorii producătoare, este o problemă fundamentală a vieții noastre economice

[-----]

N.Penescu / 27 nov.'36

▣ Starea economică a orașelor

▣ Început de prosperitate ?

"Dle președinte, d-lor senatori, trecând la partea a doua a cuvântării mele, referitor la reformele propuse în Mesajul Regal, trebuie să constat că în această privință

Mesajul este foarte sărac, limitându-se numai la agricultură, trecând peste multiple probleme ale comerțului exterior, reforma fiscală etc etc.

"Mesajul ignorează o problemă vitală, și anume : starea economică a orașelor.

Această chestiune este mult prea importantă, ca să fie neglijată.

"Complexul problemelor comerțului exterior se reduce la balanța comercială, deși lucrurile trebuie privite sub raportul întregului schimb, de orice fel, cu străinătatea,

adică și balanța plăților, singurul caz după care se poate judeca realitatea

și deci de a se conchide just dacă, după cum spune Mesajul,

este sau nu un < început de prosperitate >

"Sporirea producției nu este totdeauna un semn de prosperitate,

ci deseori perioada anterioară crizei.

Trebuie examinată puterea de cumpărare a tuturor claselor producătoare și repartiția, cum și evoluția repartiției veniturilor, pentru a se vedea

dacă este sau nu un < început de prosperitate > " [-----]

N.Penescu / 27 nov.'36

▣ Concluzii

▣ Sfatul Negustoresc

▣ Clasa negustorilor

" Îmi voi permite să rog pe toți d-nii miniștri ai departamentelor economice , de a binevoi să-și caute **toată documenatrea** , să-și facă **toată cercetarea** și să afle **tot adevărul situației pline de nevoi și lipsuri a economiei naționale** , **nu numai în ministere, nu numai în Parlament, nu numai în speculațiunile teoretice ale birourilor politce , ci direct la sursă , pe teren , în însăși realitatea dură și concretă a vieții negustorești - care suntem noi, organizațiunile profesionale .** " Pofțiți la noi acasă , în ședințele noastre, în congresele noastre ; citiți memoriile noastre ; ascultați cuvintele noastre - și veți cunoaște complet nu numai starea lucrurilor ci și mijloacele de îndreptare și perfecționarea lor. " **Sfatul Negustoresc** , din care cu multă cinste fac parte, este o organizațiune profesională cu tradiție și autoritate , având ramificațiuni în toată țara și în toate branșele comerțului și industriei românești. Acolo este , deci, locul informațiilor , sugestiilor și laboratoarelor dvs. [-----] " **Clasa negustorească** , deci , pe care am onoarea să o reprezint în fața dvs, declară că se conformă fără șovăire chemării lubitului Nostru Suveran ca , <în fața dificultăților și a amenințărilor , unirea și solidarizarea tuturor sufletelor> , să devie o realitate pentru propășirea Neamului românesc "(aplauze) **N.Penescu** / 27 nov.'36

14.) **Iosif Jumanca (PSDR) , discurs la Mesaj, Senat , 27 nov.'36**

(DS, MO 6, ședința de vineri, 27 nov.'36 , p. 100 -103)

[LD : ședința este condusă de C.Aliănișteanu. Pe banca ministerială - Victor Iamandi.

Orele sunt târzii, deoarece s-a cerut ca discuțiile la Mesaj să se încheie.

Vorbise Iorga, Manoilescu, Penescu ș.a.

Jumanca este singurul parlamentar social-democrat din această legislatură.

Eu cred că este un sincer social-democrat , cât despre bunele lui intenții patriotice

nu am nici o îndoială. În fond, valorile pentru care se pronunță el, sunt de esență democratică - așa cum și explică - iar faptul că le invocă printr-un citat din spusele Patriarhului Miron Cristea .

Spune totul. Chestiunea care se pune era : cum erau ceilalți social-democrați ?]

Doc.integral - **fișier PSDR , II**

/ **PSDR - PCR : distincții , deosebiri** /

/ **Locul și rolul proletariatului în societate** /

Jumanca - Iamandi :

/PSDR . ca forță electorală / regimul excepțional represiv /

/ Prigonirea PSDR, a presei, a mișc.revendicative /

/ Valorile democrației - IPSSMironCristea /

/ Încălcarea valorilor democratice / Tolerarea mișcărilor extremiste /

/ Grupările extremiste de dreapta / Asasinarea lui Duca și Stelescu /

/ Măsuri antidemocratice, antimuncitorești :

- Presa- Tabere de muncă- Oprimarea acțiunilor muncitoreșt

/ Aniversarea 1 dec : solidaritate antirevizionistă /

/ Respectarea drepturilor minorităților /

/ Politica externă - politica lui Titulescu :

- Liga Națiunilor- Securitate colectivă

- Dezarmare- Pact cu Rusia

Jumanca * / 27 nov.'36

▣ **PSDR - PCR**

▣ **Distincții, deosebiri**

* **Notă .LD :** introdu aici câteva rânduri priind sfârșitul lui Jumanca în închisorile

comuniste , după 1944]

" Înainte de a intra în discuția Adresei de răspuns, supusă dezbaterilor noastre, **țin de a mea datorie să resping unele afirmațiuni cu totul deplasate** , făcute de d-l Slătineanu [PNL] în discursul d-sale.

: " Știam mai de mult că există numeroși jandarmi rurali și sergenți de poliție care nu au învățat încă **să facă distincție între Partidul Social-Democrat și Partidul Comunist** . Dar mărturisesc că **am fost extraordinar de surprins** când până și un om ca d-l Slătineanu face confuzie între două mișcări și ideologii , **care sunt despărțite în modul cel mai vizibil** , nu numai prin tactica lor , dar și prin poziția lor diferită față de problemele principale ale evoluției sociale.

" Dacă țin să fac această precizare , cauza nu este că aș considera concepția comunistă infamantă sau n-aș avea curajul opiniei , ci pur și simplu fiind că

: noi, social -democrații, nu împărtășim această concepție.

Noi, dimpotrivă , o combatem în toată activitatea noastră, ca greșită și păgubitoare clasei muncitoare .

" Noi suntem pentru menținerea regimului democrat .

Noi suntem **împotriva oricărei dictaturi , deci și așa -zisei dictaturi a proletariatului , și dorim ca marile transformări sociale care se impun lumii moderne , să se producă pe calea evoluției pașnice și legale.**

" Acest punct de vedere ne desparte hotărâtor de comuniști , care urmăresc instituirea dictaturii și cred , ca și fasciștii și hitleriștii , în facultățile creatoare ale violenței."

Jumanca / 27 nov.'36

▫ Locul și rolul proletariatului

" Dar d-l Slătineanu n-a fost mai fericit inspirat nici atunci când a afirmat că **< proletariatul n-ar fi capabil să guverneze >** .

" În primul rând nu înțeleg de ce **tocmai muncitorii ar trebui să rămână la rolul de paria și să nu aspire a participa și ei la conducerea treburilor publice.**

" În al doilea rând , exemplele din Franța , Belgia, Cehoslovacia, Suedia, Danemarca, Norvegia, etc.unde guvernele sunt formate azi, **fie numai din partidele muncitorești,**

fie de coaliție între partidele burgheze și muncitorești,

dovedesc în modul cel mai strălucit calitățile de guvernare ale clasei muncitoare .

" Nu mă îndoesc că toți patrioții români doresc țării noastre

starea înfloritoare de cultură și de civilizație

a acestor țări guvernate de proletariat. " [-----]

Jumanca- lamandi / 27 nov.'36

▫ PSD - ca forță electorală

▫ Regimul de excepție

"Faptul că la noi, în România, clasa muncitoare **nu joacă încă rolul**

pe care ar putea și ar fi chemată să-l joace ,

fiind împiedicată să-și dea contribuția forței sale creatoare pentru binele obștesc,

se datorează exclusiv regimului de excepție

la care mișcarea muncitorească este expusă permanent ,

și în special sub actualul guvern.

" E ușor pentru d-l lamandi să afirme azi cu dispreț că

< Partidul Socialist , ca forță electorală, se găsește în situațiunea

că nu a parvenit să obțină nici 2% din voturile pe țară.>

-Vict.lamandi (ministrul Cultelor și artelor) : Die Jumanca , eu nu am făcut

nici o afirmație cu dispreț .

-**Jumanca** : Aceasta a fost impresia mea.

-**Iamandi** : Eu am făcut constatarea , că nu ați întrunit 2% din voturi pe țară.
Dar nu pot să am dispreț față de o categorie socială , care își are un rol bine definit în viața noastră socială. Eu nu am această atitudine de dispreț față de nimeni.

-**Jumanca** : Îmi permiteți să vă spun că dvs , în timpul alegerilor din 1933, ați fost subsecretar de Stat la Interne, și deci știți mai bine decât oricine, de ce partidul nostru nu a putut să obțină un număr mai mare de voturi , deși a fost reprezentat în parlamentele anterioare și se afla într-o vădită ascensiune a influenței sale electorale.

-**Iamandi** : D-le Jumanca , eu am memoria datelor. Ați fost aleși în 1932, în timpul guvernului Vaida, însă în cartel cu dl Vaida .

Și în 1928, tot în cartel cu guvernul național-țărănesc de atunci .

-**Jumanca** : D-le Iamandi, o singură dată am fost în cartel și aceasta în 1928. Nu am fost cartelați cu nimeni în 1931 și 1932, în consecință , voturile obținute în aceste două alegeri au fost voturi obținute exclusiv de partidul nostru. Pentru a caracteriza, însă, alegerile din 1933, este de ajuns să spun că , spre pildă, nici d-l Flueraș , unul din aceia care au avut un rol de mare importanță în actul Unirii , în Ardeal, n-a putut să-și depună candidatura , fiind arestat și apoi expulzat de pe teritoriul județului respectiv.

-**Iamandi** : Dvs știți că eu am luat toate măsurile ca alegerile să se facă în ordine și după lege . Excesul local , însă, nu l-am putut împiedica . "

[-----]

Jumanca / 27 nov.'36

▣ Încălcarea valorilor democratice

▣ Tolerarea mișcărilor extremiste

" Am dori numai atât : ca această concepție să devină, în sfârșit, o realitate , în Statul Român. "

" Or astăzi, se întâmplă tocmai contrariul .

Starea de asediu și cenzura sunt menținute ,

deși legile ordinare ar fi suficiente pentru a păstra ordinea publică .

Decretele -legi se succed fără încetare , răpindu-se astfel Parlamentului posibilitatea de-a se pronunța asupra celor mai importante probleme de ordin economic și financiar .

Avem un regim politic care , deși intitulat , de oficialitate, democratic,

este , în realitate, foarte departe de a merita acest nume.

Acei care propagă, totuși , păstrarea democrației , sunt considerați ca răufăcători , iar dreptul de afirmare politică este rezervat aproape exclusiv mișcării de dreapta "

[-----]

" Constatând însă , că o astfel de politică a păcii nu poate fi făcută

decât de un stat democrat , cu un guvern democrat și cu un popor care se bucură de toate libertățile constituționale , Partidul Social-Democrat își va continua lupta sa

pentru biruința democrației în această țară ,

știind că astfel își face nu numai datoria de partid socialist ,

dar apără totodată interesele adevărate ale țării și poporului însuși "

[LD : cu asta termină discursul, fără a spune dacă aprobă sau respinge Mesajul]

Jumanca / 27 nov.'36

15.a) **Aurel Neguș** (PNL - g) , discurs la Mesaj, Cameră , 27 nov.36

(DAD, MO 6 , șed. din 27 nov.'36 , pag. 87- 89)

[LD : Ședința este condusă de NNSăveanu]

[LD : discurs mediocru, subiectiv, cu frustrări nemărturisite, având ca țintă PNL din care s-a desprins gruparea condusă de Gh.Brătianu.

O dizidență care plătește din greu gestul ruperii , atunci, în 1930,

și care a păgubit viața politică românească și PNL de un politician de marcă , care a fost Gh.Brătianu ! Neguș nu spune noutăți , citează pe șef , își îndeplinește însă funcția de opozant care ar dori răsturnarea guvernului ;]
/ PNL-georgist : Guvernul , Mesajul Regal /
/ PNL-g veresus PNL-Dinu Brătianu /
/ Starea de asediu și cenzura /
- _ Anarhia și violențele Gărzii de Fier
-Situația internațională
/ Armata /
/ Minoritățile / Înstrăinarea orașelor /
/ Infăptuirile Guvernului !? - PNL-g nu va vota Răspunsul la Measaj /
Doc.integral- fișier PNL .g III

Aurel Neguș / 27 nov.'36

▫ Mesajul Regal - Guvernul

▫ Poziția PNL- georgist

" Partidul Național-Liberal de sub conducerea d-lui Gheorghe Brătianu , a luat parte la discuția la Mesaj , în ultimele sesiuni, prin citirea unei declarații de către un reprezentant al nostru .

" **Dacă** , de data aceasta , luăm parte la această discuțiune prin mai mulți deputați, nu însemnează că nu am fi de acord cu cele spuse de dl deputat Argetoianu ,care socotea că **guvernul este falimentar și că orice discuțiune cu acest guvern este inutilă** ; deosebirea între noi și dl Argetoianu fiind că noi aceasta o știm de mai multă vreme .

" **Dacă , însă** , îi dăm o amploare mai mare acestei discuțiuni , este pentru că în **Mesajul Regal** sunt cuprinse unele chestiuni de o deosebită importanță , care trebuie discutate mai pe larg. [-----]

" D-lor deputați, **încă de la începutul acestei legislaturi [1936]** , la prima intervenție a d-lui Gheorghe Brătianu , discursul d-ale se termina astfel :

< Să ne aducem aminte acum și în totdeauna că, **peste capul nostru al tuturor , peste pasiunile și luptele noastre , plutește senină și veșnică imaginea Patriei , pentru care atâtea generații au lucrat și sângerat și care ne reclamă tuturor să o apărăm , prin muncă, prin unire și prin sacrificiu .>**

Știți dvs care a fost ecoul acestui apel ?

Jumătate din onorații reprezentanți ai majorității au părăsit ostentativ sala de ședință !

" Mai departe : la 24 februarie 1934 , d-l Gheorghe Brătianu , ținându- și discursul la Mesaj , spunea: < **Examenul de conștiință la care am pornit , se încheie cu această grijă ce ar trebui să fie pururea vie în fiecare dintre noi ,**

aceea de a feri partidele și conducătorii lor de ispite periculoase și înșelătoare , aceea de a-și aminti că, pe deasupra oamenilor și împrejurărilor, există interesele permanente ale națiunii , prin care trece , dincolo de noi, spre vremurile viitoare , firul urzit din adâncimile cele mai îndepărtate ale trecutului.>

"D-lor, și acest apel la unire, ca și acela din primăvara anului acesta,

au avut efectul lui : **am constatat o perfectă solidarizare între guvern și majoritate , în a împiedica pe d-l Gheorghe Brătianu să-și poată continua cuvântarea ! "**

Aurel Neguș / 27 nov.'36

▫ PNL - Dinu Brătianu

" Partidul Național -Liberal a venit la putere printr-un program care a fost expus în ședința **Comitetului Central din anul 1933**, nu mult înainte de venirea la putere, de către secretarul general al partidului, de către dl Gh.Tătărăscu.

" Chiar prin **primul punct** al acestui program , se promitea țării că se va face o aplicare sinceră a regimului parlamentar și constituțional.

Cum s-a făcut această aplicare ? Cu cenzură și stare de asediu ! "

[-----]

Aurel Neguș / 27 nov.'36

▣ Înfiptuirile guvernului.

Deputații majoritari s-au lăudat cu realizările guvernului.

Ziarul "Viitorul" a apărut în două ediții festive - de primăvară și de toamnă - care preamăresc înfiptuirile guvernului.

" Eu vă rog să faceți o comparație între ceea ce s-a făcut la noi, și ceea ce s-a făcut în alte țări , în acești trei ani din urmă, spre ex. în Jugoslavia, în Polonia, sau chiar în Bulgaria, și numai atunci să vorbiți de înfiptuirile guvernului.

S-a întârziat înarmarea țării, cu nenorocita afacere Skoda ,

care a urmărit doar compromiterea unor persoane ;

Trăim numai în regim de cenzură ; risipă din banul public ;

înfloresc curentele extremiste ;

PNL -g nu va vota Răspunsul la Mesaj .

Aurel Neguș / 27 nov.'36

15.b) C.Zamfirescu (PNL-g) , discurs la Mesaj, Cameră, 28 nov.'36

(DAD, MO. 6, sâmbătă, 28 nov., pag. 312- 316)

[LD : Discurs stereotip opozant, cu oarece nuanțe care vădesc dorință de reconciliere cu partidul trunchi, cu liberalii ce gravitau în jurul lui Dinu Brătianu, dar cu țintă în guvern (mai ales Tătărăscu și Inculeț) , considerat vinovat de toate relele.

Rezum și citez .] Doc.integral PNL-g III

C.Zamfirescu / 28 nov.'36

▣ Regimul parlamentar.

[LD : ca și în cazul mulor alți politicieni români, apelul la exemplul Franței - oameni, cărți, episoade - concluzii - părea să fie suprema instanță de judecare a unei instituții.

Fie studiile făcute în Franța, fie cărțile (deci ideile) în circulație , vădeau dependența aceasta intelectuală a românilor față de tot ce venea din Franța....]

"În ultimul timp, de altfel ca un reflex din alte părți, desigur s-au adus critici , mai mult sau mai puțin fondate , regimului parlamentar. Evident, un regim nu este bun sau rău în sine. [-----] un regim este bun sau rău dacă corespunde împrejurărilor , concepțiilor , felului de viață și atâtor factori de care el depinde.

"Acest regim parlamentar , pe care noi îl socotim potrivit în Tara Românească,

a fost atacat nu numai acum , în urmă, după război, de promotorii ideii mai ales de dictatură ;

[-----]

Trebuie să recunoaștem astăzi , doar suntem între noi, că deputații nu au mare influență

în mersul treburilor publice ; trebuie să recunoaștem că un guvern poate totdeauna să refuze

, mai ales când are o majoritate atât de docilă ca cea de azi, care, chiar când nu aprobă unele lucruri , se ferește totdeauna de a lua atitudine fățișă.

"Sarcina guvenului e mult simplificată și de sigur că , dacă lucrurile nu merg mulțumitor

în țara românească , apoi cea mai mică vină se poate atribui Parlamentului ,

iar cea mai mare parte, Guvernelor . " [-----]

cenșura și starea de asediu]

Este veche de trei ani; tinde să devină o metodă obișnuită de guvernare ;

" ați înființat cenșura pentru că vreți să puneți frâu jurnalelor ca să nu scrie lucrurile pe care credeți că nu sunt de scris.[-----]

[PNL-1 față de cenșură ...]

"Cenșura și starea de asediu , de la început, au fost combătute expres , nu tacit ,

de însuși șeful partidului dvs , de dl.Dinu Brătianu.

Această cenșură și stare de asediu au fost combătute de toate grupările Partidului dvs !

Ași vrea să știu care grupare ar fi fost dispusă să le probe ?

Îmi pare bine că o coincidență foarte ciudată face ca raportor la Mesj ,

să fie chiar **colegul nostru , dl Vântu**.

DI Vântu , probabil , ca să justifice numele pe care îl poartă , **a venit** vijelios la tribună într-o zi , cu o diatribă foarte bine alcătuită , **în contra cenzurei**.

Nu știu ce urmare a avut.

D-I Vântu de odinioară , din vijelia care promitea să fie, **s-a transformat într-o briză** foarte plăcută , **și de unde corabia d-lui lanculeț , risca să fie răsturnată** de impetuozitatea d-lui Vântu, **ea a fost ajutată mai mult** de acest alizeu , permițându-l să meargă printre stânci , să-l oprească și să-și continue drumul.

-Șeicaru : Vântul când se apropie de banca ministerială , **devine zefir . (ilaritate)**

-C Zamfirescu : Poate că atunci **dl Vântu era în opoziție** , iar **acum este la guvern !**

Ca o curiozitate , **această cenzură** , care a fost **blamată de toată lumea**,

nu se știe precis ce paternitate are :

se presupune că ar fi a d-lui Inculeț , dar **trăește prin voturile unor mijoritari** , care , toți , s-au declarat împotriva ei. **Mi se pare ciudat** și alceva : cel puțin în asemenea ocazii , **nu s-au căutat să se salveze aparențele** , pentru că această lege , care trebuia să fie votată în fiecare an , cu drept de prelungire pe 6 luni - **știu foarte bine năduful băncii ministeriale** , **în a găsi un raportor** și , fără a discuta însușirile și calitățile raporturilor din trecut , cu care , de altfel , am relații destul de civilizate , nu pot să mă împiedice de a nu remarca , într-o chestie care privește direct **doctrina partidului** , din care vă făliți că faceți parte , nu s-a găsit , nu zic , un majoritar cu talent , dar **un majoritar cu mai multă autoritate** , care să imprime pecetea autorității sale în făurirea unei astfel de legi .

Nu știu cum să interpretez zâmbetul colegului meu , dl **Aznavorian**,

pentru că ,întotdeauna , cel puțin în discuțiile de pe culoare ,

am auzit reprobări categorice în privința luării acestei măsuri , **și desaprobări** ,

dar se pare că **majoritarilor li se pune o dilemă**

foarte curioasă : **ori aprobați cenzura , ori plecăm de la putere** .

Față de aceste cuvinte cominatorii ...

-Hurmuz Aznavorian : " **Dle Zamfirescu** , nu numai discuțiile de pe culoar , **dar și aici**

recunosc inutilitatea cenzurii ; aceasta însă **nu însemnează**

că partidul trebuie să se orienteze după părerea unui parlamentar .

-C.Zamfirescu : Personal , nu vă învinuesc , pentru că **în situația dvs** ,

am convingera că **se află aproape 95 % din membrii majorității dvs**, așa că vă rog ,

nu luați aceasta ca o învinuire adusă dvs. [-----]

C.Zamfirescu / 28 nov.'36

16.a) **Octavian Goga (PNC) , discurs la Mesaj, Cameră, 27 nov.'36**

(DAD, MO 5 , șed. de vineri, 27 nov.'36 , Cameră, 27 nov.'36)

[LD : **ședința este condusă de NNSăveanu ; în grupul PNC, asistă senatorul și președ.suprem al PNC , ACCuza ;parlamentarii PNTJ au părăsit incinta ;**]

[LD : **Goga este intempestiv** :consideră nu numai **guvernarea PNL terminată**, dar **și sistemul de guvernare** de până atunci , pe care îl taxează de " trecut recent " și , ca partid nou, îi întoarce spatele .

Goga este optimist : nu crede că țara s-ar afla într-o situație gravă sau amenințată , încât să fie nevoie de "strângere la olaltă "

Goga este ofensiv și în contratimp cu spiritul Mesajului : nu crede în guverne " de concentrare " , considerându-le imposibil de realizat .

Goga este sarcastic și respinge posibile colaborări : din scrupule politice și moarale.

Goga este crud cu adversarii : cu Titulescu, cu Maniu , cu...

Goga nu cere explicit succesiunea, dar din felul cum vorbește , **o consideră legitimă**.

Deși spune că se va ocupa exclusiv de politica externă,

întreg discursul este presărat cu atacuri , cu paranteze , în care nu cruță pe nimeni...]

Document integral, **fișier PNC V**

[-----]

O.Goga / 27 nov.'36

▣ Sfârșit de guvernare !

▣ PNC - prepară ziua de mâine.

" D-le președinte , d-lor deputați , **era un obicei** , un uz consacrat în analele parlametarismului nostru , ca la **discuțiunea la Mesaj** să se ia într-o cercetare **de ansamblu problemele politice , în special politica internă.**

Partidele veneau fiecare și își fixau punctul de vedere față de guvern , arătând , în același timp , **justificarea lor politică față de ziua de mâine .**

" De astă dată , **eu mă voi abate de la acest uz consacrat , fiindcă ne găsim la un sfârșit de guvernare** - este a patra sesiune parlamentară - și deci , în mod constituțional , **se sfârșește această perioadă de guvernare.**

Acum , **în mod postum , să mă ocup de o guvernare care se sfârșește ,** ar fi să fac **pe cronicarul zilelor trecute . Las această sarcină pe seama posterității.**

" **Totuși** , trebuie să relev un singur cuvânt din **Mesaj** , care este de actualitate : **apelul** care se îndreaptă **către toată lumea politică** , cu privire la **strângerea la olaltă a forțelor , la unirea , la înmănuncherea** tuturor în fața zilei de mâine .

" **Se vorbește de o situație grea politică** , în care **s-ar găsi țara** și se cere ca **toți să se strângă la olaltă.**

" Dlor , **eu nu văd** la orizont proiectându-se **umbre așa de întunecate ; nu cred că situația țării** , din punct de vedere **extern , ar fi așa de grea** , că **am sta în pragul unui** eveniment cu totul tragic și amenințător , că ar fi vorba de **un război.**

" De sigur că **dacă războiul ar ajunge la ușa noastră , aceasta trebuie să o știe toți , și în țară și dincolo de hotarele noastre** , poporul românesc va avea acea tărie morală și o conștiință politică , destul de accentuată , ca să se strângă la olaltă , apărându-și țara în fața străinilor . (**aplauze la PNC și la unii majoritari**)

" Cum spuneam , **eu nu văd , însă , proiectându-se o asemenea umbră tragică asupra țării noastre și atunci nu poate să fie vorba decât de o formulă politică de guvernare** , de care s-a vorbit de atâtea ori .

Un așa-zis guvern național , în care să se adune toate elementele politice , cred că **nu este realizabil.** De multe ori s-a încercat acest guvern național , dar el este , ași putea să spun , **o imposibilitate de tehnică politică.**

" Întrucât ne privește pe noi , **Partidul Național Creștin , o formație nouă , care se prepară pentru ziua de mâine , noi am întors spatele recentului trecut politic al țării .**

Recunoaștem : sunt zile grele în politica internă .

Ei bine , **Partidul Național Creștin nu crede că ar putea să întindă mâna celor care sunt răspunzători , în mod normal , pentru guvernarea de până astăzi , de situația grea în care se găsește țara .**

Ar fi o lipsă de justificare și morală și politică . "

" Eu însă , în cuvântarea mea de astăzi , vreau să mă ocup mai mult , aproape exclusiv , **de problema politicii externe "**

[-----] **Vezi fișier Diplomatie**

O.Goga / 27 nov.'36

▣ Politica externă

▣ Tradiție , protocol

" Despre politica externă **s-a vorbit foarte puțin la această tribună** , poate ca o urmare din trecut , când **politica externă se făcea , înaintea războiului , în cabinetul MSRegelui.**

Dintr-un spirit de inerție , chiar după ce s-a făcut o mare transformare în materie , politica externă fiind **o problemă care preocupă masele , noi , aici , la această tribună , n-am mai vorbit .**

" **Nu-mi aduc aminte ca partidele** să fi făcut un **obiect de discuție** din politica noastră

externă. Știți care era obiceiul. **Șeful de guvern sau ministrul de externe stetea de vorbă cu șefii partidelor politice și îi punea în cunoștință** de chestiunile curente în materie de politică externă. **Pe urmă, ne adunam cu toții aici**, în bibliotecă, **se făceau declarațiuni solemne** prea ceremonioase și se trecea la ordinea de zi. "

O.Goga / 27 nov.'36

▣ **Nicolae Titulescu - cancelar perpetuu ?!**

" **Acest lucru** s-a întâmplat și mai de mult , însă cu deosebire că **ajunsesse un fel de protocol al Parlamentului** , în timpul din urmă, **de vreo 10 ani încoace**, de când **toată îngrijirea noastră pentru politica externă a țării devenise un patrimoniu quasi-personal al d-lui Nicolae Titulescu** .

" De atunci, **s-au petrecut lucruri ciudate** .

D-l Nicolae Titulescu devine un fel de perpetuu cancelar al politicii noastre externe.

D-sa considera ca aproape o incursiune de teritoriu ,

dacă cineva risca o opinie sau venea să discute o chestiune de politică externă.

" **Foarte amabil, d-sa stetea cu noi de vorbă , însă de când a instituit cenzura , a înlăturat orice încercare din partea oricui de a risca o idee, o părere , în materie de politică externă.**

" Spun de la început d-lor, că **va trebui în mod natural** , ocupându-mă de politicaexternă, **să vorbesc despre faptele d-lui Nicolae Titulescu.**

Nu voi atrage în raza cercetării mele personalitatea multiplă , interesantă, plină de întrebări și de pitoresc, a amicului meu d-l Nicolae Titulescu , fiindcă nu se găsește de față."

[-----]

O.Goga / 27 nov.'36

▣ **Iuliu Maniu : l'ese Majestate ...**

▣ **Lașitatea lui Iuliu Maniu**

Dvs ați vorbit ieri, aici, foarte legitim , despre apărarea Coroanei .

Ei bine, aveți cenzură, și totuși nu ați putut opri discursul de la o gară din Ardeal , a d-lui Iuliu Maniu, foarte irespectuos la adresa Coroanei. (aplauze la PNC)

Regret foarte mult că aceste cuvinte ale mele , dacă ar aștepta un răspuns, aș putea zice că **răsună în gol, fiindcă adversarii mei, nobilii mei adversari din Partidul Național-Țărănesc , au ținut ca , la această ocazie, să strălucească prin absență. Îi privește. Să judece țara această absență și justificarea ei.**

-Nichifor Robu : Este un act de prudență, d-le președinte!

-Goga : Întru cât mă privește pe mine , eu văd, eu judec lucrurile în mod normal .

Îmi zic așa : **Parlamnetul este un câmp de luptă , un câmp de încrucișare a energiilor și a ideilor potrivnice , care vin aici în fața țării**

ca **să găsească soluțiunea** de a duce cu un pas mai departe **treburile publice .**

Cine întoarce spatele câmpului de luptă, fie la Madrid, fie la București, este un om care are o idee cu totul particulară despre bărbăție." (aplauze , ilaritate la PNC)

[-----]

O.Goga / 27 nov.'36

▣ **Criza de încredere : de ce a plecat Titulescu ?**

Nimeni nu știe de ce a plecat d-l Titulescu, bunăoară .

Și atunci se creează **o atmosferă penibilă de întrebări** care măresc incertitudinea.

Aceasta este situația. Și ca urmare a acestei particulare situațiuni, **dvs trebuie să vedeți**

realitatea : a venit acum o sancțiune și țara a intrat într-o criză de sinceritate pe chestiuni de politică externă .Toată lumea vorbește astăzi de politica externă !

Eu cred că **este o justificae normală** ca **un om de răspundere** sau un om care privește aceste probleme și își pune întrebări, **să vie aici la Cameră** și să se facă oarecum interpretul acestor multe puncte de întrebare , căutând **să pună un fel de ordine , de justificare , de logică** , în toate aceste chestiuni. **Eu nu vreau să cobor atmosfera .**

Nu vreau să vin aici și să fac mici întrebări și înțepături pe chestiunea plecării d-lui Titulescu. Nu vreau să mă ocup mai de aproape de această chestiune când **știți cu toții foarte bine situația cu totul specială pe care o ocupă d-l Titulescu**, că el **trecea de la guvern la guvern**, ca **un fel de zestre personală**. **Erau guverne care nu aveau nimic de a face unul cu altul**, care **nu erau câtuși de puțin solidaritate între ele**, dar d-l Titulescu **apărea ca solidar cu fiecare în parte, dar cu nici unul în realitate**. Mai ciudat însă era faptul că **nu exista o solidaritate nici a miniștrilor din același cabinet, cu politica pe care o făcea d-l Titulescu**; totul era canalizat în sens personal de d-sa. Acum când a plecat, Europa întreagă este plină de aceste nedumeriri și țara noastră, bunii noștri burghezi, întreabă: **< de ce s-a dus ? >** **< Și dacă s-a dus, a plecat numai persoana d-lui Titulescu sau a plecat și politica d-lui Titulescu ? >** Sunt unii oameni care nu și-au interzis să gândească și care zic: **< a căzut d-l Titulescu și deci vom avea o schimbare de direcție în materie de politică externă. >**

[-----]
I. Incuț - O. Goga / 27 nov. '36

▣ Pericolul comunist în România

-Incuț: (ministru de stat, vicepreșed. Consiliului de miniștri) :

" Eu cred că am putea să constatăm cu toții, că **nu există un popor mai refractar ideii comuniste, decât poporul nostru român**, și aici cred că avem multe garanții "

-Gh.A.Cuza : **Vă faceți iluzii**. Știți care este situația **studentimii** noastre de la Iași ?

De unde acum câțiva ani de zile, studentimea era în întregime naționalistă,

astăzi, din cei **4.000 de studenți** ai Universității din Iași, **600 sunt naționaliști**, **1.700 sunt comuniști** [LD : aici intrau, în optica lor, și PNT-iștii !], iar ceilalți cu formula **" studentul la carte "**. Și această situație se prezintă numai într-un an de zile.

-Incuț : **Îmi pare rău că tocmai la Universitatea din Iași**, unde ești d-ta profesor, este o situație așa dezastruoasă. Aceasta dovedește că **profesorii de acolo**, în loc să se ocupe de studenți, **se ocupă cu alte lucruri** " (aplauze la PNL)

-Gh.A.Cuza : **Fiindcă pe dl ACCuza l-ați scos din Universitate și ați numit acolo profesori comuniști** [LD : aluzie la PNT] Prin urmare, această situație vă revine tot dvs.

-Incuț (adresându-se senatorului ACCuza) : **N-ai ieșit mata singur din Universitate**, grație vârstei respectabile - să-ți dea Dumnezeu mulți ani înainte ?

-Gh.A.Cuza : Aici nu vă poate răspunde, fiindcă d-sa este senator.

-Goga : " **Caut o formulă de răspuns, cum a-și zice, placidă.**

Mă influențează foarte mult și această talangă, care sună aici (**arată către clopoțelul președintelui**) la spatele meu, și care mă invită la reverie (**ilaritate**)

D-le ministru, vice-președinte al Consiliului, eu trebuie să vă spun, **am mai auzit aceasta, că nu este primejdie la noi**. Întâi, eu nu vorbesc despre aceasta ...

-Incuț : " **Eu vorbesc bizuindu-mă pe fapte**. Vă mărturisesc că am fost foarte impresionat de faptul că **Basarabia, în timpul revoluției**, cu toate că a fost invadată de **trupe bolșevice**, din alte părți și **frontul românesc**, iarăși invadată de **trupe bolșevice ruse**, **nu s-a bolșevizat** și, mai ales **soldatii români, au rămas nebolșevizați**, supunându-se în totul **disciplinei integrale**. "

-Goga : " D-le Incuț, **aveți dreptate sub acest raport, în acel moment al istoriei noastre**. Dați-mi voie să fac o mică analiză de circumstanță.

În acel moment, poporul românesc a rezistat .

Dar vă rog pe dvs, care ați urmărit, care ați fost în epoca războiului, să vă transpuneți în starea sufletească și morală a acelei epoci.

Sufletul românesc era dominat de mirajul Unirii. Instinctul nostru național, în prima lui recrudescență **se statornicise în sufletul românesc și cerea o satisfacție**. Eram tari atunci, eram puternici

- nu pentru că aveam tunuri ci pentru că **aveam o configurație morală și sufletească sănătoasă**. (aplauze la PNC)

" **De atunci, am intrat în perioada noastră de lupte interne**, cu dorințele noastre intime de consolidare internă. **Optsprezece ani au trecut de atunci**. Utați-vă dv, fiecare, individual,

În sufletul dvs și **căutați contactul cu lumea în mijlocul căreia trăiți și stați cu ea de vorbă. Mai găsiți dvs această armătură morală și sufletească care să reziste ? Mai suntem în acea perioadă de iluminări ai ideii naționale , care să ne facă să stăm ca un zid ? **Nu mai suntem .Nu numai economia noastră materială este deficitară, este deficitară economia morală a neamului nostru . Aceasta este realitatea .** (aplauze la PNC)**

" Și atunci, noi nu mai putem opune această forță elementară de repulsiune față de injoncțiunile din afară. Desigur că poporul românesc este prin structura lui sufletească și economică, **anti-comunist . El are la bază ideea clară a proprietății individuale .** Însă vă atrag atenția , și dvs știți foarte bine, deși dvs vă faceți datoria, căutând să dați formule de mulțumire și de liniște opiniei publice, **că țara întreagă este plină de o activitate febrilă bolșevică.**

Nu există zi în care să nu-mi vină pe masa mea de scris, **broșuri comuniste.** Înainte de a veni astăzi la Cameră, am fost vizitat de către oameni care mi-au adus **broșuri** tipărite , care **se aruncă la cazărmi , gazete, reviste - 50 de reviste ! - care se răspândesc zi cu zi. Este o activitate concentrată , supravegheată și îndrumată.**

Războiul civil din Spania ...

" Ei bine, cine ar fi zis că poporul spaniol , acest popor care are în trecutul lui **catolicismul**, care este **plin de umbre religioase**, de la Filip II și până astăzi , care **credea în Escorial și sfinții lui Murilo**, cine și-ar fi închipuit că **acest popor să ajungă acolo unde este astăzi ?**

Am vorbit cu **oameni care au venit din Spania** , de la Burgos, și mi-au spus că **s-a răspândit ca o molimă, ca o ciumă, bolșevismul la ei,** a trecut și la țărani, și **a împărțit lumea în două tabere.**

" Dvs nu vedeți această realitate, însă ea există.

Noi nu putem să avem în fața acestei situațiuni, **decât o contracțiune a ideii naționale.** Noi facem serviciul **ideii de Stat** , atunci când opunem **ideea egoismului nostru național , agresiv, unor asemenea primejdioase concepțiuni "** (aplauze la PNC)

O.Goga / 27 nov.'36

▣ **Kominternul : Frontul Popular !**

" Acel **<Frente popular >** care a împins **Republica Spaniolă pe marginea prăpastiei**, nu este decât **o formulă de avangardă** , pe care **Kominternul de la Moscova** **a lansat-o anul trecut , ca o torpilă pentru Statele burgheze .**

" Am avut onoierea aici, de la această tribună , **trei ceasuri, sub ploaia de întrerupere a acelor domni care astăzi lipsesc [PNT]** , să arăt cum **ideea Frontului Popular a fost lansată anul trecut pentru toată lumea.**

" **<Frente popular >** acolo unde Largo Cabalero se bate astăzi , acest **<Frente popular > este formula Kominternului.**

Am venit aici la Cameră și am arătat cu citate din **" Izvestia "** , hotărârea Kominternului și **ați văzut dvs , aici, de ce a căzut Hunedoara [în alegerile parțiale]** : fiindcă exista acel **Front Popular** .Care dintre dvs a venit aici și a arătat toate efectele acelu **Front Popular**, un domn din rândurile dvs , pe care nu am avut cinstea să-l cunosc [**Nasta**] , dar care **a spus adevărul întreg.** Sunt **zeci și sute de broșuri și publicațiuni** în care eu încadrez constatările mele , atunci când vorbesc de **Frontul Popular** de aici.

" Nu știu ce va fi ziua de mâine, dar constat că **se fac astăzi tot felul de încercări** pentru a se pune de acord **tendențele Frontului Popular al d-lui Blum** , care are **alte aspecte în Spania și care se manifestă și la noi.**

" Am primit astăzi o revistă intitulată **" Pacea "** , în care se pun în circulație **ideile d-lui dr Lupu** , pe care le-a adus în geamantan din străinătate. Această revistă **vorbește de pace** , cu ajutorul **Frontului Popular, a elementelor de stânga cu elementele comuniste .**

Aceasta este realitatea. Aș putea să stau aici ceasuri întregi și să vă vorbesc de **primejdia bolșevică** , luând din experiența de fiecare clipă ."

[-----]

O.Goga / 27 nov.'36

▣ Partidul Național Creștin

▣ Opțiunile de politică externă

" Dlor președinte, d-lor deputați, sunt la sfârșitul cuvântării mele .Dați-mi voie ca, pentru evidențierea construcției logice , să rezum în câteva cuvinte obiecttivele la care am tins cu cuvintele mele .Le rezum :

Vorbesc în numele **Partidului Național -Creștin** și cred că în materie de politică externă , punctele cele mai importante la care s-ar putea ajunge în momentul de față , în urma unui examen serios și minuțios ar fi :

Păstrarea Micii Înțelegeri cu obiectivul ei normal, bine înțeleasă fiind libertatea de acțiune a celor trei componente față de marile probleme ale continentului.

Păstrarea Tratatului de alianță cu Franța, în cadrul obligațiunilor pe care însuși acest trata le impune.

Manifestarea dorinței noastre de a stabili bune raporturi cu Italia Fascistă , înlăturând din partea noastră orice impedimente , pentru a netezi unele apropieri , firește pe temeiul integralității noastre teritoriale .

Intensificarea legăturilor noastre cu Polonia , cu obligațiuni reciproce .

Atitudine de apărare față de expansiune ideii bolșevice

Tratat de amicitie cu Germania .(**aplauze la PNC**)

O.Goga / 27 nov.'36

▣ Partidul Național Creștin

▣ România a Românilor !

" Acest obiectiv de politică externă , este într-o **corelație normală cu stările interne** de la noi. Nu se poate clădi o politică externă **decât având punctul arhimedic în situația d-tale de acasă.**

Și atunci, dați-mi voie , fără să detaliez lucrurile, să vă arăt convingerea mea intimă că o **România** , care **să se fixeze bine pe echilibrul european** ,

nu se poate închipui decât atunci când ea, din punct de vedere național , **este bine întărită la ea acasă**, când spiritul public din această țară stă pe temeiuri puternice , când ceea ce zbuțuie azi Continentul este **ideea națională** ,

în spiritul și mintea poporului român , **are un ecou puternic și hotărâtor " (aplauze la PNC)**

" În cadrul politicii internaționale, **trag în cumpănă statele în măsura în care au rezolvat problema egoismului lor național** la ele acasă. (**aplauze la PNC**)

Poporul românesc are un instinct de orientare sigură .

Dincolo de prevederile oamenilor politici, **dincolo de** deosebirile de partid, **poporul românesc**, cu instinctul său sigur, care l-a călăuzit în cursul vremurilor, el însuși își croiește rosturile de orientare în marile probleme politice.

Aș putea spune că în istoria noastră , întotdeauna **formulele de salvare a neamului au pornit de jos în sus**. De câte ori s-au ivit erezii teoretice , care au fost formule de import, **când a fost să se pună în cumpănă rostul existenței noastre , aceasta a hotărât-o instinctul popular.**

În orice caz, n veacul al XIX-lea, **istoria modernă a noastră a fost determinată de aceste forțe ale instinctului popular.**

" Ei bine, **acest instinct popular** , dincolo de orice doctrină politică ,

cere astăzi o Românie îndrumată de un spirit național , categoric și definitiv.

(**aplauze la PNC**) România trebuie să fie astăzi îndrumată și stăpânită.

Sentimentul de stăpân categoric în țara lui , trebuie să fie în sufletul acestui popor.

(**aplauze la PNC**) Legiuirea trebuie să urmeze , în mod logic, pașii pe care îi face acest instinct .

Duceți-vă în orice sat , în oricare parte a țării, în Banat, în Basarabia, în Ardeal, aici în Vechul Regat, **pretutindeni, pe diverse game, se cântă același cântec :**

România să fie a Românilor.

" Aceasta **nu este o lozincă** pe care am pus-o noi în circulație. **Acesta este adevărul** și noi, **Partidul Național-Creștin nu avem alt merit decât de a fi ascultat acest glas**, care se desprinde din **adâncurile laboratorului sufletesc** al poporului nostru .

(**aplauze la PNC**)

" **Priviți la Basarabia** .Până acum câțiva ani se plimbau pe acolo toate **lozincile deșarte ale partidului zis - țărănesc** . Vă aduceți aminte că **bolșevismul predomina** atunci.

Acum putem să spunem , ca pe o manifestare a instinctului nostru de conservare , **cea mai hotărâtă atitudine de naționalism** care se împotrivesc tuturor acelor străini care intră ca un cui în sufletul lor , **o au basarabenii.** (**aplauze la PNC**)

Basarabia reprezintă astăzi cetatea naționalismul integral ,și noi am făcut un serviciu poporului român și ideii naționale de Stat ,atunci când **acestui sentiment din Basarabia i-am dat curs , încadrându-l într-o formulă politică**" (**aplauze la PNC**)

O.Goga / 27 nov.'36

▣ **Bătălia dintre PNC - PNT**

"În urmă cu câteva zile, **la 8 noiembrie** , a fost **congresul PNT** [**LD : din Basarabia ?**]

Deputații de pe băncile PNT nu sunt aici , pentru că **m-ar interesa duelul nostru** de anul trecut , de la această tribună, atunci când **spuneam că la 14 noiembrie** , anul trecut, **vor veni o sută de mii să facem o demonstrație a forțelor noastre** , **în aceeași zi, alături de dâșii.**

D-lor au spus atunci că **dvs, d-le Inculeț**, ne-ați dat posibilitatea **de- a ne aduna la olaltă** și ne socoteau ca **un fel de spectru** rezultat din **capriciul și favoarea dvs.**

Am fost prezenți la întâlnire. La 8 noiembrie **am privit această defilare de forțe** , și **am avut un sentiment de mândrie națională.** **Defila România, defila România națională, România de mâine** (**aplauze prelungite la PNC**) **România cea integrată în drepturile ei.**

O asemenea Românie națională și creștină este temelie pentru o politică la ea acasă, care să salveze prestigiul ideii noastre de Stat ! (**aplauze prelungite și îndelung repetate , ovațiuni la PNC ; deputații PNC felicită viu pe dl deputat Octavian Goga**)

-NNSăveanu : suspendă ședința

O. Goga / 27 nov.'36

16.b) I.ACCuza (PNC) , discurs la Mesaj , Senat , 28 nov.'36

I.Niemirower (rabin șef) - chestiune personală

(D.S. , MO nr. 7 , sâmbătă , 28 nov.'36 , p. 109- 117 ; 127-128 ; 193- 197)

II. ACCuza (PNC) , Replică lui Niemirower / Listele infamante / , Senat , 10 dec. '36

(DS, MO 9, șed. de joi, 10 dec.'36, pag. 193-197)

I. ACCuza (PNC) , discurs la Mesaj , Senat , 28 nov.'36

I.Niemirower (rabin șef) - chestiune personală

(D.S. , MO nr. 7 , sâmbătă , 28 nov.'36 , p. 109- 117 ; 127-128 ; 193- 197)

II. ACCuza (PNC) , Replică lui Niemirower / Listele infamante / , Senat , 10 dec. '36

(DS, MO 9, șed. de joi, 10 dec.'36, pag. 193-197)

[**LD : ședința este condusă succesiv de prof.AI.Lapedatu și dr.Daniel Ciugureanu .**

Pe banca ministerială, Victor Iamandi (ministrul Cultelor și artelor)

Goga și Cuza și-au împărțit rolurile .

Primul, în Cameră , prezentase "**directivile**" PNC în materie de **politică externă** ; ACCuza , în Senat , urma să prezinte pe cele privind **politică internă.**

În mare parte, **reia cu perseverență**, aceleași teme de la **tribuna Camerei .]**

Doc.integral- fișier LANC / PNC - V

Subtitluri, sublinieri și colorări -LD

/ Politică externă a României -la cotitură ; discursul epocal Goga

/ PNC - politica internă ; ACCuza - " președ.suprem" - păzitorul doctrinei

/ Problema jidănească

/ Creștinism -Iudaism ; Vchiul Testament - Noul Testament

/ Triumful doctrinei naționaliste : Hitler , Rosenberg

/ Problema jidănească ; Foruri internaționale

/ Pactul AntiKomintern : interesul pentru aderare al României

/ Pericolul comunist în România = pericol jidănesc

/ Prioritatea doctrinei antisemite cuziste ; admirație pentru Hitler
/ **Rotativa guvernamentală : succesiunea : încredere în hotărârea MSR**
/ **Cinci variante de succesiune (formule de guvernare)**

rabin I. Niemirower (replică)

/ Iudaismul

/ Evreu = comunist ?!

/ Evreii din România

/ Jurământ de credință României Mari

ACCuza

/ Listele cu comuniștii , în majoritate evrei (arestări , procese , condamnări .

[-----]

-ACCuza : Aș fi putut nu să mă retrag din discuțiune , dar **aș fi putut să nu vin**

ca să iau parte , în asemenea condițiuni precipitate , la discutarea Mesajului .

Însă îmi era imposibil , fiind că **aveam o datorie de îndeplinit** , în calitatea mea de **președinte suprem al Partidului Național-Creștin** , după ce d-l **președinte Octavian Goga a ținut ieri un discurs** , în care a determinat **directivile partidului nostru** , în materie de **politică externă**.

Dacă n-aș fi venit , aș fi dat prilej presei - dvs știți care presă : să zicem **presa jidănească** -

să precizeze că **dl Cuza nu este de acord cu expunerea de la Cameră a d-lui Goga** ,

și că , prin urmare , **este o ruptură absolută între cei doi șefi ai organizației PNC**.

Ași fi venit în orice condițiuni , **chiar dacă ași fi fost bolnav** , ca , la începutul activității noastre , să nu dau prilej să se răspândească **o asemenea calomnie**. [-----]

" Am fost ieri la Cameră și am ascultat **discursul stălucit ca formă și adânc ca fond**

al președintelui nostru , d-l Octavian Goga . D-l Octavian Goga , prin discursul său ,

a precizat **raporturile dintre Statul nostru și celelate State** în mod așa de lămurit ,

încât poate servi de bază oricărei discuțiuni ulterioare asupra acestei materii .

" **Discursul** d-lui Octavian Goga , președintele partidului nostru ,

însemnează **o nouă epocă în tratarea politicii noastre externe** . [-----]

" **Iată ce a făcut Partidul Național Creștin** , prin **vocea autorizată a președintelui său** ,

dl Octavian Goga . Discursul său este , dacă voiți , **epocal** .

O nouă epocă începe de azi înainte .

Să știți dvs că **de aici înainte , nu va mai veni nici un domn ministru de la externe**

să facă pe omul care singur cunoaște și conduce.

El va fi silit să înfățișeze înaintea acestui Parlament , pentru ca **să-și justifice atitudinea**

și atunci **nu vom mai fi expuși la acele catastrofe** pe care le îndurăm astăzi ,

cu desafecțiunea celor mai buni prieteni ai noștri . Iată ce a făcut dl Goga . "

ACCuza / 28 nov.'36

▣ " Președintele suprem "

▣ Păzitorul doctrinei PNC

[LD : 20 iul.2003 .Mă gândeam la cartea latino-americanului **" Eu, Supremul "** ...

Personajul ACCuza ? Cum oare l-aș putea prezenta ?

Îmi trece acum prin cap dacă nu cumva ... Goga s-a folosit de acest om ajuns la bătrânețe ,

poate sclerozat , sigur maniac , în doctrina pe care a elaborat-o și nutrit-o o viață ,

în bătaia tuturor acuzelor , în disprețul atâtor campanii a căror țintă a fost .

Chestiunea se pune : de ce s-au unit cei doi ?

care pe care s-a păcălit ? Goga pe Cuza sau invers ?]

" D-lor , am zis , în calitate de **președinte suprem** .Președintele suprem este **un cuvânt**

care se introduce pentru prima dată în vocabularul politic.

De obicei , este **președinte de onoare** , cum i se zice cuiva , care nu este președinte activ .

Ce însemnează **președinte suprem** ? [-----]

-prof.DRloanișescu : Fără să dăm de bănuț , vă rugăm să ne explicați .

-ACCuza : N-am să vă rețin decât câteva clipe ca să vă explic **ce înseamnă în PNC**

președinte suprem , pe lângă **președinte** , care este **Octavian Goga** .

-DRloanișescu : **Președintele de onoare** este un fel de pensionar .

-ACCuza : Președintele de onoare este acela care **are onoarea să nu fie nimic (ilaritate)** .
Încât d-lor, cunoscând această stare de lucruri, eu mi-am zis că nu trebuie ca cineva să mă facă președinte de onoare , **căci eu sunt și înțeleg să fiu președintele suprem** .

Dar ce este președintele suprem? În actul constitutiv al PNC se spune :

< Președintele suprem , d-l ACCuza , are răspunderea păstrării direcivelor generale ale partidului , conform programului stabilit . > Vă dați seama că aceasta **nu este o ficțiune**.

Nu este **ceva inexistent** , ci este o grea sarcină , care i se impune când se zice :

< Președintele suprem păstrează directivele generale ale partidului . >

" Nu poate să fie , d-lor, o mai mare grijă ,

decât această **grijă a păstrării directivele generale** ale partidului,
pentru că noi am stabilit anumite **principii și ne bazăm pe o doctrină**

pe care **voi avea onoarea s-o expun**. [-----]

" Și atunci să se știe : **cine intră în Partidul Național Creștin,**

intră sub disciplina severă , absolută , a unei doctrine ,

pe care trebuie **să o repecteze și pentru care trebuie să lupte ca să fie realizată .**

Numai în asemenea condiții **poate să facă cineva parte din Partidul Național Creștin.**

" Iată dlor ce este cu **președintele suprem.**" [-----]

ACCuza / 28 nov.'36

▣ **Doctrina PNC**

▣ **Problema jidănească**

" **Ca președinte suprem al partidului nostru** , îmi iau astăzi îndatorirea să vă vorbesc lămurit ,
în împrejurările cele mai grele , prin care a trecut vreodată nu numai țara noastră , ci omenirea.

Este ceva, dlor, de natură **să surprindă și să miște profund pe orice om gânditor.**

Vin să expun doctrina care ne leagă pe noi, care **singură este capabilă**

să ne facă **să înțelegem frământările de acum**, care **singură este capabilă**

să ne facă să înțelegem **suprema primejdie națională** ,

de care este **astăzi amenințată națiunea română.**

" **Dvs nu aveți habar** de această primejdie, pentru că **nu cunoașteți problema.**

D-lor, mai întâi mă adresez dvs ,**mă adresez oamenilor politici , și-i întreb :**

care socotesc d-lor că este **cea mai mare problemă socială , economică , culturală și politică**
din momentul de față , nu numai în țara românească , dar și în celele țări ?! ...

"D-lor , **nu este decât o singură problemă** , care **cuprinde atâtea probleme**

și asupra căreia eu vă atrag atenția dvs , **apelând la conștiința dvs de Români.**

Această problemă gravă , extrem de gravă , și se va vedea prin fapte cât este de gravă ,
este problema jidănească." [-----]

▣ **Creștinism - Iudaism ▣ Vechiul Testament - Noul Testament**

▣ **Triumful doctrinei naționaliste ▣ Exemplul Germaniei : Hitler, Rosenberg**

▣ **Problema jidănească ▣ Foruri științifice , organisme internaționale**

▣ **Pactul Anti Komintern (25 nov.'36) ▣ Interesul României de a adera**

▣ **Pericolul comunist în România. ▣ Pericolul jidănesc .**

▣ **Prioritatea doctrinei cuziste ▣ Asumarea doctrinei de către PNC**

▣ **Rotativa . Succesiunea .**

▣ **Încredere și respect în hotărârea MSRegelui**

[LD :ACCuza este (sau pare) mai **cumpătat , mai înțelept**, decât competitorii care se înghesuie și fac presiuni pentru adjudecarea guvernării.

Poate este vorba de **vârstă**, poate este chestiune de **tactică**, poate este **vulpoi**, poate **știe deja "ceva"**, poate **îl cunoaște mai bine pe Carol ...**

Nu contează ! Cert este că face impresie !]

" D-lor, este altă problemă. **Care va fi guvernul de mâine ? (exclamări)**

Am știut eu că **aceasta vă interesează mai presus de orice !**

Chestiunea este să tratăm lucrurile cu toată claritatea , încât , de aici , cum am zis, **să vă duceți acasă cu ceva**. Cel puțin **la noapte să aveți ce visa !**

Să vă gândiți la cine știe ce perspective , care le veți întrevedea pe urma celor cercetate de mine....

-prof.M.Manolescu : Dumnealor [PNL] ar vrea ca guvernul de mâine să fie cel de azi !

-Victor Iamandi : Aceasta nu se știe !

-ACCuza : D-lor, mai întâi o declarație .

Nu-mi închipui că sunt chemat a da indicații pentru viitorul guvern.

Nici nu am căzut noi în acea **gravă greșală** a **Partidului Național-Țărănesc**

- așa zice el "**Național-Țărănesc**", noi nu-i zicem așa (**întreruperi**) ; dacă vă interesează , noi îi zicem "**internațional-jidănesc**" - nu cădem în eroarea d-lor, ca să venim , așa :

facem întruniri la Caracal, una la Craiova, a treia în Ardeal,

și pe urmă o mare întrunire publică la București ! , să zicem :

< Țara este cu noi ! Maiestate ! Să ne dai puterea ! >

"Este o supremă necuviință pe care ați comis-o și e profund regretabilă.

Profund regretabilă, știți pentru ce. **Pentru că guvernele nu se stabilesc după numărul celor pe care îi poți aduce pe cheltuiala jidanilor. (ilaritate)**

Pot să fie foarte mulți.Pot să se adune foarte mulți.

Eu zic aceasta și pentru noi [LD : atenție !] , ca și pentru dvs.

Dar aceasta nu înseamnă că, **dacă sunt foarte mulți** care manifestează într-un punct oarecare , **Regele trebuie să vă dea guvernul !**

Cunoașteți dvs toate posibilitățile de care trebuie să țină seama un Rege ?

În momentul acesta **apasă peste Regele nostru cea mai mare dintre toate răspunderile** , când este vorba să hotărască care este **guvernul de mâine**.

" Prin urmare, **în nici un caz să nu presupună că am voi** , poate,

după formidabila manifestație națională, cu cei peste 200.000 de oameni care au venit din toate părțile țării, cu semnul nostru Zvastica,

și ne-au aclamat

să nu se presupună că noi ne închipuim , acum , că suntem stăpâni pe situație,

și că nu ne mai rămâne decât **să mergem la Palat și să spunem Regelui :**

< Maiestate, adă-ne la putere ! > Nu, hotărât nu !

" **Avem prea mare respect pentru instituția monarhiei , prea mare admirație pentru persoana Regelui Carol al II-lea, și toate speranțele pentru viitorul Rege al României**

[Voevodul Mihai] , pe care avem datoria să-l creștem pe principii de adevăr și dreptate .

(Aplauze puternice !)

ACCuza / 28 nov.'36

▣ Cinci variante la succesiune

" D-lor , eu m-am oprit , prin urmare , și mi-am zis : **care ar fi guvernul posibil ?**

Și am ajuns, d-lor, **la cinci formule** - poate vor fi și altele - eu le rezum la aceste cinci formule deosebite - **cinci formații de guvern** , ca să fim preciși, **la care ne-am putea gândi .**

Guvern Național

" **Prima formație** , considerând că guvernul actual este spre sfârșite,

fapt pentru care îi prezentăm condoleanțele noastre (**ilaritate**)

- **Iamandi :** Noi regretăm că suntem în măsură **să vă felicităm pentru venirea la guvern** (**ilaritate**)

-ACCuza : Veți fi cât de curând .**Întâi ar fi un guvern național .**

Veți zice : **de ce guvern național și nu național-tărănesc ...**

[LD : din păcate aici mi se oprește xeroxul ! , pag. 112 !]

[-----]

Șef rabin dr.I.Niemirower / 28 nov.'36

▣ Iudaismul

▣ Evreu = **comunist ?!**

▣ Evreii din România ▣ Evreii - **comuniști ?**

▣ Jurământ de credință pentru România Mare .

" Noi, **evreii din această țară** , nu cunoaștem alt drum

decât drumul patriei române de astăzi ,

când , poate , în acest ceas în Bucovina este sărbătorită Unirea , [28 noiembrie !]

când întreaga suflare românească este pentru România Mare

și noi declarăm aici, sus și tare , că nu cunoaștem un alt ideal

și nu avem nimic comun cu cei afiliați comunismului .

" Iubim Țara Românească și nu pot termina discursul meu decât exclamând :

să trăiască Maiestatea Sa Regele Carol al II-lea ! " (aplauze)

Niemirower / 28 nov.'36

-ACCuza , replică rabinului Niemirower / Problema jidănească I , Senat , 10 dec.'36

(DS, MO 9, Șed. din 10 dec.'36 , p. 193- 197)

[LD : lipsă începutul discursului . În orice caz, ACCuza vine și citește în Parlament
liste cu comuniști, selectând evreii. "Pomelnicul" este ... năucitor !

Dau acest "**răboj**" făcut pentru anii **1932, 1933, 1934. 1935, 1936** , pentru a arăta :

/ **că existau comuniști** în România , nu cum se spune ;

/ că **erau urmăriți , arestați, condamnați** etc...

/ că , în majoritate, **erau evrei**, mai ales din Moldova, Bucovina și Basarabia ;

/ că fiind comuniști, **erau "anticapaliști"** , deci formula **evreu= capitalist** nu ține ;

/ că printre ei figurau mulți ucrainenii , ruși ș.a..... iredentiști pro-ruși ;

/ că , printre ei, **nu figura nici un ungur** - deoarece aceștia erau cu fața spre Budapesta ;

/ că nu figura nici un nemț , deoarece ei erau cu ochii spre Berlin ;

/ că , după 1941, **regimul Antonescu** a aplicat contra lor **numitul " holocaust "** ,

din motive **iredintisto-comniste - antisemite** ;

/ că **opinia publică românească** era ținută la curent cu această mișcare ,

și astfel s-a creat o atmosferă în care **evreu = comunist** ;

/ că **ziarele** care urmăreau această mișcare , erau , mai ales,

Universul, Calendarul, Lumea, Curentul, ș.a.

În rest , subiect delicat , deși nu ar trebui

.Avem evidența nominală, pe centrele mai importante,

a arestațiilor și condamnațiilor comuniști.

[-----]

"Din aceste câteva cazuri arătate de noi, **rezultă că în anul 1932,**

au fost arestați 284 jidani comuniști și 46 creștini.

- **Iuliu Mumuiu** (PNC) : dl. **Iamandi** spunea că noi nu avem comuniști !

[-----]

" Prin urmare, în anul 1933, au fost arestați **144 de comuniști jidani și 19 creștini.**

[-----]

În 1934 , **din 205 comuniști , 171 sunt jidani, 34 creștini.**

[-----]

În 1935 : Din **76 comuniști, 54 sunt jidani, 22 creștini**

[-----]

**1936 : Din 338 comuniști, 280 sunt jidani și 58 creștini.
În total, pe acești cinci ani, 1932- 1936, din 1.106 comuniști,
933 sunt jidani , iar creștini 173**

ACCuza / 28 nov., 10 dec.'36

17.) **Virgil Madgearu (PNȚ) , Declarație la Mesaj , Cameră, 28 nov.'36**

(DAD, MO 6 , ședința de sâmbătă, 28 nov.'36, p. 95 - 97)

N.Rădulescu -Mehedinți (PNȚ) , Declarație la Mesaj , Senat , 28 nov.'36

(DS: MO 7 , șed. de sâmbătă, 28 nov.'36 , pag ?)

[LD : **În aceeași zi și cu același conținut, Madgearu și Rădulescu** citesc , în numele PNȚ ,
în Cameră și în Senat , o **Declarație acuzator - ultimativă** .

PNȚ acuză guvernarea liberală în toate domeniile, pe toate planurile.

Guvernul liberal trebuie să plece . PNȚ adjudecă guvernarea , anunță programul .]

Doc. integral - **fișier PNȚ XIII**

/ Dragoste și loialitate pentru **monarhie** /

/ **Guvernarea Tătărescu** - eșec de proporții / Sfârșitul regimului nefast /

/ **Alegerile parlamentare parțiale** - barometru a nepopularității guvernului /

- Coplicitatea și manipularea curentelor extremiste

- Lovirea adversarului democrat

/ **Guvernarea Tătărescu** - lungă și nefructuoasă /

- Încălcarea regimului constituțional

- Substituirea legislativului

/ **Politică economică dezastruoasă** /

/ **Românizarea economiei** - un eșec /

/ **Opera de legiferare** - compromisă de ilegalități /

/ **Eșecul guvernării PNL** / Inutilitatea legiferării anunțate / Jos guvernul PNL ! /

/ **PNȚ adjudecă succesiunea /Program de guvernare** /

[-----]

Virgil Madgearu /

Rădulescu .Mehedinți / 28 nov.'36

▣ **Guvernarea Tătărescu**

[LD :**Bine- nțeles guvernarea era criticată din toate unghiurile și sub toate aspectele !**

Ar fi putut-o face PNȚ cu mai multă profunzime și pe chestiuni punctuale,

nu cu acuze și adjective . Ce dialog al surzilor ! Ce fractură moral -politică !

Madgearu are dreptate : nu era unitate sufletească ; se luaseră măsuri excepționale ;

existau complicități ; se guverna cu legea " *deplinelor puteri* " etc etc etc.

Dar , oare , numai guvernul PNL era de vină pentru asta ?!

Și dacă da, aceasta ar fi fost situația , mai era România o țară guvernabilă ?]

" Odată cu pregătirea și înzestrarea armatei , **trebuia urmărită consolidarea unității sufletești**
a națiunii. (**aplauze pe băncile PNȚ**)

Și în această privință , **guvernul actual are o gravă răspundere de a fi tolerat și**
chiar încurajat curentele de învrăjire națională și de anarhizare a spiritelor.

A slăbit astfel sentimentul de solidaritate și disciplină națională pe care se reazămă

puterea de rezistență a unui popor , în deosebi în clipe de primejdie. (**aplauze pe băncile PNȚ**)

" **Guvernul actual, deși a dăinuit trei ani, nu a izbutit să realizeze nici continuitate,**

prin acțiunea lui politică , și **nici stabilitate** în opera sa de guvernare.

În adevăr, regimul actual **a rupt firul acțiunilor folositoare** începute înaintea lui

și **a distrus relizări însemnate** .El nu a urmat **nici propria lui acțiune de guvern** ,

o linie de continuitate. (**aplauze pe băncile PNȚ**)

" **Singurul domeniu** unde guvernul a dovedit stabilitate ,
a fost **menținerea măsurilor excepționale , cenzura și starea de asediu** ,
prin care **s-a strecurat în sufletele tuturor îndoiala și suspiciunea**
asupra stărilor din țara aceasta . (**aplauze pe băncile PNT**)
[-----]

Virgil Madgearu /
Rădulescu - Mehedinți / 28 nov.'36

▣ **Alegerile parțiale = experiment riscant**

▣ **Complicitatea grupărilor extremiste**

▣ **Lovirea adversarului democrat**

[LD : PNT avea dreptate . În lupta dintre cele **două mari partide** , începând cu 1933 ,
s-a practicat această **tactică de uzură prin ricoșeu** , prin măcinarea și **hărțuirea reciprocă**
cu ajutorul (sau complicitatea) **grupărilor extremiste** .
Ceea ce a făcut PNL (folosindu-se de gogo-cuziști) , va face PNT în nov. 1937 (folosindu-se de
legionari) , ducând regimul democrat în grav impas .

Sigur, lucrurile au fost mai complicate , mai mulți factori s-au insinuat în aceste confruntări ,
dintre care **reala radicalizare naționalistă a românilor** nu poate fi ignorată .]

" Din aceeași **teamă de a se înfățișa țării, Partidul Liberal s-a abținut de la alegerile**
parlamentare parțiale , mulțumindu-se cu **rolul de instigator**
în sprijinul unor anumite formațiuni de opoziție înfeudate guvernului ,
iar când s-a prezentat totuși în alegerile parțiale ,
a înregistrat înfrângeri dureroase . (**aplauze pe băncile PNT**)

" **Țara a condamnat astfel** pretinsa operă rodnică a cărei **apologie** , din partea guvernului,
constituie o sfidare (**aplauze pe băncile PNT**)

Din lipsa unei baze reale în masele populare , guvernul a recurs la complicitatea unor
grupări , caracterizate de **însăși președintele de consiliu** , drept **formațiuni factice** ,
pentru ca , **prin diversiuni, să-și mențină poziția** .

El a făcut această acțiune cu **prețul compromiterii ordinii legale și prestigiului autorității** .
(**aplauze pe băncile PNT**)

Această politică vedește **incoherența guvernului**, care , **pe de o parte** ,
a cerut și a obținut legiferarea unui regim excepțional și draconic
pentru apărarea liniștii publice ,
și , **pe de altă parte** , **nu l-a aplicat** , lăsând curs liber anarhiei .

Astfel am asistat la **asasinat repetate** și la organizarea de **formațiuni paramilitare** ,
înarmate , gata de a **înlocui lupta de idei cu violența și**
de a răsturna regimul constituțional și parlamentar . " (**aplauze pe băncile PNT**)
[-----]

Virgil Madgearu /
Rădulescu .Mehedinți / 28 nov.'36

▣ **Jos guvernul PNL !**

" Nu vedem , prin urmare , **nici o justificare a noii activități legislative**
proiectată de guvern , **care nu mai are nici un rost de a exista** .

" Cu toată opera **întinsă de rătăcire și corupție** ,

cu toată **acțiunea de calomnie**, spulberate rând pe rând în fața justiției

cu toată **proteguirea de către guvern a mișcărilor anarhice** ,

țara și-a afirmat în mod hotărât voința , oride câte ori a fost consultată [**alegeri parțiale**]
condamnând guvernul și manifestându-și încrederea în Partidul Național Țărănesc .

" Este deplin constatat că **guvernul nu mai are încrederea națiunii** .

Într-o asemenea situație , **orice guvern** , cu **simțul răspunderii constituționale** ,

trebuie **să tragă la timp consecințele** , **pentru a nu descoperi Coroana** ,

a cărei solidaritate cu națiunea este unul din **principiile fundamentale ale trăinicieii Statului** .

Virgil Madgearu /
Rădulescu .Mehedinți / 28 nov.'36

▫ PNȚ adjudecă succesiunea

▫ Program de guvernare

" **Partidul Național-Țărănesc** , consecvent cu principiile sale, afirmă **ca politica externă , primatul apărării frontierelor și a integrității teritoriale a Statului , și în politica internă, primatul muncii naționale și al țărănimii .**

" În acest scop, prin programul său, el urmărește îndeosebi **consolidarea regimului constituțional monarhic ; asigurarea ordinii legale și autorității** , printr-o disciplină nouă , care , respectând libertățile, le subordonează intereselor Statului , potrivit noilor sale funcțiuni ; **o operă de reconstrucție economică , socială și culturală**, menită să trezească și să pună în valoare energiile naționale, **asigurând întâietatea muncii românești în toate ramurile de activitate** și dând o deosebită atenție **dezvoltării agriculturii** ; **înzestrarea țării cu utilajul necesar** , dând întâietate , în împrejurările actuale, **utilajului apărării naționale .**

" **Partidul Național Țărănesc se simte îndreptățit și în măsură de a-și lua răspunderea soluționării marilor probleme ale Statului , în actualele împrejurări** "(aplauze pe băncile PNȚ)

Virgil Madgearu / 28 nov.'36
Rădulescu .Mehedinți / 28 nov.'36

18.) Grigore Iunian (PRT) , Discurs la Mesaj, Cameră , 28 nov.'36

(DAD, MO 6, șed. de sâmbătă, 28 nov.'36)

[LD : 18 iulie 2003. Mă apropiu de preludiile viitorului regim instaurat de **Carol al II-lea** în febr.1938 , chiar dacă , până atunci va mai dura un an.

Ședința este condusă de NNSăveanu ;pe banca ministerială este Inculeț , nu este întrerupt aproape deloc.

Iunian vorbește după **Octavian Goga (PNC) și Virgil Madgearu (PNȚ)** care **revendicaseră succesiunea pentru partidele lor.**

Iunian dă un **diagnostic sever** acestei eventualități : indiferent de formulă, **venirea lor la putere ar provoca un război civil.**

Iunian nu are decât un partid " de buzunar" , dar este un redevabil debater parlamentar, un jurist cu experiență ministerială , și ,mai ales,este un **as în aranjamente de culise** - probă : Restaurația lui Carol - și are ,de aceea , trecere la urechile regale.

El răspunde la apelul regal de colaborare, de unire , de solidaritate , propunând : un "**regim conjunctural**" , cu un guvern "**echipă de lucru**" ,**în afara partidelor, deasupra partidelor**, contra politicianismului partidelor]

LD : Titluri, subtitluri, sublinieri, colorări, semne , paranteze ... îmi aparțin]

Document integral - **fișier PTR - II**

/ **Farsa parlamentarismului sub guvernarea liberală /**

/ **Preludiile rotativei guvernamentale : PNC versus PNȚ /**

/ **Guvernarea Tătărescu : între promisiuni și realizări /**

/ **Prestigiul Coroanei ?! : compromiterea Coroanei de către PNȚ, PNL /**

/ **Mesajul Regal ? = ascunderea în spatele Regelui /**

/ **Bilanțul guvernării ? = mistificarea opiniei publice /**

/ **Politica externă - prezent și perspectivă /**

/ **Guvernul Tătărescu : guvern liberal ? monarhic ? constituțional ? democrat ?**

/ **Regim pseudo-democrat ; dictatura executivului ; starea de asediu ; cenzura ;**

/ **Pretendentele la succesiune : PNȚ -PNC : pericol de război civil /**

/ **Răspuns -soluție la apelul regal :**

- regim de " colaborare" cu patrioți și capacități ;
- Guvern "echipă de lucru" , fără partide ;

[-----]

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▣ Rotativa guvernamentală

" D-lor deputați , nu viu cu nici o preocupare personală, nu mă declar îndreptățit și gata să iau răspundere conducerii Statului [aluzie la PNȚ] și nu am nici un motiv să fiu supărat astăzi pe cei care nu sunt fideli în prietenie și făgădueli ." **N-am tratat nici o dată succesiunea cu dvs [PNL] , n-am cerut și nu am primit asigurări cu privire la această succesiune ; n-am nici un cuvânt să mă supăr că , se pare, că infidelitatea dvs se manifestă și pe acest teren .**

Ați fi acordând grație , pare-se , unei alte grupări [aluzie la PNC] , deopotrivă de voinică să-și ia ea răspunderea pentru fericirea Statului . (aplauze la PȚR)

" Nu mă miră aceste oferte , pentru că , în definitiv, **dacă dvs ați fericit până acum țara , apoi în condițiile acestea o poate ferici oricine .**

Și **oferțele așa de stăruitoare care se fac** pentru continuarea măreței dvs opere **n-au nevoie de multe eforturi și nu angajează prea multă răspundere pentru viitor."**

[-----]

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▣ Prestigiul Coroanei ?!

▣ Compromiterea Coroanei de către guvernările de partid

▣ PNȚ - PNL

" Am constatat de la început cu bucurie, un lucru , o preocupare pe care o împărtășesc cu toții . Să mă iertați , însă, dacă eu nu voi stăruii atât de gălăgios asupra ei.

Am văzut că **apare ca o mare preocupare pentru dvs apărarea prestigiului Coroanei.**

" Peste toate neînțelegerile , **două din marile partide** care revendică cinstea **de a continua guvernarea [PNL] sau de a începe una nouă [PNȚ] , au făcut o înțelegere** în această mare preocupare , de **apărare a prestigiului Coroanei .**

" D-lor deputați, **ea se manifestă așa de viguros, încât ,** democrați cu toții, apărători sinceri și hotărâți ai regimului constituțional și ai libertăților publice , **sunteți totuși capabili** , desigur, cu o mare înfrângere asupra dvs înșivă , si **încălcați la nevoie chiar libertățile,** pentru **ca să apărați acest mare patrimoniu .**

[-----]

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▣ Mesajul Regal =ascunderea în spatele Regelui !

▣ Bilanțul guvernului = mistificarea opiniei publice !

[LD : aici Iunian are perfectă dreptate , dar cred că este o formulă , un protocol , moștenit odată cu împrumutul **Constituției și a instituțiilor parlamentare (1866)** Că este așa, o dovedește faptul că **Mesajul** era criticat , aprobat sau respins , fără ca aceasta să fie considerată ca adresându-se regelui]

" ... în orice caz, chiar în **acest ultim manifest al dvs** reiese lipsa de preocupare sinceră în ce privește apărarea prestigiului Coroanei .

Ce însemnează, d-lor deputați, acest Mesaj cu care dvs deschideți sesiunea ?

Eu, și acum doi ani, mi-am exprimat părerea că ar fi bine să fie suprimată această formalitate , pentru ca guvernele să nu se mai pună la adăpostul pecetei Regale.

Dacă ar fi vorba de făgădueli pentru viitor, și încă ar fi grav.

Dar când este vorba să reclami pecetea regală, cuvântul regal,

pentru ca **să se afirme valoarea operei pe care guvernul a săvârșit-o ,**

și când această valoare este așa de discutabilă , așa de contestabilă, așa de nulă,
aș spune eu - cum nădăjduiesc că voi reuși să dovedesc -
ce însemnează atunci **să reclami semnătura regală sub un manifest** care a fost redactat ,
desigur, foarte laborios, de cei 17 miniștri și nu știu câți - vreo 25 - de subsecretari de Stat -
și în care se ia cu vie satisfacție act și se constată că **sforțările guvernului** ,
în **conlucrare strânsă cu Parlamentul țării** , aceasta este o ironie la adresa dvs ,
pe care mi se pare că ați și prețuit-o, prin felul cum ați răspuns [Adresa de Răspuns]
[-----]
Grigore Iunian / 28 nov.'36

▫ Sentimentul popular și politica externă

▫ Opțiunile partidelor în politica externă

[LD Nu prea este consecvent Iunian ; importantă este însă coarda atinsă]

" Mai ales că politica noastră externă , legăturile noastre, se așează pe temeiul sentimentului
poporului, și , în această privință, vedeți, **chiar sacrificarea d-lui Titulescu a avut ,
poate , un rezultat multumitor pentru noi.**

Toată lumea [LD : !?] credea până acum că, **dacă dl Titulescu pleacă din fruntea
Ministerului de Externe, România și-a schimbat ,** chiar din acel punct,
directivele politicii externe.

DI Titulescu a plecat, cu toate strălucirile sale însușiri, pe care n-a putut să le desmintă,
și totuși a venit un om a cărui modestie a fost mărturisită chiar de el,
sentimentul unanim [LD : !?] al poporului a fost că

dl Victor Antonescu poate să fie egalul d-lui Titulescu. (aplauze la PRȚ)

Prin urmare , **ce interesează în orientarea noastră , este sentimentul poporului.**

Sentimentul acesta se manifestă de multe ori

în contradicție cu vremelnicile conduceri dintr-un Stat sau altul.

Dacă noi avem îndreptățirea să interzicem unui Stat , chiar prieten , [vizată Franța]

să se amestece în treburile noastre launtrice ,

avem incontestabil și datoria să nu ne amestecăm în alcătuirile interne ale fiecărui Stat

[aluzie Italia , Germania ; nu spune , însă , nimic de Rusia]

"Am văzut aici orientându-se politica externă a partidelor , după cum așezarea politicii într-o
țară sau alta , se cristalizează , în formule de **stânga** sau de **dreapta** .

Fiecare Stat poate să aibă un regim care poate să fie vremelnic sau permanent ,

potrivit intereselor proprii. **Pe noi nu ne interesează ce regim este într-o țară sau alta ;**

pe noi ne interesează ce poate să reprezinte în orientarea generală ,

o amicitie cu o țară sau alta .

Aceasta este **singura bază** pe care noi trebuie să încheiem alianțele noastre . "

[-----]

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▫ Guvernul Tătărescu

▫ Partid liberal ?

[LD : numărătoarea îmi aparține , pentru a-l putea sistematiza]

" Să vedem cum vă așezați dvs pe harta politică a României .Ce sunteți dvs ?

A.) Partid monarhic ?

Am aflat că da, de curând, dar am aflat că sunteți .

B) Partid constituțional ?

Dar un regim constituțional parlamentar prin ce se concretizează ?

De sigur, prin **strânsa colaborare cu Parlamentul** și prin **respectul libertăților.**

Nu întreb pe d-l ministru Incuț , pentru că d-sa poate să-și încurce amintirile,

dar întreb pe dl președinte al Consiliului de Miniștri :

respect colaborarea strânsă cu Parlamentul ?

Ce ironie mai cruntă decât aceste cuvinte cuprinse în Mesajul Regal ?

[-----]

" **Față cu această atitudine a dvs, se poate vorbi la noi trăim într-un regim constituțional parlamentar ? Această neluare în seamă a Parlamentului , acest dispreț al dvs pentru această instituție [-----] pentru că sunt convins că Parlamentul nu va refuza ratificarea niciunui decret -lege ;față de acest refuz al Parlamentului de a-și înțelege rostul, sfidarea dvs , adusă lui, este foarte justificară .** [-----]

C) Partid democratic ?

" **Libertățile publice .Un regim democratic este rezemat pe libertăți publice.**

" **Vreți dictatură, sigur, o practicați de trei ani , lașă și neputincioasă.**

Pentru aceasta vă trebuie acoperirea Parlamentului .

Dvs aplicați legile pe care le votează Parlamentul ! Ce vină aveți ? (ilaritate)

Și mai aveți o grijă : să vă descărcați răspunderea și pentru aplicare .

Aveți pentru aceasta starea de asediu ! " [-----]

[**LD : lipsă pag. 103-109 din xerox.Păcat !**]

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▫ **Regim pseudo -democratic**

▫ **Cenzură, stare de asediu , legea presei ...**

" **Acest regim parlamentar reclamă o înlăturare a regimului restrictiv de libertăți de astăzi.**

N-avem nevoie de stare de asediu.

Arătați- mi dvs care au fost momentele în care s-a învederat necesară ?Nici unul.

N-avem nevoie de cenzură .

Este ineficace .Este păgubitoare . Ea nu tinde , cum s-a arătat, decât la abuz .

[-----]

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▫ **Regim de "colaborare "**

▫ **Governare " fără partide"**

▫ **Echipă " de lucru"**

[**LD : este cea mai importantă parte din discurs , este concluzia , este propunerea , este sugestia la apelul regal .Iunian nu dă un nume unui astfel de regim , dar îl diferențiază față de guvernările de " coaliție" , de " tehnicieni" , de "concentrare "** Nu-l numește nici "**democratic**" , nici "**dictatură**" , nici "**personal**" , nici "**regal**" .

Această anonimie se va perpetua și în perioada '38-'40 , iar după detronarea lui Carol , va face subiectul controversat al politicianilor și al istoriografiei ulterioare]

" **Într-un asemenea Parlament, și cu crearea regimului de libertăți ,**

se poate face apel la o colaborare , se poate găsi destul luminat patriotism - nădăjduesc - la toți fruntașii și conducătorii diferitelor grupări , care intră în Parlament ,

pentru ca , pentru o bucată de vreme , și în vederea necesităților mari ale țării,

să se poată înjgheba o echipă de lucru ,

trecând peste toate ambiții personale , dar cu o condiție :ca aceasta să reprezinte solidarizarea pentru o operă restrânsă la un program mărginit,

și al zilei de astăzi și a zilei de mâine, dar să nu angajeze cu nimic răspunderea pentru politica trecută a partidelor și a guvernelor de partid,

cum ar angaja-o în ipoteza unei înțelegeri de colaborare nejustificată. "

" D-lor, mai este încă un lucru : este necesar - s-au ridicat aici unele glasuri -

să luptăm împotriva flagelului care se cheamă politicianism.

Dar aceasta înseamnă că noi trebuie să ne îndepărtăm de la libertățile publice ,

și că avem nevoie de un regim restrictiv , de un regim de dictatură ,

sau de **sporire a puterii executivului** , cum auzit spunându-se .

" Nu, d-lor ! Dimpotrivă , acest politicianism , care a înflorit așa de mult în ultimul timp, **nu este datorat regimului electiv și regimului parlamentar.**

Afară de cazul când dvs ați vrea să afirmați că **obediința** de care a dat dovadă **Parlamentul, ați plătit-o prin avantajii pe care le-ați dat** , prin **exercitarea administrativă a dvs** , la diverse departamente . Aș protesta eu împotriva unei asemenea afirmațiuni .

Atunci, dacă această justificare nu poate să existe, înseamnă că **n-ați aflat în Parlament o rezistență la activitatea dvs.**

" **Politicianismul nu este legat** de liberul exercițiu al **regimului parlamentar : este legat de această nefastă mentalitate** , care stăpânește, rând pe rând, **pe conducătorii marilor partide care se perindă la putere** ,

ca să ferească țara, așa cum am arătat .

" **Un singur mijloc este de a face începutul de înfrânare** , care poate să ducă la rezultate mai târziu :

alcătuirea unui guvern care să nu reprezinte o forță de partid ,

care prin însăși compoziția lui **să stea ca o permanentă rezistență**

la aceste încercări de **politicianizare** a întregii noastre vieți administrative și publice , **acest flagel care trebuie neapărat lecuit** .

" Evident , dlor , că **acest lucru se poate realiza** în cadrul pe care l-am arătat

și atunci **vom putea** , cu unele încercări , pentru unii poate supreme , de a-și înfrâna și poftele personale și chiar sentimentele și resentimentele personale,

să ajungem la alcătuirea unei echipe de lucru, a unei **concentrări a tuturor forțelor** ,

cu linia de la început stabilită , **cu o răspundere efectivă și colectivă a tuturor**

și cu asigurarea unei vieți morale , **alta decât aceea pe care o lămurii dvs** ,

adică prin criticile pe care , respectiv , le aduceți în fiecare zi , aproape , **unii altora**.

" **Pentru crearea acestui nou cadru , în care colaborarea elementelor vrednice**

și capabile de sentimente ridicate și patriotice să fie cu putință,

eu mi-am ridicat glasul neconținut și mi-l ridic și astăzi, cu o speranță de îndreptare.

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▫ Pretendentele la succesiune : PNC și PNT

▫ Pericolul unui război civil

" **Am arătat o asemenea speranță** , dovedită neîntemeiată , și acum trei ani, când am vorbit la Mesaj, crezând că **aveați în dvs încă posibilitatea de înnoire** a formei în care vă prezentaseți înainte , pentru ca , **din sânul dvs , al partidului liberal, să vă puteți dăruia o activitate rodnică** , **cu speranțele mele de atunci care nu au fost realizate**

" Tot așa și astăzi vreau totuși **să pot nădăjdui astăzi**

în **puterea de reculegere și în patriotismul fiecăruia dintre grupările politice**

aici reprezentate , ca să ferească țara de **acel război civil care ne amenință**,

prin manifestările și ale unei grupări, a **Partidului Național Creștin** ,

și ale altei grupări, a **Partidului Național-Țărănesc**,

partide care pretind succesiunea guvernului pentru fiecare din ele.

" **Oricare dintre aceste două soluțiuni s-ar da crizei care se va desfășura cândva**

- căci și puterile dvs sunt mărginite - va constitui un izvor de primejdie.

" De aceea, vreau să cred în **puterea de reculegere a tuturor** ,

ca să găsească **singura formulă** prin care **să poată realiza colaborarea lor**

și constitui cadrul în care o asemenea colaborare se poate asigura efectiv,

pentru a garanta dezvoltarea normală , propășirea țării noastre,

și a păstra neștirbit întregul patrimoniu național,

care trebuie să ne fie scump, deopotrivă, tuturor ." (**aplauze la PRT**)

Grigore Iunian / 28 nov.'36

19.) H.Otto Roth (PNG) , discurs la Mesj, Cameră, 28 nov.'36

(DAD, MO 6, ședința din 28 nov.'36 , p. 110-112)

[LD : 19 iulie 2003. Trebuie să fii atentă la apreciere !

Să nu uit că , pentru acel moment , **războiul civil spaniol**, impresiona profund conștiințele ,ca un prim și tragic episod , purtând pecetea unei **confruntări ideologice**, care **împărțise lumea europeană în tabere de simpatii și sprijin internațional**.

Chiar dacă are dreptate în argumentele sale - și categoric are -eu nu cred că atunci, **în 1936**, principiul pericol care plana asupra României era **bolșevismul**.

Dar este vorba de percepția afectivă a contemporanilor , care este greu de taxat postfestum.

Roth spunea că lumea înțelegea cea mai mică aluzie. Iată eu nu înțeleg .

Nu înțeleg la ce trebuia să răspundă popoarele europene cu **da** sau **nu** :

război - pace ? comunism - democrație ? hitlerism - democrație ?

axa Paris/ Londra - axa Berlin / Roma ? Mai ales că, în funcție de opțiune,

aprecia el, **trebuia aliniată și politica internă** .

Pentru Roth, principalul pericol era **bolșevismul**.]

Doc.Integral- [fișier Minorități -Germani](#)

H.Otto Roth / 27 nov.'36

▣ Mesjul Regal

▣ Răspuns la apelul de reconciliere

[LD : răspuns lucid, îngrijorat, responsabil]

" D-le președinte, d-lor deputați, trăim timpuri în cari nu este locul să se facă vorbă multă.

Mă mărginesc de aceea la câteva lucruri necesare și esențiale și aceasta , cu atât mai mult , cu cât **lumea de astăzi este atât de atentă , încât înțelege cea mai mică aluzie**.

" **Mesajul regal** se adresează cu o chemare stăruitoare a partidelor politice

și șefilor lor , apelând **să se înțeleagă** , în sfârșit, și **să se înlocuiască** ,

cel puțin în timpuri de mare pericol, **dezbinarea cu unirea și înțelegerea**.

" **Aprobăm această chemare** a Maiestății Sale din toată convingerea ;

ne temem însă că și această chemare se va stinge

fără a fi auzită și fără a i se da ascultare .

" **Poate că evoluția politicii interne este deja prea avansată** ,

văzând **deosebirile fundamentale ce există între partide** ,

în ce privește **metoda și felul lor de a privi problemele** ,

pentru ca **să mai găsim o bază comună pentru politica de fiecare zi**.

" Și atunci, **oare personalitățile politice conducătoare ale țării noastre**

încă nu s-au convins că ne aflăm într-o strâmtoare supărătoare și că în fiecare clipă furtuna evoluțiunii europene se poate dezlănțui asupra noastră ?

[-----]

H.Otto Roth / 27 nov.'36

▣ România - piatră de hotar între două lumi

▣ Bolșevism - democrație

"Situția țării noastre nu este tocmai ușoară .

Țara se află ca **o piatră e hotar între două lumi** , între care se dă o luptă înverșunată .

O situație atât de dificilă nu poți s-o satisfaci **decât** atunci când,

la toate cântăririle și examinările nu **ai în vedere decât soarta poporului tău**.

" **Partidele române doresc să schimbe bazele ordinii sociale ?**

Cred că în această Adunare **nu există nici un partid care să nu răspundă cu un categoric : nu** , acestei întrebări.

Bolșevismul , ca sistem de guvernare și ca formă socială de viață,

este respins de toate partidele politice ale Parlamentului nostru.

Se combate , însă, în interior , în mod corespunzător,

bolșevismul și tendințele lui politice și sociale ?

Aceasta este o întrebare care are o importanță decisivă.

" Față de situația gravă în care se găsește țara noastră, atât **politica internă cât și cea externă** , **ar trebui desbrăcate de orice sentimentalism** , iar funcțiunile lor **stabilite autonom și independent** .

Este în afară de orice îndoială că **politica românească externă va rămânea** , în esența ei, și mai departe **inofensivă**. [LD : **probabil termenul potrivit ar fi fost defensivă**]

Și cu atât mai mult ar trebui **să dăm ascultare cuvintelor** spuse de curând de **profesorul Iorga** : **< Faceți politică românească și lăsați ambițiile de politică mondială ! >**

H.Otto Roth / 27 nov.'36

▫ **Regele , Armata , Solidaritatea .**

[LD : **Atenție la aluzii, la nuanțe, la sugestii , la avertismentele voalate**]

[-----]

" Și de ce exprim aceste gânduri astăzi atât de larg ?

Din cauză că **cetățenii români astăzi au toți aceeași soartă** , din cauză că **germanii acestei țări trăesc și pier împreună cu românii** , și , mai ales, deoarece **stăm față în față** , de fapt, cu toții , cu același pericol care ne amenință pe toți în existența noastră : **forța distrugătoare a bolșevismului**. **Să ne întărim deci în interior față de acest dușman** și să devenim tari printr-o **politică chibzuită și constructivă** în toate domeniile vieții publice. "

"Și dacă lucrurile stau astfel - și cred că nimeni nu se îndoiește - atunci va trebui să se realizeze tot ce face ca **acest Stat să fie nouă, germanilor** , **o patrie părintească** și ca **să fie iubit** de noi din tot sufletul.

Regret că tocmai în timpurile actuale se face o politică care amenință în multe privințe poporul nostru în existența sa. [-----]

H.Otto Roth / 27 nov.'36

▫ **Germanii din România**

▫ **Nemulțumiri și deziderate .**

▫ **Revizuirea politicii față de germani**

" Față de aceste vătămări grave ale intereselor vitale ale poporului nostru , trebuie să ne punem întrebarea : dar care sunt , oare , **motivele politice** care au putut să determine **acest fel de a proceda** al cercurilor competente ?

" Nu ne putem debarasa de impresia că , de la un timp oarecare ,

guvernul nu se mai interesează deloc de problema minoritară , ci lasă la voia diferitelor departamente să facă ceea ce consideră ca nimerit .

" O astfel de politică de " laisser faire " , este în adevăr **lucrul cel mai periculos** ce s-ar putea face **în domeniul politicii minoritare** , și aceasta cu atât mai mult **în timpuri ca cele actuale** , în care **legătura sufletească** către Stat și glia strămoșească **are o importanță atât de covârșitoare** .

" **Rugăm** , de aceea, **cercurile conducătoare să revizuiască pe deplin politica dusă față de poporul nostru german**

și să întărească din nou și să facă mai trainice legăturile sufletești , cât și **cele politice între aceste două popoare** ,

prin aceea că acordă o **înțelegere deplină și profundă** necesităților noastre de viață.

[-----]

" O politică greșită față de poporul german , în timpurile de față, este și mai deplasată decât în anii de după război .

Alternativa : da sau ba , în care se vede pusă astăzi politica **popoarelor europene**, nu trebuie să aibă ca rezultat ca **Românul și Germanul să stea față în față** , ca doi dușmani.

Este convingerea mea fermă că Germanii și Românii vor sta umăr la umăr în evenimentele care vor urma, în timpul apropiat, deoarece au de apărut aceleași principii și idei.

Aceasta mă determină, d-lor, să vă recomand, cu atât mai insistent și mai călduros, să revizuiți în mod amănunțit politica față de minoritatea germană

și să puneți pe baze noi raporturile noastre față de poporul român și față de Stat "

H.Otto Roth / 27 nov.'36

20.) Gh.Vântu (raportor) , discurs final la Mesaj, Cameră, 28 nov.'36

(DAD, MO . 6 , sâmbătă, 28 nov.'36 , p. 116 - 121)

[LD : 7 sept.2003 . Ședința este condusă de NNSăveanu . De remarcat **amplerea dată discuțiilor doctrinare** , care nu erau deloc simple exerciții oratorice.

Atmosfera politică era încărcată de **propagande și polemici** ,

iar aceasta era **ultima sesiune a legislaturii PNL** , după care **urmasu alegerile**.

Parcă nimeni nu mai ara preocupat de actul guvernării, de bilanțuri și analize,

ci, din cluburi, presă și stradă.... **lupta se mutase în Parlament și în culise**.

Dar parcă nici aici, nu mai sunt "bătăile " de altă dată : lipsesc membrii de marcă ai guvernului;

lipsesc (sau tac ?) șefii de partid : **Dinu Brătianu, Mihalache, Maniu, Iunian, Gh.Brătianu,**

Goga ,Argetoianu, ; tac "spadasinii" doctrinari : **Madgearu, Iamandi , Giurăscu, ;**

când și când câte o intervenție a lui **Șeicaru** - totdeauna cu miez ! -

Și totuși , eu cred că lumea politică era în veghe maximă] Doc.integral **fișer PNL- XI**

Subtitluri, sublinieri , semne -LD]

/ **Opoziția parlamentară : Argetoianu / Goga / Madgearu / Iunian / nimic despre georgiști /**

/ **Politica externă /**

/ **Regimul politic :**

- **Democrație - Statocrație**

- **Stat democrat - stat totalitar** (Italia, Germania, Spania, URSS)

- **Comandanți - șefi - dictatori : Mussolini, Hitler , Lenin(aluzii)**

- **Solidarități internaționale = război civil = revoluție**

-**Pamfil Șeicaru :Cezarism**

- **Lustrul democratic al dictaturilor**

/ **Democrația istorică , tradițională versus pseudo- democrația /**

- **Autoritarism democratic**

- **Elitele democratice**

- **Criza democrației**

/ **PNL : stat liberal, democrat , național , monarhic.**

- **Monarhia constituțională**

- **Despotism versus democrație**

- **Solidarism și armonie socială**

- **Solidaritatea generațiilor**

/ **Guvernul Tătărescu - realizări în 3 ani de guvernare**

- **Economie / finanțe / cultură/ învățământ /-**

- **Administr.pUBLICĂ/ sănătate / armată**

- **Valoarea guvernărilor liberale**

/ **Program de viitor ;**

/ **Apelul Regal la solidaritate**

Gh.Vântu / 28 nov.'36

▣ **Opoziția .**

[LD :atenție ! opoziția definită ca "**opoziție a MSR "**

Cred că este prima oară când aud această formulă ...]

Ora este întârziată, parlamentarii oboșiți după **5 ore de dezbateră...**

Reprezentanții opoziției s-au străduit , "cel puțin în formă" ,

să se apropie de acea noțiune clasică a *opozitiei Majestății Sale Regelui*. "

Gh.Vântu / 28 nov.'36

▣ Argetoianu [**Uniunea Agrară**]

Reprezentantul unei formațiuni în căutare de neofiți -

a acuzat guvernul că a adus țara în **faliment financiar** ; că a provocat **o criză morală** ;
că ar trebui format un **guvern de "oameni noi"** , oferindu-se printre ei ...

" **Partidul ce-l reprezintă** , **urmează să apară** , probabil, prin aceste neconținute oferte ce
face, **ca o antepriză politică** pentru **captarea credulilor sau naivilor** (**ilaritate**)

Eu nu vreau să dau răspunsuri personale, în ce privește **capacitatea și autoritatea morală**
a acestui **partid**, reprezentat prin **acest domn parlamentar**.

[----- **citat Iorga** -----]

Acest pasagiu din **discursul fostului șef**, **astăzi abandonat în căutarea altui șef**,

mă scutesc pe mine să mai fac vreun comentariu asupra seriozității declarațiilor făcute aici "

Gh.Vântu / 28 nov.'36

▣ O.Goga [**P.N.C**]

[**Politica externă**]

"**DI Octavian Goga** , cu talentul său recunoscut , ne-a făcut ieri **un discurs** foarte interesant
asupra politici externe .Mărturisesc că la început **am avut o surpriză** , fiindcă eram obișnuit
să-l văd pe d-l Goga examinând politica internă, care îl pasionează atât de mult,
și în care de câțiva timp desfășoară **o activitate cu foarte mult zgomot**.

"În ceea ce privește politica externă , **dl Goga** , să mi se ierte expresiunea,

un fel de **amestec de impulsii personale**, de **ideologii politice** și, spre surprinderea mea,

de **calcul de cifre și economie** - prima oară când d-sa procedează astfel -

ca și cum politica externă a unui Stat **s-ar duce cu cifre și statistici**,

și ca și cum astăzi politica externă a României , **n-ar trebui să urmărească**

obiectivul ei principal , care este **integritatea granițelor și unitatea noastră politică**

și națională . (**aplauze la majoritatea PNL**)

" În această privință , **mă declar inferior d-lui Goga** , și nu pot să discut politica externă
sub aspectul cifrelor , **fiindcă acestea nu pot să dea directive**.

Ele privesc politica economică care este cu totul deosebită

de politica națională externă a unui Stat .

[**pericolul bolșevic**]

" D-lor deputați , **m-am întrebat și mă întreb și acum** , **dacă pericolul bolșevismului** ,

pe care îl afirmă cu atâta tărie d-l Goga , **este în adevăr o realitate strigătoare**

sau nu cumva o **platformă pentru justificarea unei acțiuni politice inventate** . (**aplauze**)

-**Pamfil Șeicaru** : **Va să zică nu este un pericol bolșevist ?**

-**Gh.Vântu** : " Necontestabil **există un pericol al tuturor formațiunilor extreme**

și nu eu voi fi acela care să contest că **pericolul devine mai mare , se agravează** ,

pentru că în ultimul timp **s-au demonstrat solidarizări ideologice peste granițele unei țări**.

Desigur , că există în această **împrejurare de o excepțională gravitate**, dar , d-lor deputați,

aceasta privește organizarea autorității în interiorul Statului ,

aceasta **poate să formeze un punct** din activitatea unui partid politic , dar nu poate ,

în nici un caz , să justifice , **numai ea singură**, existența unei formațiuni politice

în interiorul Statului " (**vii aplauze la majoritatea PNL**)

"Vedeți dvs , în această privință , **poate că și dl Octavian Goga greșește**,

pentru că **ne-am deprins să cercetăm prea mult viața internă a altor State**,

și credem că putem **să ne valorificăm în politica noastră** , prin obținerea adeziunilor exprese
sau tacite a unor formațiuni politice cu afinități ideologice de acolo.

Există o problemă , însă această problemă **trebuie soluționată aici** , în cadrul Statului nostru
românesc , **cu forțele și cu credințele noastre** , **fără necesitatea vreunei alianțe străine**,

fiindcă eu cred că **suntem noi în stare să ne facem ordine aici la noi acasă** .

(**Vii aplauze la PNL, bravo !**)

Gh.Vântu / 28 nov.'36

▣ Partidul Național Țărănesc

[LD : este o încercare evidentă de ... apropiere, este o mână întinsă, pentru că reprezintă puterea , dar ... nu știu dacă ipostazele s-ar schimba, cum ar fi.

Așa , ca idee, nu ar fi fost rău, dar ... să nu să ne amăgim...]

" D-lor deputați, **PNȚ** a binevoit să ne citească astăzi **un rechizitoriu** , mai mult un rechizitoriu aparent - și cred chiar că acest memoriu este **opera temperamentului năvalnic al d-lui Virgil Madgearu** - pentru că , **dacă veți cerceta conținutul acestei declarațiuni** , veți putea constata că **nu este decât o simplă prezentare de stil** , în această declarație fiind **simple fraze** , care se succed și foarte multe sunt aruncate **cu oarecare lipsă de răspundere ; eu regret aceasta** pentru **un partid care a guvernat** , care , desigur, **va mai veni la conducerea țării** , care , în orice caz, **revendică acest drept.**

" Eu mă voi mărgini să **constat cu bucurie** că

PNȚ intră pe făgașul unei politici normale.

Politica tradițională de agresivitate a fost abandonată

și **sperăm că Partidul Național Țărănesc** , pe viitor, **va duce o politică care angajează și care se poate realiza** , necesară pentru orice partid de guvernământ . [**statul țărănesc**]

" **Constat** aceasta pentru că **nu mai găsesc în declarația prezentată astăzi formula aceea a <statului țărănesc>** .De această dată , **Partidul Național -Țărănesc** , consecvent cu principiile sale - spune declarația -

< afirmă în politica externă primatul apărării frontierelor și, în politica internă, primatul muncii naționale și al țărănimii >

" **De la formula aceea a luptei de clasă** , a unei activități cu caracter naționalist, este o mare schimbare . Așa cum se prezintă astăzi, **declarația** Partidului Național Țărănesc , **constituie o mare evoluție** și cred că , în această evoluție,

partidul nostru a dat o contribuție foarte serioasă "(**aplauze la majoritatea PNL**)

"**S-a recunoscut** prin aceasta că **un partid**, oricât zgomot ar face, și oricâtă nerăbdare ar manifesta în dorința sa de a ajunge la frânele Statului,

nu poate ajunge la această răspundere decât atunci când demonstrează

că are înțelegerea lucrurilor , că este matur din punct de vedere politic, din punct de vedere **al programului și al orientării** .

"**Celelalte observații** cu privire la **înzestrarea armatei** , desigur că sunt **manifestările**

unei amărăciuni , pe care **au cunoscut-o în trecutul apropiat [Skoda !]** ,

așa că **nu putem să luăm în serios orice fel de enervare** , care se poate constata chiar în declarațiuni , preparate înainte de ședință ."

Gh.Vântu / 28 nov.'36

▣ Grigore Iunian : Partidul Radical Țărănesc.

" **DI deputat Iunian**, în numele **partidului său**, care **are proporțiile d-sale (ilaritate)**

a făcut **observații interesante** . D-sa apare în **galeria marilor debateri parlamentari** , dar vă mărturisesc că **nu are întotdeauna succes** , pentru că , în special , în discursul la Mesaj, reprezentantul și oratorul unui partid, trebuie să se ocupe de politica generală a guvernului. [-----]

dl Iunian a putut să fie foarte bine , cu **verva d-sale obișnuită, cu sarcasmul și ironia care caracterizează cuvântările sale**, a putut să aibă **succese particulare și izolate** , în anumite chestii necunoscute de noi și neverificate.

" În ce privește însă politica generală , **d-sa a fost nevoit să recunoască** că, în adevăr,

guvernul acestei țări , în problemele mari , a fost la postul său de comandă

și **le-a rezolvat** cu toată promptitudinea , cu competență și cu toată energia . (**aplauze la PNL**)

A recunoscut în termeni elogioși **opera organizării apărării naționale și înzestrării armatei**, munca așa de rodnică pentru **sănătatea publică și cultura poporului**. "

[-----]

Gh.Vântu / 28 nov.'36

▣ O.Goga [P.N.C]

[**Politica externă**]

"**DI Octavian Goga** , cu talentul său recunoscut , ne-a făcut ieri **un discurs** foarte interesant **asupra politici externe** .Mărturisesc că la început **am avut o surpriză** , fiindcă eram obișnuit să-l văd pe d-l Goga examinând politica internă, care îl pasionează atât de mult, și în care de câțva timp desfășoară **o activitate cu foarte mult zgomot**.

"În ceea ce privește politica externă , **d-l Goga** , să mi se ierte expresiunea, un fel de **amestec de impulsii personale**, de **ideologii politice** și, spre surprinderea mea, de **calcul de cifre și economie** - prima oară când d-sa procedează astfel - **ca și cum politica externă** a unui Stat **s-ar duce cu cifre și statistici**, și **ca și cum** astăzi politica externă a României , **n-ar trebui să urmărească obiectivul ei principal** , care este **integritatea granițelor și unitatea noastră politică și națională** . (**aplauze la majoritatea PNL**)

" În această privință, **mă declar inferior d-lui Goga**, și **nu pot să discut politica externă** sub aspectul cifrelor, **fiindcă acestea nu pot să dea directive**. **Ele privesc politica economică** care este **cu totul deosebită de politica națională externă** a unui Stat .

[**pericolul bolșevic**]

" D-lor deputați, **m-am întrebat** și mă întreb și acum, **dacă pericolul bolșevismului** , pe care îl afirmă cu atâta tărie d-l Goga, **este în adevăr o realitate strigătoare sau nu cumva o platformă pentru justificarea unei acțiuni politice inventate** . (**aplauze**)

-**Pamfil Șeicaru** : **Va să zică nu este un pericol bolșevist ?**

-**Gh.Vântu** : " Necontestabil **există un pericol** al tuturor formațiunilor extreme și nu eu voi fi acela care să contest că **pericolul devine mai mare** , **se agravează** , pentru că în ultimul timp **s-au demonstrat solidarizări ideologice peste granițele unei țări**. Desigur, că există în această **împrejurare de o excepțională gravitate**, dar , d-lor deputați, **aceasta privește organizarea autorității în interiorul Statului** ,

aceasta **poate să formeze un punct** din activitatea unui partid politic , **dar nu poate** , în nici un caz, să justifice, **numai ea singură**, existența unei formațiuni politice în interiorul Statului " (**vii aplauze la majoritatea PNL**)

"Vedeți dvs , în această privință, **poate că și d-l Octavian Goga greșește**, pentru că **ne-am deprins să cercetăm prea mult viața internă a altor State**, și credem că putem **să ne valorificăm în politica noastră** , prin obținerea adeziunilor exprese sau tacite a unor formațiuni politice cu afinități ideologice de acolo.

Există o problemă , însă această problemă **trebuie soluționată aici** , în cadrul Statului nostru românesc, **cu forțele și cu credințele noastre** , **fără necesitatea vreunei alianțe străine**, fiindcă eu cred că **suntem noi în stare să ne facem ordine aici la noi acasă** .

(**Vii aplauze la PNL, bravo !**)

Gh.Vântu / 28 nov.'36

▣ **Partidul Național Țărănesc**

[**LD** : este o încercare evidentă de ... apropiere, este o mână întinsă, pentru că reprezintă puterea , dar ... nu știu dacă ipostazele s-ar schimba, cum ar fi.

Așa , ca idee, nu ar fi fost rău, dar ... să nu să ne amăgim...]

" D-lor deputați, **PNT** a binevoit să ne citească astăzi **un rechizitoriu** , mai mult un rechizitoriu aparent - și cred chiar că acest memoriu este **opera temperamentului năvalnic al d-lui Virgil Madgearu** - pentru că , **dacă veți cerceta conținutul acestei declarațiuni** , veți putea constata că **nu este decât o simplă prezentare de stil** ,

în această declarație fiind **simple fraze** , care se succed

și foarte multe sunt aruncate **cu oarecare lipsă de răspundere** ;

eu regret aceasta pentru **un partid care a guvernat** , care , desigur,

va mai veni la conducerea țării , care , în orice caz, **revendică acest drept**.

" Eu mă voi mărgini să **constat cu bucurie** că

PNT intră pe făgașul unei politici normale.

Politica tradițională de agresivitate a fost abandonată

și **sperăm că Partidul Național Țărănesc** , pe viitor, **va duce o politică care angajează**

și care se poate realiza , necesară pentru orice partid de guvernământ .[**statul țărănesc**]

" Constat aceasta pentru că nu mai găsesc în declarația prezentată astăzi formula aceea a <**statului țărănesc**> .De această dată , Partidul Național -Țărănesc , consecvent cu principiile sale - spune declarația -

< **afirmă în politica externă primatul apărării frontierelor și, în politica internă, primatul muncii naționale și al țărănimii** >

" De la formula aceea a **luptei de clasă** , a unei activități cu caracter naționalist, este o mare schimbare . Așa cum se prezintă astăzi, **declarația** Partidului Național Țărănesc , **constituie o mare evoluție** și cred că , în această evoluție,

partidul nostru a dat o contribuție foarte serioasă "(**aplauze la majoritatea PNL**)

"S-a recunoscut prin aceasta că un partid, oricât zgomot ar face, și oricâtă nerăbdare ar manifesta în dorința sa de a ajunge la frânele Statului,

nu poate ajunge la această răspundere decât atunci când demonstrează

că are înțelegerea lucrurilor , că este matur din punct de vedere politic,

din punct de vedere **al programului și al orientării** .

"**Celelalte observații** cu privire la **înzestrarea armatei** , desigur că sunt **manifestările unei amărăciuni** , pe care **au cunoscut-o în trecutul apropiat [Skoda !]** ,

așa că **nu putem să luăm în serios orice fel de enervare** , care se poate constata chiar în declarațiuni , preparate înainte de ședință ."

Gh.Vântu / 28 nov.'36

▣ **Grigore Iunian : Partidul Radical Țărănesc.**

" **DI deputat Iunian**, în numele **partidului său**, care **are proporțiile d-sale (ilaritate)**

a făcut **observații interesante** . D-sa apare în **galeria marilor debateri parlamentari** , dar vă mărturisesc că **nu are întotdeauna succes** , pentru că , în special , în discursul la Mesaj, reprezentantul și oratorul unui partid, trebuie să se ocupe de politica generală a guvernului.

[-----] **DI Iunian** a putut să fie foarte bine , cu **verva d-sale obișnuită, cu sarcasmul și ironia care caracterizează cuvântările sale**, a putut să aibă **succese particulare și izolate , în anumite chestii necunoscute de noi și neverificate.**

" În ce privește însă politica generală , **d-sa a fost nevoit să recunoască** că , în adevăr,

guvernul acestei țări , în problemele mari , a fost la postul său de comandă

și **le-a rezolvat** cu toată promptitudinea , cu competență și cu toată energia . (**aplauze la PNL**)

A recunoscut în termeni elogioși **opera organizării apărării naționale** și înzestrării armatei, munca așa de rodnică pentru **sănătatea publică și cultura poporului.** "

Gh.Vântu / 28 nov.'36

▣ **Democrație sau Statocrație ?**

▣ **Stat democratic sau stat totalitar ?**

[LD : mă interesează în măsura în care voi detecta aceste caracteristici la **mișcările extremiste din România**, fie ele **de dreapta (PNC, Garda)** sau **de stânga (PCR)**

Doctrina comunistă (și, ca un reflex, istoriografia comunistă), chiar dacă , cu tupeu , cu ipocrizie, cu agresivitate , critica **statocrația** și **statul totalitar** de dreapta

(Germania, Italia,Spania , și chiar țări cu regimuri democratice !) , **se scotea din cauză ,**

inventând pentru ea **noțiuni și argumentări dogmatice,**

prin care respingea eticheta de "**stat totalitar**" ș.a.

În epocă, **oamenii avizați le puneau** , din acest p.d.v , **pe același plan.**

Din această categorie face parte și argumentarea lui **Gh.Vântu**, care face o **prezentare simplă , succintă, coerentă, inteligentă , convingătoare .]**

"Suntem criticați spunându-ni-se că astăzi

nu mai reprezentăm tradiția liberală și democratică.

Împrejurări speciale și particulare postbelice au justificat în unele State anumite reacțiuni ,

menite **să transforme** organismul de Stat [LD : nu numește Germania, Italia , Rusia Spania !]

și **să transporte** răspunderea puterii **în mâna altor elite politice .**

" N-am să insist și nu vreau să cercetez în particular cauzele , motivele istorice și politice,

dar un fapt este constatat : structura politică internă a acestor State a fost schimbată. Se tinde astăzi la o generalizare a acestui sistem și pretutindeni se găsesc reprezentanți ai acestei mentalități noi , cu privire la reforma Statului.

" Statocrația reprezintă formula politică ,

Statul totalitar reprezintă formula juridică

a sensului acestei reforme a Statului , care capătă în unele părți aderenți.

Dați-mi voie să explic în câteva cuvinte ce reprezintă această concepție

și dacă ea poate fi împărtășită. Vezi la fișier PNL XI

[-----]

A doua consecință , foarte importantă, este incompatibilitatea acestei concepțiuni cu Monarhia, pentru că interzice sau, în orice caz, anihilează prerogativa de investire și de revocare a guvernelor care constituie atributele principale esențiale ale sale.

Formațiunile acestea elimină , în mod violent și definitiv , orice alte partide politice , acaparând Statul în angrenajul lor și întrebuițează orice mijloace pentru a asigura continuitatea și perpetuarea conducerii Statului .

Partidul reprezintă clasa sau națiunea în calitatea sa de elită ,

adică gruparea cea mai energică, gruparea cea mai virtuoasă...

-Șeicaru : Dle Vântu, în aceste formațiuni de dreapta , concepțiunile acestea

ale Statului de dreapta, dacă le urmărești, sunt o copie fidelă a Statului comunist .

-Gh.Vântu : " Eu vorbesc odată de amândouă.

Statul totalitar înseamnă mai apoi confiscarea vieții private ,sau , mai precis,

impune familiei , presei, chiar gândirii și tuturor manifestațiunilor individuale și sociale ,

sub toate formele și sub toate expresiile , o unitate de acțiune și manifestare ,

chiar o unitate de opinie, acea a Statului , adică a partidului, care este obligatorie.

[Comandantul = șeful = dictatorul]

Suveranitatea este însă în teorie rezervată Statului , nu națiunii ;

în realitate, Statul este reprezentat prin guvern, guvernul este reprezentat prin partid, iar

partidul are un comandant,un conducător [LD : "Cărmaciul" - Stalin ;

"fuhrer"-ul Hitler , " il duce" Mussolini , "Căpitanul " CZCodreanu]

, care dă dispoziții , care comandă și ale cărui ordine se execută.

Prin urmare, în ultimă analiză, suveranitatea înseamnă dreptul unui singur om ,

înseamnă că această suveranitate este complet încredințată șefului partidului totalitar.

Acest șef este un om care nu poate greși,

deci nimeni n-are dreptul să discute măsurile lui ;

toți ceilalți au numai obligațiunea de a executa .

" Legile și toate instituțiile Statului , sunt menite să întărească și să asigure

hegemonia partidului și a șefului.

Națiunea este executantă și nu are alte drepturi , decât de a executa comenzile

primite ;ea nu are concepții, nu trebuie să aibă opinii, nu trebuie să discute .

Am aici unele dispoziții și articole de lege care conțin măsurile de opresiune

severă împotriva tuturor acelor care nu numai în public, dar chiar în particular,

își permit să discute ideologia partidului, activitatea lui și deciziunile șefului,

" Se înțelege că, în această concepție, Statul, respectiv comandantul partidului,

devine un acaparator , care conduce exclusiv viața de Stat."

[-----]

"Deci , fără teamă de exagerare , am putea spune că această concepție a statocrației ,

a Statului totalitar, înseamnă silnicirea unei nații , pentru strălucirea unui om. "

(Aplauze la majoritatea PNL) Este desființarea tuturor drepturilor și libertăților ,

instaurarea forței ." [-----]

Gh.Vântu / 28 nov.'36

≡ Contagiuni , solidarizări internaționale = război civil !

[Eroarea PNC]

O agravantă a acestor considerațiuni , care pare că a prins puțin și pe acei care

nu se încadrează în această concepție - cum eu sunt convins că greșit manifestă această atitudine **Partidul Național-Creștin**, care este un partid politic, de reprezentare națională, și găsesc că este o greșeală că acest partid se transformă într-un apologet al unui regim care nu-i aparține și pe care nu și l-a însușit - o agravată a acestor formațiuni este următoarea: ele creează și mențin solidarizări internaționale, peste ideea de Stat.

[**Spania**] "De aceea, asistăm astăzi la spectacolul trist, tragic chiar, când membrii aceleiași națiuni se luptă între ei, fiind sprijiniți de străini care vin dintr-o țară în alta, pentru a susține o formațiune politică sau alta, creând astfel un fel de front internațional al acelorași credințe politice, pentru ca, prin sprijin reciproc, fiecare să ajungă la acaparea puterii în Statul respectiv."

[-----]

["**Cezarismul**" = consecință a excesului democratic]

[LD : intervenția lui Șeicaru a rămas fără răspuns atunci. Încercând să-i pătrund gândul, mi-a venit în minte o posibilă analogie cu acțiunea anti-carlistă a lui Iuliu Maniu, Oare, această campanie a lui, mergând chiar până la "pactul" nefiresc cu Garda de Fier, nu și-a avut și ea partea de contribuție la lovitura dată de Carol II, în '38, care ar putea foarte bine căpăta această etichetă de "**cezarism**" ?]

-Pamfil Șeicaru : " Pretudindenii unde se petrec aceste fenomene de cezarism, ele sunt, am putea spune, pedepsirea partidelor de centru. De pildă, în Italia : partidele de centru s-au dat într-un spectacol deșănțat împotriva monarhiei. Slăbirea monarhiei, a creat o stare anarhică, și atunci, din nevoia de autoritate, democrația excesivă provoacă totdeauna cezarism. **Cezarismul**, însăși numele îl indică, este de origine democrată. Deci excesele democrației se ispășesc totdeauna, prin încazarmarea poporului, care nu și-a cunoscut măsura libertăților" (p. 119)

[-----]

Gh.Vântu / 28 nov.'36

▣ **Lustrul democratic al totalitarismelor** .

" Iată, în scurte cuvinte, ce reprezintă această concepție nouă. D-lor deputați, cu toate acestea, pentru că stările de fapt nu se pot transforma în regimuri politice, decât printr-o adeziune activă, sau cel puțin pasivă, a corpului social, remarcăm o străduință a tuturor reprezentanților acestor formațiuni, de a da, cel puțin în aparență, un lustru democratic formațiunilor și concepțiilor, pentru a atrage, măcar în acest mod, simpatiile populare. Vă citez : DI Mussolini, la 27 mai 1927, definea fascismul : < o democrație accentuată > Goebbles, la 26 iunie 1933, spunea : < Aduc, de altfel, omagiul revoluției franceze, pentru toate posibilitățile de viață și de dezvoltare pe care le-a adus poporului. În acest sens, se poate spune, dacă vreți, că sunt un democrat ; ceeace combat, din contră, sunt mistificările, abuzurile sistemului democratic. >

[URSS - libertățile individuale]

[LD : nu se poate spune că românii nu știau ce se întâmplă în țara de la Răsărit !.]

În fine, Lenin, autorul dictaturii proletariatului, atunci când încerca să o definească, spunea : < Mecanismul statului burghez, chiar republican, este înlocuit printr-un mecanism de Stat mai democratic.>

"Și fiindcă vorbim despre această concepție, a Statului proletar [-----]

în proiectul noii Constituții - a III-a - se recunoaște în mod formal - eu n-am să discut sinceritatea, n-am să discut caracterul, nu stă în dreptul nostru să discutăm valabilitatea acestor declarațiuni, dar veți găsi în proiect, recunoașterea drepturilor și libertăților individuale.

"Dacă acestea nu pot fi discutate sub aspectul realității și seriozității,

pot fi discutate , însă, sub raportul recunoașterii falimentului unei concepțiuni exclusiviste și extremiste.

-**Pamfil Șeicaru** : " Este o simplă schimbare tactică, ca să înlesnească crearea fronturilor populare , în toate țările. În privința mistificării Moscovei, trebuie să știm să fim foarte prudenți . "

Gh.Vântu / 28 nov.'36

▣ Democrația istorică versus pseudo-democrația

[**LD** : Se poate vorbi de o **stăruioare pedagogie politică**, față de abuzul folosirii acestei " etichete" , mai ales de către **grupările radicale sau extremiste de stânga**.

Pe această **confuzie** s-au bazat în epocă **inițiatorii** diverselor "**fronturi**" , de această **confuzie** au profitat **istoricii comuniști** când au prezentat luptele politice , din deceniul patru, transformând **PCR** în <**principala forță democrată sau antifascistă**> , chiar dacă "**fasciștii**" cu care se luptau erau ... democrați tradiționali(precum **PNL, PNTJ** , sau **PSD** !). În acest dicționar politic falsificat , mistificat, pervertit ...

încearcă **Gh.Vântu** să pună puțină ordine, desigur trăgând jarul pe turta liberală.

LD : nu uita el se referă la **statocrația și totalitarismul** din **ambele extreme**.]

" În fața acestei concepțiuni noi, - ca formă, pentru că dictaturi au mai fost ! -

se ridică concepțiunea tradițională și istorică a democrației.

Desigur, ea nu trebuie confundată nici cu **fronturile așa-zise democratice** ,

nici cu **fronturile populare**, care nu reprezintă decât niște **tentacule** ale unui **comitet**

organizat în vederea unei revoluții comuniste internaționale ,

căci democrația aceea tradițională și istorică , implică primatul națiunii asupra Statului.

Nu voi insista , dar voi accentua că ea înseamnă **organizarea Statului**

pe baza suveranității naționale , exprimată direct sau prin reprezentare.

[-----]

[Autoritatea democratică]

[**LD** : a fost destul de greu pentru **Gh.Vântu** să **argumenteze și să legitimizeze**

măsurile excepționale luate de guvern. Explicațiile date de el, dacă ar fi fost aplicate la guvernarea liberală , ar fi pus **PNL** în dificultate , chiar dacă

Cât despre acea mișcare extremistă- **Garda de Fier - Vântu se ferește ca de dracu să-i pomenească numele.**]

" În cadrul acestei concepțiuni , **ideea de autoritate** este o **necesitate** a vieții de Stat .

Dar autoritate nu înseamnă manifestare arbitrară a forței.

Este vorba de **exercitarea unor atribuțiuni , în numele unei națiuni ,**

menite să asigure ordinea și siguranța tuturor, viața și libertatea.

" **Deci**, în anumite împrejurări excepționale - și-mi pare rău că, în această privință,

dl Iunian nu a binevoit să vadă sensul și realitatea problemei -

tocmai din **necesitatea conservării regimului democratic,**

tocmai din **necesitatea realizării acestei voințe naționale ,**

exprimată prin organele ei , **autoritatea Statului poate fi mai accentuată ,**

pentru că **autoritatea se face în numele națiunii , care vrea să trăiască ,**

și care **nu poate să lase ca unele curente anarhice** de gândire

sau **manifestații violente** , să poată amenința **structura organică**

și viața regimului democratic."

"**Nu există incompatibilitate** între **concepțiunea autorității și ideea democratică** .

Dimpotrivă, autoritatea este un element indispensabil al democrației ."

(**aplauze la majoritatea PNL**)

[Elitele în democrație]

" Și democrația implică elite .

Vreau să precizez această noțiune pentru că **fiecare regim politic**

, **în special formațiunile noi, revendică această concepțiune a elitelor.**

" D-lor deputați, nu este vorba **nici de o elită socială, profesională**, sau de una denumită așa , fiindcă formează cadrul partidului totalitar, **ci de o elită națională** , care în cadrul regimului democrat, și a unei ordine juridice obiective, printr-un **proces normal de selecționare** , ajunge la **posturile de conducere a Statului**. **Deci nu elită care se clasifică prin voința ei, nu elită care se afirmă prin gălăgia ei, nu elită care se impune prin solidarizări bazate pe interese personale, ci elită care se afirmă prin calitățile ei de credințe , de gândire și acțiune. "**

[Criza democrației]

[LD : în evidentă situație delicată , Vântu abia își stăpânește criticile la adresa propriului partid, a propriei guvernări. Nu simt din ce grup liberal face parte - ducist ? brătienist ? tătărăscian ? tineret de la " Părerii libere" ? .Dar , spre cinstea lui, pare lucid și sincer democrat]

"Este adevărat și trebuie să recunoaștem că, în ultimul timp, asistăm la o slăbire a convingerilor democratice.

Aceasta provine , în bună parte, nu datorită concepțiunii prin ea însăși, ci , mai ales, **practicilor fals democratice și deformărilor,**

care au zdruncinat în parte **valoarea regimului și încrederea în el.**

Fie că s-a apăsât prea mult pe electoral, **fie** că s-a falsificat compunerea sau funcționarea unor instituții , fapt cert este că **asistăm la o criză a democrației** , **încât** se pare că astăzi **democrația a devenit mai mult o retorică exprimată de oameni fără convingere.**

Mai mult încă, chiar **unii dintre exponenții** cei mai autorizați ai democrației , care au ajuns la **posturi de conducere** numai datorită sistemului democratic, **nu manifestă** , prin actele lor, **înclinări democratice.**

Pe de altă parte, **așa-zisele noastre elite** , **au abandonat rolul lor de conducătoare, preferând o viață comodă și egoistă.**

"D-lor deputați, **există o perioadă de criză** , care **nu va putea fi trecută prin formule noi și neexperimentate** , sau **prin formule agresive și distrugătoare ;**

ea va putea fi trecută prin muncă continuă și hotărâtă , pentru a se da valoare tuturor **instituțiilor democratice.**

Gh.Vântu / 28 nov.'36

▣ PNL : Stat liberal , democrat, național, monarhic.

"Partidul și guvernul nostru se mențin pe linia tradițiilor liberale și a democrației naționale.

Nu acceptăm formulele extremiste , pentru că , **în convingerea noastră , ridicarea națională și politică a poporului român, nu se poate face prin măsuri de dominațiune feudală a conștiințelor și a sufletelor.**

" La baza credințelor noastre stau acele două forțe organice ale Statului: națiunea și monarhia.

Fiecare dintre ele **are un rol activ**, dând **impuls** acțiunilor creatoare, **stăvilind abuzurile și împiedicând deformațiunile.**

Politica democrației noastre naționale este **politica unității politice și sufletești a neamului**, este **politica ridicării morale , culturale, și economice** a lui,

prin **apărarea libertăților publice** și în cadrul unei **ordine juridice și legale.**

Politica noastră națională nu este aceea a silniciei , ci **politica străduințelor continui de ridicare și de emancipare a poporului românesc ,**

o preocupare de **întărire a instituțiilor democratice** , prin forțe românești , **o politică de ridicare a țărânimii.** "[-----]

[Solidaritate și armonie socială]

" S-a spus , și cu drept cuvânt, că **opera de realizări** într-un regim democratic și **ideea de autoritate** sunt legate **de stabilitatea și de continuitatea de guvernare.**

Îmi voi permite să adaug că **opera de continuitate și de stabilitate** a unui regim și a unui guvern, **sunt legate** de preocuparea continuă

de a încadra viața socială, de a satisface aspirațiile tuturor claselor sociale și de a asocia, printr-o politică de libertate și solidaritate , toate elementele de producție , toate energiile , toate competențele .

[Solidaritate între generații]

"Stabilitatea și continuitatea se asigură printr-o muncă de realizări , de stimulare a energiilor, și printr-o comunitate de credințe , prin disciplină și acțiunea tuturor instituțiilor și elementelor de producere.

Deci, dacă Partidul Național Liberal , spre deosebire de celelate formațiuni politice, **a dat guverne cu stabilitate și continuitate** , aceasta se datorește nu unor cauze străine, ci **tradiției acestui partid**, pregătirii și activității lui .

Suntem un partid de tradiție, în care **se armonizează toate energiile**.

Pe același plan și cu aceleași credințe , **luptă la olaltă generații** care au colaborat la făurirea României de ieri , **colaboratori ai lui Ionel Brătianu și ai succesorilor lui , și energiile tinere**.

[LD : Aluzii la lozincile și formulele lansate de PNT ("**Stat țărănesc**") , de PNC ("**România românilor**") , de Garda de Fier ("**România legionară**")]

Acțiunea noastră politică și electorală a fost totdeauna călăuzită

de un principiu superior : **nu am urmărit** nici o dată **captarea voinței naționale și crearea de curenți prin formule de rezonanță** ,căci acestea sunt **sortite să aducă deziluzii și grele înfrângeri**. Și trecutul apropiat a dovedit acest lucru pentru alte partide politice .

" **Popularitate** bazată pe încrederea în onestitate și forța de realizare , **da !** ;

Curenți populare bazate pe formule și lozinci , **nu !** "

De aceea , **avem și astăzi încrederea populară**, avem **încrederea factorilor organici** ai Statului nostru, nu datorită formulilor , ci **datorită seriozității noastre, onestității noastre și puterii de muncă și de realizări** . (**aplauze la PNL**) [-----]

Gh.Vântu / 28 nov.'36

22.) **I.Inculeț** (**Ministru secretar de Stat , vicepreșed Consiliului de Miniștri**) ,

discurs final - la Mesaj, 28 nov.'36

(DAD, MO 6, șed. de sâmbătă, 28 nov.'36 , p. 121 - 127)

[LD : **Ședința dura de 7 ore**. Adunarea este condusă de NNSăveanu .

Inculeț este întâmpinat cu aplauze prelungite de majoritate.

Vorbește foarte rar în public, este **om de acțiune**,și , pentru că deținuse Internele, este considerat "**mâna forte**" a PNL.I se mai adaugă un apelativ : "**omul regelui**" .

Nu știu câtă justificare au cele două apelative , dar , oratoric, are un stil direct , sfătos, la care **pilda, anecdoticul** , înlocuiește argumentul, iar **experiența politică** ,

ține loc de cărți și teorii. Punctual, face **bilanțul unei guvernări de 3 ani** ,

pe care o consideră stabilă și rodnică, ridică moralul structurilor liberale - **guvern, parlament, partid** - respinge criticile aduse de adversarii parlamentari și nu pare îngrijorat de succesiune.

Nu se ocupă de toate departamentele , ocolește punctele " sensibile " sau "oculte"

-represiunea antilegionară , tensiunile din lumea politică, atmosfera turbure din societate.

Pornește discursul de la o **premisă edulcorată** , vorbind de un "**consens**" inexistent

- **Regele, armata, politica externă** - **neluând în seamă** că acest "consens"

avea serioase fisuri , **ignorând curențele de opinie adverse manifeste** (parlamentare și extraparlamentare) .Amăgire ? Strategie ? De ochii cui, a Regelui , a țării ?

Era bine ? Era rău ? Se va vedea în alegerile din nov.'37 .]

Subtitluri, sublinieri, semene, colorări -LD Doc.integral **fișier Guvern XIII**

/ **Mesajul Regal** : stabilitatea și continuitatea în guvernare ; realizările înfăptuite ; consecințele acestor realizări ;legiferarea ; armata ;politica externă ;apelul la unire ;

[-----]

I.Inculeț / 28 nov.'36

" Dlor deputați, vă **mulțumesc pentru aplauzele** călduroase cu care m-ați primit la această tribună, însă vă rog să-mi dați voie ca **aceste aplauze** să le răsfrâng asupra **întregului guvern**

condus de dl. **prim-ministru Tătărescu** (**aplauze prelungite la PNL**)

" Voi fi cât se poate de rezumativ , mărginindu-mă numai la **câteva precizări , la câteva constatări**.[-----]

I.Inculeț / 28 nov.'36

▣ **Apelul la unire al MSR**

"D-lor, să începem cu ultimul capitol : **apelul la unire** .

Credem că nici o dată **chemarea regală** n-a fost mai **bine venită** decât în momentul de față.

În adevăr , **nourii internaționali** apar destul de întunecați și de primejdioși

și **tind chiar să acopere și cerul senin al României noastre** .

Astfel că apelul este bine venit și cu bucurie **trebuie să constatăm - prima constatare -**

că **acest apel a fost primit absolut de toți în Cameră** , după cum cred că a fost primit **de toată românimea** , de la un capăt la altul al țării . (**aplauze prelungite la PNL**)

"Singur d-l Argetoianu a făcut oarecare rezerve,

declarând că **nu vrea să se unească în jurul guvernului nostru**.

D-lor deputați, **nu știu cui i-ar face plăcere să se unească cu dl Argetoianu ! (ilariate)**

În ce ne privește, ținem să-i declarăm că **nouă nu ne face nici o plăcere "**

(**aplauze la PNL**)

" **Acest fapt constatat** , cred că trebuie să ajungem cu mulțumire la **concluzia** că

, în momente grele , în momente hotărâtoare, **neamul nostru poate să ajungă la o înțelegere** ,

poate să ajungă la **un limbaj comun** , și în fața - ferească Dumnezeu ! - unei primejdii ,

pot **să facă bloc de granit** de care s-ar sparge toate năvălirile , ori de unde ar veni "

(**vii aplauze la PNL**)[-----]

I.Inculeț / 28 nov.'36

▣ **Pedagogie politică**

▣ **Mentalități politice**

[LD : Ar fi trecut la capitolul IV - Realizări - dar înainte de aceasta ar vrea să facă

"un mic preambul" o **pledoarie pentru obiectivitate** , pentru **limbajul cuviincios**, pentru bune maniere și dialog civilizată .

E bine , e frumos, dar ... **"ce ție nu-ți place altuia nu face! "** .

Vai-vai... care a fost **limbajul liberal la adresa PNȚ**, când acesta a fost la guvernare]

Madgearu a ieșit la tribuna Parlamentului și a afirmat în fața țării ...

"că noi nu am făcut nimic pentru înzestrarea armatei "

Mai întâi , " **realizările ar trebui să ne bucure pe toți** ,

pentru că nu sunt făcute în profit personal al cuiva, ci în profitul țării.

" S-ar mai cere ca la **onorata opoziție să fie un limbaj** , ca să zic așa, **mai civilizată,**

mai cuviincios, să se evite cuvintele așa-zise tari,

pe care le găsești deschizând un ziar, și citești

discursurile diversilor corifei ai vieții politice .

Chiar aici în Parlament, auzi cuvinte : **escroc, cinic, bandit tâlhar** [-----]

" Și curios, că **aceste cuvinte** , cu atât sunt **mai tari**, cu cât **partidul pretinde**

că este mai democrat , parcă democrația , adevărata democrație ,

n-ar cere o educațiune , educațiune pur și simplă .

"Și s-ar mai cere , d-lor deputați, **în raporturile dintre noi** , aș zice, **un minimum de respect** .

[-----]

I.Inculeț / 28 nov.'36

▣ **Guv.Tătărescu -guvern de continuitate**

[**Meritul PNL**]

[LD : Da și nu . **Ce control mai avea partidul asupra guvernării ?!**]

"Noi am început **un ciclu** și vom intra **în tradiția de guvernări stabile** , **lungi și continue** ale Partidului Național liberal .**Care este secretul acestei continuități ?**

-**Al.Alexandrini : Nu-l spuneți ! (mare ilaritate)**

-Inculeț : Oricât le-ași spune , nu-l vor învăța , fiindcă sunt incapabili să-l învețe (**aplauze la PNL**) Secretul constă în faptul că noi **știm să guvernăm mai bine** decât dânșii, toți la un loc. Însă **nu trebuie uitat** că , dacă într-adevăr am reușit să avem guvernarea aceasta atât de lungă, stabilă și rodnică, trebuie să recunoaștem că **se datorește acest fapt , în primul rând partidului nostru.**

D-lor deputați,**noi, guvernul, și de azi și de mâine, am fost, suntem și vom fi emanațiunea partidului nostru național liberal.** (**aplauze la PNL**)

Oricât de capabil ar fi un guvern pe bana ministerială, **dacă nu ar avea la îndemână partidul, nu ar putea să facă mare lucru**, fiindcă prin **puterea partidului** , prin **organizarea partidului, ideile, ordinele, dispozițiunile** care ies de la centru , de la guvern, **se execută până în ultimul cătun** , partidul nostru are organizații , și se execută nu numai de formă , ci **cu toată inima și cu tot sufletul.**

[**Meritul Parlamentului**]

[**LD : nici lui cred că nu-i venea să creadă cele spuse !**]

" În al doilea rând, dacă guvernarea noastră a fost rodnică, se datorește faptului , care era contestat aici, faptului **conlucrării permanente între guvern și Parlament** . Guvernul nostru se află în permanentă colaborare cu Parlamentul **pe teren legislativ** ; grație acestei colaborări **legile ies mai bine** decât legile altor regimuri, colaborarea dă roade strălucite, pentru că **guvernul și agenții lui se află într-un permanent control al parlamentarilor țării noastre**

I.Inculeț / 28 nov.'36

▫ **MSRegele.**

"**Vorbea aici dl Iunian că noi abuzm de numele Maiestății Sale .**

Protestăm cu toată hotărârea **în contra acestei afirmațiuni .**

Regele pentru noi este **o icoană** care stă **deasupra tuturor** și care este **egal pentru toți.**

(**Aplauze la PNL**) Regele nu poate să aibă preferințe pentru un partid sau altul.

Regelui îi trebuie, și țării îi trebuie, ca partidul care este la putere să facă treabă.

Și cu cât mai multă treabă va face , cu atât mai mult acest regim

va fi agreeat de Rege și de țară. " (**Aplauze la PNL**) [-----]

I.Inculeț / 28 nov.'36

▫ **Succesiunea guvernamentală**

" Vreau să spun câteva cuvinte despre **succesiune.**

Nu se vorbește în Mesaj despre acest lucru.Nici nu este cazul.

Însă această chestiune a fost ridicată aici. Aș vrea să stabilesc numai câteva puncte.

"Am văzut , după cum s-au desfășurat lucrurile aici, că **este o mare divergență de păreri**

între toți cei care râvnesc la succesiunea noastră. Firește e o legitimă îndreptățire.

Napoleon spunea că e prost soldatul acela care nu poartă în ranița sa un baston de mareșal.

Vedeți, însă, ce divergențe de păreri !

" **DI Vaida** , de pildă, găsește că **guvernul nostru trebuie să continue.**

DI Iunian a spus că el **nici nu și-ar lua răspunderea.**

DI Madgearu , în numele PNT , a declarat că **d-lor pot să-și ia răspunderea** ,

că chiar **se grăbesc s-o ia**, însă știți, graba strică treaba.

Pe **dl Goga** nu prea l-am văzut că se grăbește .

"**Conform Constituției noastre, puterea se dă de către Rege,**

căci conform Constituției, **Regele numește și revocă guvernul.**

Pe de altă parte, **ținem să se știe** în țara aceasta că ,

atâta timp cât noi ne aflăm pe aceste bănci ,

strada nu va fi niciodată aceea care va dicta cui și cum trebuie să se dea puterea .

(**Aplauze la PNL**)

" D-lor deputați, **până când onorabilii noștri adversari vor împărți pielea ursului din pădure,**

care se află încă departe în pădure, **noi vom continua să guvernăm ,**

mergând pe drumul nostru , drumul tuturor izbânzilor.

" Pentru conștiința noastră , dacă ne-am întreba obiectiv , cinstit : **când a fost mai bine**

pentru această țară , atunci, **cu trei ani în urmă**, când am luat noi frânele Statului în mână ?

Sau acum , după trei ani, de guvernare rodnică ?

Indiscutabil că fiecare dintre noi , fiecare cetățean obiectiv ar spune, fără nici o ezitare :

acum este mai bine !

" D-lor deputați, în răspunsul acesta că acum, după trei ani de guvernare , este mai bine , **trebuie să găsim și îndreptățirea încrederii factorilor care acordă și retrag puterea**

și, în același timp, **să găsim sursa permanentă de noi puteri , de noi eforturi . , de noi însuflețiri în guvernarea noastră lungă și rodnică. Cu acestea , înainte ! "**

I.Inculeț / 28 nov.'36

23.) **Vict.Iamandi (ministru Culte și Arte) , discurs final la Mesaj, Senat , 29 nov.'36**

(DS, MO 7, șed de duminică, 29 nov.'36 , pag. 136 - 145)

[LD : În 1936 avea 45 de ani.]

Subtitluri, sublinieri, colorări -LD . Doc.integral -fișier PNL XI

▣ **Prlamentul. Dezbaterile la Adresa de Răspuns la Mesajul Tronului.**

Consens : [Coroana] [Armata] [Solidaritate națională]

▣ **Politica externă : consens și diferențiere**

[adversar "parlamentar" : M.Manoilescu]

/ **Poziția față de Rusia/ Poziția față de Italia.**

/ **Mica Înțelegere/ Poziția față de Germania .**

/ **Politica externă și instinctul național / Alianții : Franța, Anglia**

▣ **Partidul Național - Liberal = partid istoric. ▣ Guvernările liberale .**

▣ **Școala și biserica = fundamente naționale**

▣ **Legea presei**

/ **presa de extremă dreapta / presa PNC, Goga , Cuza.../**

/ **Calomniile , violențe, amenințări, asasinat /**

/ **Lupta generațiilor / Incompatibilitatea între creștinism și legea talionului**

/ **Libertate presei - cu răspunderea cuvântului.**

▣ **Critica guvernării de către adversari**

/ **Criticile PNȚ =Declarație de război/Ipoteza succesiune**

/ **Continuitate ?! / Moștenirea ! / PNL- PNȚ = partide politic autentice.**

/ **Puncte de convergență PNȚ-PNL**

[**Politica externă**] [**Libertățile publice?!**] [**Realizări ?!**]

[**Ocrotirea muncii naționale ?**] [**Mișcările extremiste**]

▣ **Mișcările naționaliste**

/ **Generațiile /Tineretul extremist / Generațiile succesive. /**

▣ **Mihail Manoilescu : doctrinar și om politic.**

▣ **Democrație versus totalitarism**

/ **Libertate și egalitate !Mistica religioasă - mistica politică /**

▣ **Partidul Național Liberal .**

▣ **Continuitate și succesiune !**

Iamandi / 29 nov.'36

▣ **Dezbaterile la Adresa de Răspuns la Mesajul Tronului.**

_"Dle președinte, d-lor senatori, **am urmărit** cu o stăruitoare și o deosebită atenție, **dezbaterile** care s-au făcut în această Adunare asupra Adresei de Răspuns la Mesajul Tronului.

Luând cuvântul astăzi, **în numele guvernului**, țin să **recunosc cu o deosebită satisfacție** că **această Adunare** , prin **reprezentanții ei de toate categoriile**,

a mărturisit pe chestiunile mari , care interesează neamul și interesează eternitatea patriei noastre , **o solitudine comună , o solidaritate indestructibilă** și o hotărîre neînfrântă.

[**Coroana**]

" **Coroana** a fost înconjurată **de toate grupările și de toate partidele**, care se găsesc reprezentate aici, **cu aceeași dragoste și cu același devotament** , care a constituit , în toate împrejurările , **tăria și superioritatea morală a neamului nostru .**

[**Armata**]

" Statul român , cu toate **interesele lui prezente**, cu toate **interesele lui viitoare**, **a primit din partea aceluiași reprezentanți** ai acestei Adunări **asigurarea fermă** că ei **vor ști să-l apere** cu toate forțele lor morale și cu toate forțele lor fizice , până la capăt . **Armata țării**, pavăză de apărare a statului nostru, armata noastră națională, pentru că în ea se reflectează toate puterile vii ale poporului nostru, **s-a bucurat și ea de aceeași caldă atenție**, de aceeași **neprecupețită dragoste** din partea reprezentanților acestei Adunări. "

[**Solidaritate națională**]

"Evident dacă aș trage **o concluzie** de pe urma acestei **solidarități** , **manifestate în chip atât de elocvent** de la această tribună , de **reprezentanții tuturor partidelor** , de **grupările politice**, acea concluzie n-ar fi decât una de **mare încredere în destinul și viitorul neamului nostru**. " D-lor, **putem fi diferiți politicește** , putem fi **aruncați în câmpuri diferite în viața publică**, putem uneori **să trecem dincolo de limitele îngăduite** în luptele noastre de la partid la partid, **dar în ceasul primejdiei** , în ceasul când chemări grave , care interesează existența țării și destinele neamului , **ne obligă la datorie și la jef**, atunci **știm să înfrângem și deosebirile** , **să potolim și animozitățile** și **să afirmăm în fața lumii unitatea indestructibilă a sufletului nostru.** "

lamandi / 29 nov.'36

▫ **Politica externă : consens și diferențiere**

[-----]

" D-lor senatori, **până în anii din urmă**, **solidaritatea** reprezentanților tuturor partidelor politice **se întindea și asupra politicii externe** a statului nostru.

De câțeva vreme, însă, se pare că **unele grupări** , **unele partide politice de proveniență mai nouă**, **unii oameni cu acțiuni izolate**, **încearcă să facă o notă discordantă de la această solidaritate** pe care am avut-o , în permanență, în politica externă.

"Declarațiunile și discursurile , care s-au rostit la această tribună, au arătat că **politica noastră externă** , datorită căreia m realizat România de astăzi, este **o politică tradițională** , conformă cu interesele noastre de azi și de mâine, și pe care **avem datoria** , nu numai **să o păstrăm**, dar **să o adâncim și să o perfecționăm**.

În această privință , declarațiunea făcută de **P. N. -T.** este **categorică**.

Tot atât de **categorică** este declarațiunea d-lui **profesor Iorga** ,

este declarațiune d-lui **Gigore Filipescu**

și este și declarațiunea **social democrată a dlui Jumanca**.

Mai puțin categorice , și cu **tendințe fătis contrarii** , sunt **celelate declarații** , care s-au făcut de către **celelate grupări** prezente în această incintă.

[**ACCuza și M. Manoilescu**]

[-----]

lamandi / 29 nov.'36

▫ **Partidul Național - Liberal = partid istoric.**

▫ **Guvernerile liberale.**

" **Am inaugurat un regim de stabilitate și de durată** în guvernarea acestei țări, de la război și până astăzi.

Afară de guvernul lui Ion I.C.Brătianu , care a durat de la **1922 până la 1926** , n-a mai existat alt guvern care **să intre în a patra sesiune a legislaturii sale**.

" **Se întâmplă și astăzi**, ca și ieri, **ca acel guvern să-l dea tot Partidul Național-Liberal**.

Nu este , d-lor, o singură **întâmplare**, nu este **un simplu joc al împrejurărilor** .

În această repetire pe care o vom solda și de data aceasta cu o mare activitate în serviciul țării ,

este consacrarea meritelor nu numai istorice ale partidului nostru , **dar este dovada forțelor vii** pe care el se sprijină , **a experienței de guvernare** ,

a înțelepciunii conducătorilor săi, a coeziunii sale interne, a directivelor sale limpezi, în toate direcțiunile vieții de stat .

"De aceea **Partidul Liberal a trecut peste toate vicisitudinile , peste toate adversitățile și a rămas singurul partid istoric pe care îl are România (Aplauze prelungite)**

"**Cele ce am înfăptuit noi , în acești trei ani, sunt nu o operă de partid, este cea mai largă contribuție** pe care putea să o dea cineva în împrejurările atât de grele din punct de vedere financiar și economic, pe care le parcurgem noi, în consolidarea statului nostru, **Mesajul Regal enumeră toate actele pe care le-am înfăptuit .**
[-----]

lamandi / 29 nov.'36

▫ Criticile PNȚ =Declarație de război

▫ Ipotetica succesiune

" D-lor, **ne-am fi așteptat** , desigur, ca Partidul Național-Țărănesc , căci este partid de opoziție, să ne critice guvernarea.

Eu îmi dau seama , că mai presus de faptele care se văd, sunt și anumite interese politice exclusive , care trebuie apărate , dar , Partidul Național-Țărănesc a făcut **o declarație**- și la Cameră și la Senat- care depășește mult și tonul și fondul criticii , pe care ar fi meritat-o guvernarea noastră , rodnică în toate direcțiunile.

Credeți dvs, onorați reprezentanți ai PNȚ ,

că o asemenea declarațiune , era măcar oportună ?

Credeți dvs că o asemenea declarațiune poate să aibă ecou în opinia publică ?

Credeți dvs că noi nu vă putem răspunde la atacurile care ni le-ați adus ,

după ce o țară întregă recunoaște opera pe care , ca nici un alt guvern, am realizat-o ?

Această operă este recunoscută în așa măsură,

încât sunt unii oameni , de dincolo de granițele partidului nostru ,

care ne întrebă dacă mai facem o legislatură pentru a ne desăvârși misiunea ?!

(aplauze prelungite la majoritatea PNL) [-----]

Victor lamandi - Grigore Gafencu / 29 nov.'36

▫ PNL- PNȚ = partide politic autentice.

Ați greșit [cu declarația] , și ați greșit , cum ziceam adineauri, și ca oportunitate .

Eu recunosc că dvs sunteți un partid de masă și că aveți o forță dinamică necontestată.

Dvs știți că eu am fost adeseori învinuit de prea multă simpatie pentru partidul dvs.

Eu pot să am simpatii personale pentru mulți din dvs, după cum sunt gata oricând

să recunosc valoarea forței poliitce pe care o reprezintă partidul dvs.

pentru că nu sunt un sectar care să conteste până și evidența.

" De aceea, am spus-o altădată și o repet și acum : **sunteți, incontestabil, un partid politic** care aveți dreptul să vă spuneți cuvântul în toate chestiunile care interesează această țară.

dar, Partidul Național -Țărănesc , în loc să agite programe în care nu crede ,

în loc să schițeze doctrina despre care se știe din capul locului că nu reprezintă nimic durabil,

nimic temeinic, mai bine și-ar face ordine în propriile rânduri, la conducere,

pentru **a limpezi anumite echivocuri,** și a căuta să stabilească o linie de orientare ,

care , numai aceea singură poate să vă dea rolul pe care trebuie să-l aveți în sânul nostru.

Să mă iertați că am fost silit , contra voinții mele, să fac această constatare de la tribună ,

tocmai contra PNȚ.

Dar dacă dvs credeți că aveți dreptul să negați și să nu recunoașteți

ceea ce noi am realizat , măbind patrimoniul de înfăptuiri alacestei țări,

dați-ne voie și nouă să ne apărăm opera care stă la temelia existenței noastre politice de astăzi, și care este o garanție în plus pentru biruința noastră de mâine.

(aplauze prelungite la PNL) [-----]

Grigore Gafencu : De aceea nu mi-am permis să intru în această explicație.

Recunosc dreptul dvs - datoria dvs chiar - să apărați opera

pe care credeți că ați îndeplinit-o .

-Iamandi : Eu credeam, d-le Gafencu, că cel puțin pe anumite linii mari , pe anumite principii , care ne sunt scumpe deopotrivă, putem, nu să ne solidarizăm, dar să ducem o acțiune care să fie aceeași în țelurile finale pe care le urmărește.

Constat însă că dvs, în loc să mergeți pe acest drum, ați deviat, v-ați îndepărtat , și sunteți tocmai împotriva aceluiași adversar al dvs , care nu vă dorește moartea.

-Gafencu : Tăgăduesc absolut acest lucru

-Iamandi : Recitiți , vă rog, din nou, declarațiunea pe care ați făcut-o.

Era preferabil , de o mie de ori , să faceți un discurs de amănunte, în care să discutați punct cu punct chestiunile, decât să veniți cu o declarațiune , care este mult mai gravă , pentru că înfățișează în formă oficială , tot ce crede conducerea partidului dvs despre noi.

-Ioan Damian : Acolo este veninul din conducerea PNȚ, și în special al d-lui Madgearu !

-Iamandi : Dvs încă nu v-ați vindecat de ceea ce a constituit în prima dvs existență , până la 1928, una din greutățile care vă atârnau de picioare.

Nu ați renunțat nici la demagogie, și nu v-ați înarmat nici cu suficientă bună credință, pentru a putea , în adevăr, să vă faceți un rost real în viața politică a României. "

(aplauze prelungite la PNL) [-----]

Grigore Gafencu - Victor Iamandi / 29 nov.'36

▫ Puncte de convergență PNȚ-PNL

" Îmi permiteți o întrerupere d-le ministru ? Nu am pretenția că , printr-o simplă întrerupere , să combat cele afirmate de d-l ministru la această tribună.

Vreau numai să tăgăduesc un fapt.

Dl ministru pretinde că am rupt orice putință de solidaritate în jurul unor idei care ne sunt comune.

D-lor, dacă aceste idei ne sunt într-adevăr comune , adică dacă în jurul acestor idei vă strângeți cu aceeași sinceritate cu care suntem noi gata să ne strângem , această solidaritate nu poate fi ruptă.

[**Politica externă**]

" Am ascultat frumoasa expunere făcută de dl ministru despre țelurile politicii noastre externe naționale. Iată o idee în jurul căreia suntem hotărâți să fim solidari cu orișicine , care, nu numai pune înaintea o asemenea politică , dar dovedește , prin toate actele sale, și prin politica sa în afară , și prin politica sa înăuntru, că este hotărât să apere cu îndârjire și cu credință marile linii ale politicii noastre externe.

[**Libertățile publice?!**]

"Același lucru sunt gata să-l spun și pentru ceea ce privește un regim de libertate , un regim care să asigure libera dezvoltare a libertăților publice și drepturilor cetățenești.

Dacă în toată acțiunea dvs ați fi dovedit - și nu vorbesc de dvs personal , d-le ministru, dar de guvernul din care dvs faceți parte - că sunteți totdeauna respectuoși de acest regim de libertate , în numele căruia ați vorbit de la această tribună , iată încă o idee în jurul căreia ne-am fi strâns solidaritatea noastră , cu aceea a dvs.

[**Realizări ?!**]

"În ceea ce privește critica operei de guvern , dvs ne-ați supus lista operelor pe care le-ați îndeplinit . Noi ne-am îngăduit să vă facem lista acelor pe care nu le-ați îndeplinit , cu toate că ni le-ați făgăduit . "

- Iamandi : Terminați, vă rog, d-le Gafencu.

- Gafencu : Un singur cuvânt. Ați ridicat chestiunea însemnată a pregătirii armatei noastre.

Nu am contestat străduințele sincere și merituose care au fost depuse pentru înarmarea țării ... străduințe care , până azi , în adevăr , au dus la unele foarte importante , însă nesuficiente , din păcate , realizări.

Sunteam gata să continuăm discuția. (întreruperi)

- I.Damian : **Dle Gafencu, de ce insistați ? Senatul , în majoritatea lui, are credința că dvs sunteți foarte fericit că nu ați avut rolul de a citi această declarațiune .** "
[-----]

lamandi - ACCuza / 29 nov.'36

▣ **Mișcările naționaliste : cuzismul, legionarismul**

[LD :11 sept.2003 .Lumea comemorează tragedia americană din 11 sept 2001 .

Terorismul este întors pe toate fețele... Se vorbește mai mult de anti-americanism, de anti- oocidentalism, și doar vag despre anti-israelism. Fac niște analogii....

LD : Există în atitudinea lui lamandi o duplicitate , sub paravanul bagatelizării , a glumelor , pe seama lui Cuza. Eu cred că este mai mult decât se spune, și că **legionarii , dacă s-ar fi manifestat doar ca antisemiți, nu ar fi fost ținta reprimărilor dure.**

Știu că este gravă această afirmație, dar , **trebuie să departajez :**

cât a fost **tema** concurenței pentru putere, cât a fost **tema** "generațiilor"

cât a fost **tema** regimului politic, **tema** liniei diplomatice ,

și abia , pe un plan zgomotos și speculat , **filosemitismul** sau **antisemitismul.**

Pentru că , anume **doze de antisemitism** , cred că se găseau **la toți politicienii români.**

Eu cred din ce în ce mai mult în această variantă.

Bineînțeles, nu plecând de la acest "dialog"]

-**ACCuza** : **Regrețați mișcările de dreapta ?**

-**lamandi** :Toate mișcările de dreapta **le regeret, afară de aceea a dvs ! (ilaritate)**

-**ACCuza** : Vă mulțumesc ; **aceasta este și părerea mea. (ilaritate)**

-**lamandi** : Dați-mi voie , dle profesor . Nu vreau să fac o intrigă ; **dvs reprezentați o mișcare, care este, în bună parte, în asentimentul județelor din nordul țării și din Bucovina.**

Dvs aveți popularitate .

-**ACCuza** : Mare popularitate ! (ilaritate)

-**lamandi** : Dvs știți, însă, că **popularitățile sunt foarte trecătoare ...**

-**ACCuza** : Știu, **dovadă Partidul Național-Țărănesc (ilaritate)**

-**lamandi** : dar am să vă fac o urare : ca **dvs să nu fiți inutil jucat ,**

pentru că **rolul dvs nu mai este rolul de altădată, de adevărată vioară primă .**

Popularitatea dvs este **obiectivul competițiilor** de ieri și al celor de mâine.

-**ACCuza** : Dar vă rog să constatați dacă , în lunga mea viață , a fost cineva care m-a învățit pe mine ! (ilaritate)

-**lamandi** : Nu v-a învățit nimeni ...

-**ACCuza** : Atunci să fiți liniștit !

-**lamandi** : ... dar , în orice caz, **eu nu cred că dvs ați vrut să intrați așa de ușor în jocul în care ați intrat .**

-**ACCuza** : **Vă înșelați, veți vedea rezultatul**

-**lamandi** : Rezultatul are să fie că **aveți să stați încă multă vreme în opoziție (ilaritate)**

-**ACCuza** : Eu cred că nu !

-**lamandi** : Alții poate că nu vor sta [**aluzie la Goga**] , dar **dvs veți rămâne tot cu rolul de propovăduitor.** De altfel, cred că acesta este și **rolul care vă convine mai mult.**

-**ACCuza** : Mă mândresc cu el. "

lamandi / 29 nov.'36

▣ **Generațiile**

▣ **Tineretul extremist**

[LD : deși ținta "parlamentară" este **Manoilescu** (perceput ca o "**porta voce** "a tineretului naționalist), **lamandi răspunde , pe fond, Gărzii de Fier, legionarilor, lui CZCodreanu , pe care, la fel ca și alți politicieni, îl desemnează cu sintagma improprie " generația tânără "** Altfel , prin înțelesul pe care îl pot sugera cuvintele , **argumentele lui lamandi sunt simple, logice, înțelepte, tolerante (fără slăbiciuni) , responsabile (fără manipulări) , etice (fără demagogie).. Ce ecou au avut ele, ce rezistențe au înfruntat , și , mai ales,**

ce **consecințe** au atras, asta se va consuma **pe un alt palier al vieții politice**.

Regret doar că nu se referă explicit la **tratamentul represiv aplicat legionarilor :**

legislativ, polițienesc etc etc... Vezi documentele de la **fișierul Garda de Fier și PNC]**

"D-lor senatori, încă **una din problemele** care s-au ridicat de la această tribună, despre care **a vorbit adinaori în termeni atât de elocvenți dl raportor [Romniceanu]**, a fost **problema tineretului**. A ridicat-o tot **d-l Mihail Manoilescu**

" D-lor, dl. Mihail Manoilescu a avut aerul că vorbește ca exponent al tineretului.

E adevărat că **d-sa a fost, rând pe rând, exponentul mai multor partide,**

exponentul mai multor doctrine și a mai multor programe,

însă, dacă această ultimă incarnație îi dă dreptul să se considere din nou ca exponent,

nu aș avea altceva de exprimat de la această tribună , decât **să-i doresc mai mult succes ,** de data aceasta , **decât a avut în trecut .**

DI Manoilescu ne-a dat lecții și ne-a atras atențiunea

că trebuie să ne îngrijim de tineret.

D-lor , această este **o chestiune pe care n-a inventat-o dl Manoilescu.**

" Problema tineretului a existat întotdeauna.

Desigur, **această problemă există astăzi într-o măsură mult mai accentuată ,** mult mai importantă, decât ieri. Nu este momentul să discutăm care sunt cauzele care au făcut ca această problemă a tineretului să ia proporțiile pe care le-a luat .

Dar socot că problema tineretului nu este o problemă politică.

Ea este o problemă de educație , este o problemă de cultură, o problemă de pregătire a tineretului pentru rolul pe care trebuie să-l joace în ziua de mâine.

" Da , d-lor, tineretul trebuie să anticipeze , prin acțiunile sale, stăpânite de via credință în ideal, de avânt,

trebuie să anticipeze față de celelate generații mai în vârstă.

Dar tineretul trebuie să rămână, în primul rând,

la îndeplinirea îndatoririlor lui elementare ,

fără de care nu poate fi un element util

în statul la a cărui conducere aspiră să ajungă la maturitate.

"Problema tineretului noi înțelegem să o rezolvăm . Sunt prea mulți titrați.

Avem un **proletariat intelectual** ,deși nu toți sunt intelectuali, pentru că se abuzează și de termeni. **De multe ori , printre acești tineri, se găsesc și profesioniști ai tineretii**

[aluzie la Corneliu Codreanu ș.a.] .

" Să vorbim lucrurile și să le spunem pe numele lor.

Noi nu putem lucra sub amenințare tineretului ,

să schimbăm întâi bazele politice ale statului ,

și apoi să procedăm la ceea ce dumnealor consideră ca îndatorire a clasei conducătoare.

"DI Manoilescu a fost mai categoric .A spus că între generația de astăzi și restul țării

este o prăpastie .A afirmat că mâine , tineretul nu va merge , dacă va fi cazul,

decât la un război care va fi conform hotărârilor și credințelor sale .

- ing.N.Miclescu : Aceasta este o rușine !

- **lamandi** : A spus că generațiile trăesc prin ceea ce **aduc**

drept contribuție pe cont propriu.

" De sigur, dar generațiile trăesc prin legături strânse între dânsule.

Fiecare generație are un rol cu atât mai însemnat , cu cât **contribuțiile sale sunt mai mari,**

dar fără păstrarea acestei continuități,

fără păstrarea patrimoniului pe care-l înfățișează trecutul,

zadarnic o generație, oricât de bine ar fi înzestrată ea, chiar o generație de elită,

nu poate să-și îndeplinească misiunea și rostul ei.

[-----]

"Criticismul acesta , ca și exagerarea, de multe ori sunt explicabile ,

dar trebuie să recunoaștem că, de la 1848 până astăzi,

toate generațiile de conducători ai acestei țări,

indiferent de partidul din care au făcut parte,

și-au făcut către țara aceasta și neamul acesta , întreaga lor datorie. " (aplauze)

" Nu se poate concepe o acțiune a unei generații , făcând *tabula rasa* de ceea ce constituie patrimoniul sacru al unui neam întreg.

"Generația tineretului de astăzi, să se întegreze pe linia dezvoltării istorice a clasei conducătoare , să-și înțeleagă rosturile , să aducă contribuția sa de învoire , să dea luptă pentru promovarea idealurilor ce o stăpânesc , dar să înțeleagă că nu este permis

să violenteze conștiința unei imense majorități a țării , pentru a promova idei și concepții , care n-au nici o legătură cu tradițiile , cu interesele și cu însăși viața poporului nostru "

(**aplauze prelungite**) Noi suntem sprijinitorii tineretului . Îl înțelegem, îl prețuim, știm că ei vor fi conducătorii de mâine ai acestei țări , dar nu putem fi **speculatorii tineretului** .

De aceea, oamenii politici cu răspundere - repet ceea ce am spus mai înainte - trebuie să-și înțeleagă datoria ;

nu să transforme tineretul în *masă de manevră* , pentru **atingerea unor scopuri** pe care **nu le-au putut promova** în viața politică normală ,

ci să facă din tineret , prin educație , **o forță morală și națională** ,

de care avem nevoie mâine . (**aplauze**) Acesta este rostul oamenilor politici. "

[-----]

lamandi / 29 nov.'36

▣ **Democrație versus totalitarism**

▣ **Libertate și egalitate !**

[LD : 12 sept.2003

Cred fără rezerve în **sinceritatea lui lamandi** . Dacă viitorul îl va împinge spre alt drum , - pe el și pe alți oameni politici ai timpului - cauza trebuie căutată în împrejurări și în iubirea de țară, mai presus chiar decât de credințele doctrinare. Nu vreau să devin patetică.

Dar am , între timp, și eu , experiența mea, cultura mea istorică, îi cunosc, îi știu, Poate chiar mai bine decât pe propria mea generație. De aceea **voi considera acest pasaj ca adevărată credință testamentară a lui lamandi** .Restul au fost "**vremurile**"]

" D-sa [**Manoilescu**] a anunțat de la această tribună , încă o chestiune :

că va scoate în curând o lucrare asupra partidului unic.

Evident, d-sa este partizanul **statului totalitar, al dictaturii, al partidului unic.**

Fenomenul , într-adevăr, se semnalează în unele din țările din Europa.

D-sa a uitat , sau nu a voit, să recunoască însă, că **acest partid unic,**

de care se ocupă în lucrarea pe care o așteptăm, îi lipsește un singur fundament , care este esențial, îi lipsește libertatea.

El este **rezultatul forței,** este **rezultatul voinței impuse de sus în jos,**

a unui singur om. Și , d-lor, **oricât de mult s-ar crede și oricât de mult**

s-ar vântura înaintea opiniei publice ,în bună parte încă nelămurită,

că trăim astăzi o epocă de faliment a democrației și a regimului

care stă la baza celor mai multe state ale Europei, tot ce se încearcă și se face ,

nu este decât caracterul trecător al unei epoci de tranziție.

Omenirea este într-adevăr frământată astăzi mai mult ca ieri.

Se încrucișează interesele internaționale , la adăpostul unor **concepții interne** impuse prin **forță** în statele respective.

Se încrucișează **tendințe revizioniste** ale învingătorilor de acum 20 de ani ,

cu **dorința de pace** a statelor naționale.

Este un **vârtej** pe care nu-l putem nesocoti , de **hotărâri violente** ,

de **porniri adeseori pătimașe.**

Și se crede că toate aceste manifestări **sunt simptome de decădere a regimului ,**

pe care noi l-am moștenit și în fruntea căruia ne găsim astăzi !

Nu, d-lor, nu o spun ca o simplă formulă de ocazie.
Nu o afirm din necesitatea apărării unei teze ; ceea ce spun eu nu izvorăște numai din adâncul unei convingeri personale, ci izvorăște și din structura vieții contemporane.
Nu se poate clădi nimic durabil, nu se poate clădi nimic definitiv, decât pe respectul libertății și pe respectul egalității.

Libertate și egalitate în domeniul național,

libertate și egalitate în domeniul politic,

libertate și egalitate în domeniul social." (aplauze la majoritatea PNL)

" Omenirea , de mii de ani se zbuțuie în jertfe fără număr,

în eforturi făcute în toate direcțiile,

pentru a ajunge la cucerirea libertății și la cucerirea egalității.

Cine crede că aceste cuceriri , care se integrează în însăși viața lumii civilizate,

pot fi șterse numai printr-o simplă hotărâre sau printr-o simplă răsturnare de situație,

specifice unor anumite medii și trecătoare pentru imensa majoritate a celorlalte state,

se înșală !" Pot fi anumite epoci întunecate , pot fi unele zile care să însemne , pentru unele

judecăți, preludiul dezagregării regimului național, politic, și social al democrației,

dar atunci când un asemenea organism național , politic și social ,

este întemeiat pe idei care au o valoare eternă , epoca întunecată și zilele turburi trec

și , până la urmă, rămâne strălucirea întregă a operei definitive,

pe care omenirea a realizat-o prin sacrificiile ei .(aplauze puternice pe băncile majorității)

" Iată , d-lor , de ce nu cred nici în dictatură , de ce nu cred în partid unic,

de ce nu cred nici în triumful concepțiile schiloade,

care nu pot reprezenta decât ambiții trecătoare

și nu sunt decât produsul unor agitații ,

adesea fără orizonturi și fără înțelgerea adâncă a vieții în mijlocul căreia trăim. "

[-----]

lamandi / 29 nov.'36

▣ Partidul Național Liberal

"În felul acesta concepem noi regimul în virtutea căruia *Partidul Național-Liberal*

a îndeplinit și îndeplinește o mare funcțiune națională, politică și morală în această țară.

" Noi am moștenit *Partidul Liberal* de la înaintașii noștri,

dar l-am moștenit cu reforme dintre cele mai esențiale îndeplinite,

și datoria noastră este de a le duce mai departe.

" Astăzi, aici, evoc înaintea dvs trecutul nostru. Dar drumul pe care l-am parcurs

în ultimii 70 de ani [de la 1866] îl cunoașteți cu toții : el constituie o chemare la datorie

a fiecăruia dintre dvs. Ion Brătianu, Mihail Kogălniceanu, Constantin Rosetti,

Dimitrie Sturdza , Ion ICBrătianu , Vintilă Brătianu , GGMârzescu , Ion Duca ,

sunt stâlpii pe care s-au sprijinit acest partid

în decursul existenței sale din ultimii cincizeci de ani.

"Ce reprezentăm noi ? Reprezentăm o forță politică pusă în serviciul ,

în primul rând, al intereselor naționale permanente ale acestui popor ;

în al doilea rând, reprezentăm o forță democratică , sprijinită pe temeiul de neînving

al unei țărâni , pe care noi am dezrobii-o și pe care noi am ridicat-o la viață ;

reprezentăm toate celelate clase sociale ;

solidaritate și echilibrul între clase și categorii .

" Partidul nostru a fost în continuă mișcare , în continuă evoluțiune.

El a știut în todeauna să se adapteze la împrejurări , la marile schimbări ale vieții sociale.

Aici stă secretul puterii noastre , a existenței noastre , a durabilității noastre ,

aș putea spune a permanenței noastre de astăzi , de mâine și de totdeauna !

(aplauze prelungite la majoritatea PNL)

"De aceea, în toate momentele mari din istoria poporului nostru,

noi am fost cu adevărat exponenții năzuințelor colective ale acestui neam,

de aceea am fost precursorii și am fost creatorii întregii situații naționale și politice ,

pe care o are România modernă.

" **Am știut** - nu sub presiunea evenimentelor și a împrejurărilor - **am știut să anticipăm prin spiritul nostru** , adânc înțelegător și prin intuiția noastră pătrunzătoare în inima lucrurilor , **am știut să anticipăm convulsiunile primejdioase, dând la timp reformele politice și sociale necesare.**

" **Ce ? Ni se contestă nouă** , și pentru cât timp, dreptul pe care - l avem la recunoștința acestui popor , că i-am dat prin **expropriere pământul** , la care el era îndreptățit ?

"**Ce ? Ni se contestă nouă**, și pentru cât timp, dreptul la recunoștința acestui popor , că prin **votul universal** l-am chemat la viață democratică a statului nostru ?

" **Ce? Ni se contestă nouă** , și pentru cât timp, înaltul spirit de înțelegere al chemării istorice a poporului nostru de **la 1916**, care l-a făcut pe Ion Brătianu și pe ceilalți colaboratori ai partidului său, să diriguiască România pe căile care au dus-o la **înfăptuirea idealului nostru național ?**

" **Ce ? Ni se contestă nouă**, și pentru cât timp, că suntem noi **făuritorii pactului fundamental și al tuturor legilor organice** , pe care stă, se sprijină și se va sprijini Stratul Român de astăzi ?

" **Ce ? Ni se contestă nouă** , și pentru cât timp, **opera pe care am construit-o în acești trei ani de guvernare ?**

Iamandi / 29 nov.'36

▣ **Continuitate și succesiune !**

[**LD : iată un guvernamental care revendică fără echivoc : o nouă guvernare !**
Czu acest anunț... se poate spune că **a fost deja deschisă cutia pandorei unei noi confutări electorale.]**

" **Nu, d-lor !** Să ne înălțăm deasupra acestor împrejurări trecătoare , să ne înșenim sufletele și să privim înainte- **înainte !** -

pentru că **Partidul Național Liberal nu numai că nu-și termină misiunea, dar el este dator** , în interesul superior al țării și al instituțiilor sale fundamentale , **să și-o continue astăzi și mâine.**

Am fost ieri făuritorii așezămintelor de bază ale acestui stat ; **am fost ieri forța de echilibru** care a știut să rămână intactă în viața politică a țării.

Suntem și pentru ziua de mâine singura garanție a progresului , pe care trebuie să-l urmărim în toate domeniile pentru înălțarea acestui neam"

(**Aplauze puternice, reptate ; ovațiuni îndelungate pe băncile majorității**)

Victor Iamandi / 29 nov.'36

24.) **M.Ghelmegeanu (PNT) : la Regulament / Raportul : 46 decrete-legi /,16 dec.'36**

Virgil Madgearu - intervenție

(DAD, MO 11, șed. din 16 dec.'36 , p. 260-261)

[**LD : Cu un an în urmă, tot Ghelmegeanu , ridica aceeași problemă a abuzului executivului cu metoda decretelor-legi , pentru a ocoli parlamentul. Acum, intervenția lui va prilejui un scandal în lanț, la care se vor încăera mulți politicieni .]**

Ghelmegeanu, Madgearu/ 16 dec.'36

▣ **Nesocotirea Parlamentului**

▣ **46 de decrete - legi !**

_S-a depus la Biroul Camerei , pentru ratificare , **Raportul** .

El cuprinde **enunțarea titlurilor celor 46 de decrete -legi**, fără să se difuzeze textul lor, nici în Cameră , nici în Comisii. Acest lucru este inadmisibil.

-**Leon Scridon** (PNC- Goga) : se alătură obiecțiunii lui Ghelmegeanu .

-**Virgil Madgearu** : Este oare admisibil ca atunci când **guvernul este făcut** atent asupra unei **proceduri parlamentare complet inadmisibile** , să nu dea nici un răspuns ?

Se cere Parlamentului să voteze în alb , pe baza unei simple înșiruirii de titluri ,

46 de legi de fapt , este posibil acest lucru ? Dacă este posibil, **închideți mai bine Parlamentul , desființați-l complet și puneți în loc mașinăria decretelor .** (aplauze la PNȚ)

Dar nu este posibil **jocul acesta , pe care îl face încontinuu guvernul** cu Parlamentul.

Dacă vreți ca **lucrările Parlamentului** acestuia să mai fie respectate

și ca **regulele parlamentare să fie urmate** de către noi, parlamentarii,

vă rog să nu vă bateți joc de Parlament în așa măsură

și să binevoiți **a avea respectul convenit față de el**

și a răspunde precis la întrebările pe care le facem noi pe baza **Regulamentului**

și a **practicii constituționale** , care mai este în ființă în această țară. (aplauze la PNȚ)

Cerem guvernului să ne răspundă "

-loc.col. P.Petrescu (PȚRadical -Iunian) Se asociază și PRT la părerea PNȚ rugându-vă să păstrați neștirbit prestigiul Parlamentului , procedând după Regulament .

-Take Slăvescu (vicepreșed. Cameră) : dezbaterile nu vor începe până nu se vor distribui și textele decretelor -

-Djuvara : "Gruvenul și Biroul Camerei nu numai că **nu a încălcat nici un principiu parlamentar și de drept public**, dar au dat o dovadă de **o deosebită deferență față de Parlament** " Acest proiect este " **o lege de ratificare a unor decrete** ,

pe care **guvernul este autorizat printr-o lege cu depline puteri să le dea și să le facă.**

[-----] decretelor sunt deja în aplicare [-----] **Pe vremea când era ministru Madgearu , nu era totdeauna respect așa de sfânt pentru Parlament...**

-Madgearu : **Noi nu am lucrat cu decrete -legi** . (aplauze la PNȚ)

-Voci : **Închiderea discuției ! Închiderea discuției !**

-Madgearu : " Evident că o asemenea discuție **ar conveni guvernului** ,

pentru că **afirm cu anticipație** că **majoritatea decretelor -legi sunt ilegale** ,

deoarece guvernul și-a încălcat cadrul competenței acordate de Parlament. (aplauze la PNȚ)

sunt decrete -legi care **sunt adevărate fărădelegi** , pentru că guvernul nu avea voie să le dea.

" În Parlament suntem cu toții egali . În Parlament , nu se întreabă dacă cineva are

competență juridică sau dacă are competență economică sau administrativă .

Parlamentul acesta este al votului universal și , în Parlament , se presupune

că deputatul care ia cuvântul a studiat chestiunea după cum se presupune că ministrul

cunoaște chestiunea. [-----] Lăsați discuția largă , este în interesul nu numai

a prestigiului Parlamentului dar în interesul valabilității - în fața justiției - a decretelor

care vor deveni lege după votarea Parlamentului "

Madgearu -Djuvara / 16 dec.'36

25.) V.Marin , Ce este politica naționalistă . (P. 39- 44) (mss nedatat. Probabil 1936)

[LD : 24 aug.2003 Sunt dezamăgită. Sunt chiar oripilată.

Probabil autorul nu l-ar fi publicat în această formă.

Articolul este ca o **fișă de definiții și deziderate naționaliste** ,extrase din Circulările și Manifestele emise de CZC, bun **pentru uzul "pedagogiei legionare"** .

Cum afirma Nae Ionescu, Vasile Marin **nu este doctrinar**, ci " **înfățișătorul** " ideilor

celui ce poruncește. Numai că **porunca** nu presupune... argumente , motivații , logică ,

ci se prezintă **ca o sentință** . Din p.d.v.documentar , acest material este valoros,

tocmai pentru că arată **efectul și eficiența educației legionare** nu la cineva neinstruit ,

ci la un intelectual școlit , cu experiența scrisului.

Rezultatul ? Este o negare a tot ceea ce generațiile au făcut până la ...studenții din 1922, și Legionari. Și totul într-o manieră vulgară, propagandistică incalificabilă . .

Cum a putut Nae Ionescu să dea gir ... unor asemenea elucubrații ?!]

"Atributul și l-au însușit mai toate grupările politice.

Ce reprezintă și cât reprezintă naționalismul acesta ?

Care este **deosebirea** dintre **naționalismul autentic** și **naționalismul partidelor** ?

"Naționalismul are o notă de agresivitate și de singularizare .

El este o politică de afirmație a nației respective .

Este **o politică ofensivă și de afirmare** .

Rosturile lui trebuie concretizate într-**un stat național** ,

care să nu fie la **dispoziția cetățenilor** ,

ci să fie un stat de prestigiu, cu misiune istorică, culturală, civilizatoare.

"**Naționalismul este o nouă etică și o altă ierarhie de valori.**

El promovează spiritul național înaintea celui cetățenesc ,

condiționează de primatul național , toate celelalte rosturi statale.

" Prin **mistica națională** , se creiază un om desfăcut de abjectul materialism al epocii ,

se dezghiocează omul de aderențele epocii actuale , și **se face școala permanentelor eroice.**

El formează **omul virtuților cardinale : erou, preot, ascet, corectitudine, ostaș.**

Naționalismul concepe societatea **ca pe o mare armată** ,

cu o ierarhie spirituală și o conducere adecvată .

" **Naționalistul este un ostaș în slujba unei credințe.**

Acțiunile lui sunt **subordonate interesului patriei.**

El se comportă **ca și cum ar fi într-un război** pe care îl poartă **națiunea lui** .

Esențialul este spiritul de jertfă.

" **Intolerant , ca toate marele dogme.**

Lipsei de toleranță a catolicismului i se datorește **crearea unui sistem universal**,

precum **toleranței** dovedită de biserica creștină , i se datorește **pulverizarea în secte** .

Intoleranței naționale a Franței și Angliei în epoca lor de formație,

i se datorește **crearea unor state cu nume istorice.**

[-----]"**Armata națională este ca un ordin religios.**

" **Naționalismul nostru va desființa politica interesului personal.**

Termenul de *< a ajunge >* va dispărea. **Nimeni nu ajunge ci toți se jertfesc.**

Jertfă când comanzi, jertfă când te supui. [-----]

" **Onoarea de a conduce și simțul responsabilității , singura răsplată** pentru munca depusă.

Se poate chiar spune că **conducerea statului să o deție oamenii care nu au nimic.**

Elita nu este o elită înobilată, ci este **o elită de puri.**

Rezultatul societății se poate complăce în practica vechilor instituții, **conducătorii, nu** .

Din ei trebuie să **dispară instinctul de acaparare și**

dorința de a se bucura de bunurile pământești.

Cel care posedă , de bună voie **va trebui să cedeze tot ce are** ,

pentru a se ocupa de treburi publice." [-----]

Într-adevăr , în vreme ce **curentul politic autentic naționalist** [-----]

se găsește **strivit de cisma oficială** a conducătorilor **pseudo-statului actual**,

în vreme ce **legiunile arhanghelismului misionar sunt ținute la carantină**

de către **nevolnicii vremelnicei puteri** , [-----]

în vreme ce **apele adânci și limpezi ale naționalismului sunt stăvilite** [-----]

peste toată viața publică a țării , ca într-un **imens bălciu** ,

fâlfâesc stindarde <naționaliste > , la umbra tricolorului trivializat .

Sub oblăduirea acelorași conducători cari **lovesc crâncen în legionarii naționalismului**

se agită și se întreține **o activitate < naționalistă >**

a cărei **cea dintâi însușire este larma** , și-al cărui ultim scop rămâne **diversiunea.**

[-----]

"De la începuturile acestui **pretins stat românesc** , căruia **noi i-am tăgăduit totdeauna**

existența firească , și până la generația mișcărilor studențești, care pune piatra de hotar între

lumea de ieri și cea de mâine , cu excepția miracolului Eminescu și a unei pleade de publiciști

[-----] **viața publică a țării a fost regizată** de naționalismul pe care eu l-aș denumi

naționalism caragialesc. [-----]

"Prin **jocul unui calcul** care n-adat niciodată greș, **asociațiile de exploatare a avutului**

obștesc , care sunt partidele, au înțeles de la începuturile **asa zisei noastre vieți de stat** ,

să-și fătuiască activitatea cu poleială naționalistă. [-----]

partidele politice românești , rezultate ale **împerecherii dintre masonerie și democrația**

străină de realitățile noastre, au fost nevoite , sub presiunea unor curente de care nu puteau să

nu ție seama, să accepte să se transforme în **organizațiuni parțial <naționale >** [-----]

Aşa, **partidul paşoptist , mason, democrat** şi universalist al lui Ion Brătianu şi CARosetti , partidul liberal (roşu) , **s-a transformat forţat** de împrejurări în **partid <naţional-liberal>** , şi tot astfel , 50 de ani mai târziu , **partidul internaţional, narodnicist , marxist , democrat şi iudaizat al ţărănismului** , a devenit **partidul < naţional -ţărănesc >**

Dar a confunda firma cu conţinutul nu este o însuşire a noastră. [-----]

Ce reprezintă **< naţionalismul >** partidelor ? **Un atribut formal: atât şi nimic altceva .**

Cu cât au contribuit partidele **< naţionale >** la **crearea unui stat naţional românesc ?**

[sfârşitul manuscrisului lipseşte - nota editorului]

Vasile Marin / 1936
